

SOUDNÍ TLUMOČNÍK

2/2010

Z OBSAHU VYBÍRÁME

- Novela zákona o znalcích a tlumočnících
- KST ČR řádným členem EULITA a kandidátem na člena FIT
- Spolupráce s Právnickou fakultou Masarykovy Univerzity v Brně – semináře pro překladatele a tlumočníky především z Moravy
- Spolupráce s UNHCR – tlumočení v azylovém řízení
- Česko-španělský terminologický seminář
- Česko-polský terminologický seminář
- Překlady pro EU
- Zemřel Ing. Gustáv Lakoš, člen představenstva

Tři jednoduché kroky k efektivnější práci překladatele

1. Přihlaste se na bezplatné školení o CAT softwaru Transit^{NXT}

Pořádáme je ve spolupráci s JTP, KST ČR, Masarykovou univerzitou a Ostravskou univerzitou. Snadno a rychle se naučíte, jak pracovat v softwaru pro překlad podporovaný počítačem a jak zpracovávat formát Transitu, Tradosu a Wordfastu v jednom pracovním prostředí. Účast na školení Vás k ničemu nezavazuje.

2. Vyzkoušejte si software se svými projekty

Na 1 měsíc Vám poskytneme CAT software Transit^{NXT} zdarma. Práci s ním si můžete vyzkoušet na svých projektech, přičemž Vám naše oddělení technické podpory (v češtině) kdykoli poradí a zodpoví případné dotazy.

3. Pořídte si Transit^{NXT} za poloviční cenu

Každý účastník bezplatného školení o softwaru Transit^{NXT} má nárok na 50% slevu při nákupu nové licence. Transit si můžete také pronajmout na 3, 6 nebo 12 měsíců, a pokud se na konci pronájmu rozhodnete pro nákup trvalé licence, plná cena zaplaceného pronájmu se Vám odečte od ceny licence. Pronájem je k dispozici již od 625 Kč za měsíc!

Bližší informace a termíny školení na www.star-transit.cz v sekci Tiskové středisko/Veletrhy a události.

Pravidelné
on-line semináře

On-line
audiovizuální školení

www.star-transit.net

STAR Group. 25 let zkušeností s překlady a CAT softwarem.

Bližší informace si vyžádejte telefonicky na 233 355 377, 608 320 100 či e-mailem.

Vážené kolegyně a vážení kolegové,

naše Komora oslaví na podzim letošního roku 15. výročí od svého založení. Je to jistě dobrý důvod k ohlédnutí za cestou, kterou jsme společně ušli a kterou se dále chceme vydat v příštím období. Komora je dnes – také díky Vašemu přispění – renomovanou institucí, která si zejména pořádáním odborných terminologických, ale i všeobecně vzdělávacích seminářů vydobyla pevné místo při zvyšování profesní kvalifikace soudních tlumočnicků.

Za roky naší existence jsme uspořádali více než stovku odborných kurzů, při kterých úzce spolupracujeme s Justiční akademií, s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy v Praze, s Ústavem translatologie v Praze, celou řadou partnerských organizací a nově také s Masarykovou univerzitou v Brně, abychom ulehčili „cestu“ k celoživotnímu vzdělávání také našim moravským kolegům.

Všechny informace o připravovaných, a následně také o už uspořádaných akcích zveřejňujeme na našich webových stránkách.

Ve spolupráci s Krajským soudem v Praze pořádáme také pravidelně kurzy pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem, členové představenstva naší Komory jsou členy pracovní komise Ministerstva spravedlnosti ČR a při zapracovávání připomínek z tlumočnické a překladatelské praxe úzce spolupracují s odborníky z legislativního odboru. I nadále však usilujeme o přijetí samostatného zákona o soudních tlumočnících a překladatelích. Naše Komora se v loňském roce stala řádným členem mezinárodní organizace EULITA a také na mezinárodní úrovni chceme více prohloubit spolupráci se zahraničními partnerskými organizacemi.

To všechno jsou pro další roky náročné cíle, kterými se však už bude zabývat nové představenstvo. Dovolte mi proto, abych na tomto místě jako zakládající člen Komory a dosavadní předsedkyně poděkovala všem současným i bývalým členům představenstva a dozorčí rady za 15 let obětavé práce ve prospěch nás všech a samozřejmě i Vám všem za podporu, kterou jste nám během uplynulých let vyjadřovali. Dozrál čas, kdy je mi ctí předat vedení Komory mladším kolegům. Ráda tak činím, protože věřím, že důvěru nás starších členů nezklamou a že za dalších 15 let budeme na činnost Komory pohlížet se stejnou hrdostí, jako to nyní činíme my.

Přeji Vám všem pevné zdraví a těším se na shledání při některé z akcí Komory.

S úctou

Jitka Oleárníková

předsedkyně představenstva

Úvodní slovo předsedkyně KST ČR Mgr. Jitky Oleárníkové	1
Rozloučení s členem představenstva Ing. G. Lakošem	4
Vánoce s Lojzou – poezie	5
PŘIPRAVOVANÉ AKCE	
Na webových stránkách KST ČR máte po ruce mnohem více než tušíte	6
RODÍ SE NOVÝ, SAMOSTATNÝ ZÁKON	
Vývoj právní úpravy týkající se soudních tlumočnicků, resp. překladatelů	7
[1] Tisková zpráva KST ČR k poslaneckému návrhu zákona o znalcích a tlumočnících	8
[2] Přípomínky KST ČR k věcnému záměru zákona o znalcích a tlumočnících	8
[3] Tlumočníci, překladatelé a jejich právní postavení ve vybraných státech EU	9
[4] Stanovisko Ústavu translatologie FF UK k otázce tlumočnick versus překladatel	10
[5] Vyjádření KST ČR k předpokládaným postihům tlumočnicků pro přestupky	12
Zpřísnění pravidel pro činnost soudních znalců, znaleckých ústavů a tlumočnicků (tisková zpráva)	12
Z tiskové konference na téma o zpřísnění pravidel pro působení soudních znalců a znaleckých ústavů	13
Platné znění vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů	15
SEMINÁŘE KST ČR	
Vivat academia, vivant profesores – o kurzu právnické němčiny a angličtiny	16
2x workshop IT+	18
Mezikulturní komunikace & etika soudního tlumočení	19
Česko-španělský terminologický seminář	19
XV. česko-německý terminologický seminář v Třešti u Jihlavy	20
Česko-anglická účetní terminologie	22
VII. Terminologický seminář pro soudní tlumočnický polského jazyka	23
Kurz pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem	24
VII. Česko-ruský terminologický seminář	25
Společenský večer 2010	26
UDÁLOSTI, AKCE JINÝCH ORGANIZACÍ	
Semináře Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) v řízení o udělení mezinárodní ochrany	28
Tlumočnick v trestním řízení a terminologie nového Trestního zákoníku	29
Pokračovací kurz anglického jazyka pro překladatele právních textů	31
Mše svatá za tlumočnický a překladatelský	31
7. mezinárodní konference Proz.com	32
Překlady pro EU	32
Neslyšící občané před českými soudy	34
Přepisy hlasu pro neslyšící	35
Jeronýmovy dny 2010	36
20. výročí Komory soudních znalců ČR	38
Mezinárodní konference tlumočnicků znakového jazyka	39
Mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních ve vztahu k USA	40
Umění komunikace a dialogu (seminář Justiční akademie)	41
Pražská sekce italské organizace Società Dante Alighieri vydala v Praze svoji první publikaci	41
CO VÁS MŮŽE ZAJÍMAT	
Kdo překládá pro struktury EU na českém trhu?	42
Přepis ukrajinských jmen vlastních do češtiny	43
Odborný překlad ve výuce angličtiny na vysokých školách nefilologického zaměření	45
Jak jsem poprvé tlumočila přes video	48
Tlumočení odposlechů	49
Quo vadis, pražská translatologie?	50
Závazná rusko-česká transkripce	52

Česko-ruská praktická transkripce	53
Několik poznámek k překladům dokladů o vysokoškolském vzdělání	54
VADY, ZÁVADY, NEDODĚLKY A JINÉ NEŠVARY	
O problémech s účtováním stejnopisů	55
Upozornění – jak snadno se soudní tlumočník může dopustit protiprávního jednání	55
Nakladatelství Leda vydalo právnické slovníky bez vědomí autorů	56
Evropská komise odpověděla po půl roce	57
NAPSALI NÁM	
Odvolat se stojí za to	58
Formulace § 17 prováděcí vyhlášky č. 37/1967 Sb. navržená Komorou, včetně odůvodnění	58
INFORMACE A OZNÁMENÍ	
Jsme řádným členem Evropské asociace právních tlumočnicků a překladatelů EULITA	59
KST ČR v Mezinárodní federaci překladatelů FIT a bruselské fórum FIT EUROPE	60
Semináře v Brně – spolupráce KST ČR s Právnickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně	61
Juridikum – pražské kurzy celoživotního vzdělávání na Právnické fakultě UK pokračují	62

Časopis **Soudní tlumočník** vydává 2krát ročně **Komora soudních tlumočnicků České republiky**

Šéfredaktor: Dagmar De Blasio Denčíková

Redakce: představenstvo KST ČR

Hyberská 1006/18, 110 00 Praha 1

IČ: 65401697 • tel. +420 604 557 241 • datová schránka: eazp826 • www.kster.cz • e-mail: kster@kster.cz

Registrace Ministerstva kultury České republiky: ev. č. MK ČR E 18793

Bankovní spojení: UniCredit Bank Czech Republic, a. s., č. ú.: 520228009/2700

Za obsahovou stránku příspěvků a názory zde publikované odpovídají autoři jednotlivých textů.

ROZLOUČENÍ S ČLENEM PŘEDSTAVENSTVA Ing. GUSTÁVEM LAKOŠEM

*19. 3. 1953 – †30. 11. 2010

Dne 30. listopadu 2010 nás ve věku 57 let po krátké těžké nemoci opustil náš kolega Ing. Gustáv Lakoš, soudní tlumočník a překladatel maďarského jazyka a člen představenstva Komory soudních tlumočnicků ČR. Od samého počátku svého členství v Komorě se stal její zdatnou oporou, ostatními kolegy byl plně respektován, neboť vždy jednal s laskavým a věcným přístupem a byl ochoten podělit se o své bohaté celoživotní zkušenosti získané mnohaleto praxí.

Gustáva jsem měla to štěstí poznat již předtím, než se stal členem Komory, v rámci Jednoty tlumočnicků a překladatelů, které byl rovněž dlouholetým členem. Když jsme pak v představenstvu Komory přijali rozhodnutí, zaměřit se více na tzv. „malé jazyky“, s tím že jedním z prvních kroků mělo být mj. rozšíření počtu verzí překladů webových stránek Komory právě o tyto jazyky, požádala jsem Gustáva, zdali by mohl překlad webových stránek do maďarštiny pro Komoru zpracovat. Gustáv nám se vši pečlivostí jemu vlastní, která pak provázela celou naši další spolupráci, pohotově pomohl. S elánem, který byl pro něho charakteristický, se poté Gustáv pustil do pořádání I. česko-maďarského terminologického semináře, který se uskutečnil v prosinci roku 2008 a nad nímž převzal záštitu J. E. László Szóke, velvyslanec Maďarské republiky v Praze. K početné účasti na tomto historicky prvním setkání odborníků na maďarský jazyk v rámci Komory soudních tlumočnicků ČR jistě přispělo i to, že zásluhou Gustáva se na něj dostavili i rodilí mluvčí – účastníci z Maďarska a Slovenska.

Neméně úspěšný byl i následující II. česko-maďarský terminologický seminář, jehož uspořádání se Gustáv za přizvání velmi erudovaných přednášejících zhostil, a se stejnou ochotou a energií se Gustáv zapojil i do organizace mnoha dalších seminářů, které se v rámci Komory uskutečnily. Pozornost si však zaslouží i další Gustávova činnost v představenstvu Komory, jmenujme například zastupování naší Komory u diskuzního stolu Kanceláře pro vícejazyčnost Generálního ředitelství Evropské komise pro překlad v Bratislavě, v jednáních se zástupci Velvyslanectví Maďarské republiky v Praze a mnohé další. Do řešení průběžných záležitostí týkajících se chodu Komory na jednáních představenstva vždy vnášel věcnost, praktický pohled, ale i vtip.

Ing. Gustáv Lakoš vynikal ctnostmi, jako jsou poctivost, čestnost, upřímnost a laskavost. S jeho odchodem jsme přišli o ušlechtilého člověka a dobrého kamaráda, který byl vždy připraven se vším pomoci. Komora soudních tlumočnicků ČR ztratila v Ing. Gustávovi Lakošovi výraznou osobnost, která se na její činnosti nezištně podílela a jejíž znalosti a odborné zkušenosti byly z mnoha hledisek neocenitelné. Budeme na něho vzpomínat s úctou, láskou a vděčností. Čest jeho památce.

JUDr. Mgr. Jana Lelková Schovancová

G. Lakoš (vpravo) s kolegy R. Hujerem a přednášejícím M. Fryštákem na semináři v Brně krátce předtím, než nás navždy opustil

VÁNOCE S LOJZOU

Až ořechové skořápky přihodím do krbu
a zabořím se do starého křesla,
až dřímající pejsky podrbu,
vánoční noc mi půjčí vesla.

Pak jako vodák po duši se vydám po řece,
která má vodu ze vzpomínek.
Slzám otevřu dvířka od klece,
ať srdce popoženou jako vodní mlýnek.

Až bláto ztratí se pod sněhem zastlané
a jiskry z krbu vzlétnou, jako když čert kýchne,
s medvídkem Lojzou ještě počkáme,
až všechno kolem pěkně ztichne.

Ale až čenich tmy se k oknu přilepí,
už budeme se plavit po té řece,
kde dávné scény nejsou na střepe,
kde únavový lom nevzal život lidem a věcem.

Dvůr ráno bílý jako talířek
prošlapaný karamelovou pavučinou.
Anděli, posiluj mě dál ve víře,
že držíš křídla nad krajinou.

Srkám tu naději jak víno z košťýře.
Celý rok s Lojzou chraň nás před zlem a vinou.
Anděli, posiluj nás dál ve víře,
že naše cesty nemohou se minout.

Jitka Badoučková

Verše jsou z nové sbírky kolegyně Jitky Badoučkové *Láska je lidský med*, která právě vyšla v nakladatelství Holos (www.holos.cz).
Tamtéž vyšla i její předešlá sbírka na téma vánoc a zimy *Andělská lékárna*.

26. 02. 2011 – sobota **Daňový seminář** především pro tlumočníky a překladatele o daňových změnách, úlevách na daních, možnostech odpočtu, rozdílu mezi daňovým dokladem a účetním dokladem, platbách pojistného, vyplňování daňových přiznání atd. atd.
přednáší Ing. Alena Foukalová, daňová poradkyně a členka Prezidia Komory daňových poradců ČR
26. 02. 2011 – sobota **Valná hromada KST ČR**
15. 04. 2011 – 17. 4. 2011 **Česko-anglický terminologický seminář v Hluboké nad Vltavou**
30. 04. 2011 – sobota **Kurz pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem**
14. 05. 2011 – sobota **Italská právní terminologie: přeshraniční insolvenční řízení v Evropě – praktické příklady**
přednáší Prof. Dr. Paola Mariani, advokátka a vysokoškolská profesorka na Univerzitě Bocconi v Miláně

Dále připravujeme:

Německý terminologický seminář
Francouzský terminologický seminář
Ruský terminologický seminář
Čeština a její úskalí
Srbochorvatský terminologický seminář
Ukrajinský terminologický seminář

NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH KST ČR MÁTE PO RUCE MNOHEM VÍCE NEŽ TUŠÍTE

Chcete-li mít včas informace o zajímavých vzdělávacích akcích, přihlaste se do newsletteru.
Chcete-li se přihlásit na seminář, který vás zajímá, přihlaste se přes automatizovaný přihlašovací systém.
Chcete-li se poradit s kolegy, přihlaste se do diskuzní skupiny.
Chcete-li znát obsah interních sdělení a jste-li řádným členem KST ČR, vstupte do rezervované části.
Chcete-li, aby vás kdykoli našli noví zákazníci, pravidelně aktualizujte své kontakty v seznamu členů KST ČR.
Chcete-li znát vývoj legislativy, která se vás týká, sledujte webové stránky Komory.

To vše a mnohé jiné najdete na www.kstcr.cz

S individuálními požadavky se prosím obračejte na kstcr@kstcr.cz.

VÝVOJ PRÁVNÍ ÚPRAVY TÝKAJÍCÍ SE SOUDNÍCH TLUMOČNÍKŮ, RESP. PŘEKLADATELŮ

Jednou z hlavních priorit Komory soudních tlumočnicků ČR a jejího představenstva je prosazení přijetí nové právní úpravy postavení a činnosti soudních tlumočnicků a překladatelů, která bude respektovat současný vývoj společnosti a bude odpovídat jejím potřebám. Následující článek si klade za cíl zrekapitulovat práce, které byly v tomto směru učiněny v poslední době, a nastínit možnosti dalšího vývoje

Ilona Šprcová, Eva Gorgolová

Ve spolupráci se zkušenými právníky z oblasti legislativy, představenstvo iniciovalo návrh zcela nového zákona, protože se domnívá, že pouze částečné novely neřeší hlavní problém, tj. zastaralou úpravu. Významný podíl na vypracování konečné verze důvodové zprávy k zákonu má i dnes již bývalá předsedkyně KST ČR JUDr. et Mgr. Jana Lelková Schovancová.

V lednu 2010 pak poslanci Eva Dundáčková a Petr Bratský podali tento návrh zákona jako svůj poslanecký návrh k projednání a schválení Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR (sněmovní tisk č. 1039). Proti všem předchozím návrhům novel zákona se jedná o samostatnou právní úpravu pouze pro tlumočníky a překladatele. Znalci by měli mít svůj samostatný zákon. Mezi hlavními ustanoveními, která tato navrhovaná právní úprava obsahuje, je potřeba vyzdvihnout především právní nárok na jmenování soudním tlumočnickem nebo překladatelem při splnění přesně definovaných kritérií, především vzdělání a praxe, rozlišení na tlumočníky a překladatele, povinnost profesního pojištění odpovědnosti za škodu pro jmenované soudní tlumočníky a překladatele, povinnost celoživotního vzdělávání tlumočnicků a překladatelů, kárnou odpovědnost tlumočnicků a překladatelů, a také zakotvení právního postavení Komory jako komory ze zákona.

Celé znění poslaneckého návrhu **Zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích** včetně důvodové zprávy si můžete stáhnout z webových stránek Komory v sekci INFO (poslední odkaz úplně dole): www.kster.cz/info

KST ČR vydala k poslaneckému návrhu zákona tiskovou zprávu, kterou přetiskujeme níže.[1]

Návrh zákona byl postoupen do prvního čtení, avšak vzhledem k průtahům a obstrukcím, ke kterým docházelo před jarními parlamentními volbami při jednáních Poslanecké sněmovny Parlamentu, k hlasování o tomto návrhu zákona již nedošlo.

Ve stejné době, tedy na jaře 2010, vyhlásilo Ministerstvo spravedlnosti, stále ještě vedené JUDr. Danielou Kovářovou, svůj záměr vypracovat novou novelu zákona o znalcích a tlumočnících. Vzor měl být zákon o insolvenčních správciích. Základem bylo složení odborné zkoušky, jednotná evidence na MSp, samozřejmě profesní pojištění a dále, že by si všichni tlumočníci/překladatelé a znalci sami umísťovali na internet ke své „kartě“ veškerá osvědčení o celoživotním vzdělávání, tj. zvyšování své profesionality. Na Ministerstvu byla opět vytvořena pracovní skupina pro práci

na uvedené novele. KST ČR v této pracovní skupině zastupovaly Mgr. Jitka Oleárníková, Eva Gorgolová a PhDr. Ilona Šprcová. Během jara 2010 proběhly celkem tři schůzky pracovní skupiny, z nichž vzešel ministerský návrh věcného záměru zákona o znalcích a tlumočnících, který byl rozeslán do připomínkového řízení začátkem měsíce června. Věcný záměr obsahoval tři varianty řešení právní úpravy: Varianta 1 navrhovala vycházet z dosavadního stavu a nic neměnit. Varianta 2 navrhovala samostatný zákon pro úpravu tlumočnické činnosti a samostatný zákon pro úpravu znalecké činnosti. A varianta 3 obsahovala návrh jednoho zákona pro znaleckou i tlumočnickou činnost s důsledným oddělením právní úpravy na část týkající se znalců a část týkající se tlumočnicků.

Níže přetiskujeme Připomínky KST ČR k věcnému záměru novely zákona o znalcích a tlumočnících ve znění, ve kterém bylo zasláno Ministerstvu spravedlnosti.[2]

V mezidobí, abychom získali další faktické údaje pro podporu našich argumentů, jsme se prostřednictvím senátora Ing. Tomáše Jirsy obrátili na Parlamentní institut se žádostí o analýzu právní úpravy a postavení soudních tlumočnicků a překladatelů v ostatních státech EU.

Níže přetiskujeme odpověď Parlamentního institutu.[3]

K problematice tlumočení a překládání se vyjádřil i ÚTRL FF UK, čímž podpořil naše tvrzení, že je třeba rozlišovat tlumočnicka a překladatele, kteréžto stanovisko jsme předali Ústavně-právnímu výboru PSP ČR a legislativnímu odboru Msp.

Stanovisko ÚTRL FF UK přetiskujeme níže.[4]

V květnu proběhly parlamentní volby. V červenci 2010 byla jmenována nová vláda. Na post ministra spravedlnosti se vrátil JUDr. Jiří Pospíšil. Staronový ministr zastavil práce na novele zákona zahájené jeho předchůdkyní. V plánu legislativních prací Ministerstva spravedlnosti vypracovaném po nástupu ministra Pospíšila do funkce je uveden i ZCELA NOVÝ zákon o znalcích a tlumočnících. Představitelky KST ČR si vyžádaly přijetí u náměstka ministra a místopředsedy legislativní rady vlády Mgr. Františka Korbela, Ph.D. k uvedení dané problematiky. Podobnou schůzku měly i s Mgr. et Mgr. Danou Prudíkovou, také staronovou ředitelkou legislativního odboru ministerstva a JUDr. Petrem Šonkou, vedoucím profesní legislativy.

Na ministerstvu byla opět vytvořena pracovní skupina pro práci na novém zákoně. Během prvních jednání se nám podařilo přesvědčit ministerské úředníky o nezbytnosti samostatné právní úpravy pro tlumočníky a překladatele a samostatné úpravy pro znalce; legislativní odbor ministerstva bude pracovat paralelně na vypracování dvou samostatných zákonů.

Dle plánu legislativních prací vlády by měl být věcný záměr nového zákona (nových zákonů) předložen do vlády v červnu 2011 a poté do konce roku 2011 by mělo být vládě předloženo parafované znění nových zákonů. Po schválení vládou je možno očekávat předložení zákonů ke schválení Poslanecké sněmovně Parlamentu někdy začátkem roku 2012.

Mezitím na podzim roku 2010 přišel ministr Pospíšil se svou tzv. rychlou novelou zákona a vyhláškou, jejímž hlavním cílem je především zpřísnit pravidla pro činnost soudních znalců. Nicméně tato novela bude mít přímý dopad i na činnost a postihy soudních tlumočnicků.

Níže přetiskujeme vyjádření KST ČR k této „rychlé novele“ [5], zatímco v rubrice „Napsali nám“ na str. 58 se můžete dočíst též o připomínkách, návrzích a odůvodněních Komory k příslušné „rychlé vyhlášce“.

[1] TISKOVÁ ZPRÁVA KST ČR K POSLANECKÉMU NÁVRHU ZÁKONA O ZNALCÍCH A TLUMOČNÍCÍCH

Koncem ledna 2010 podala poslankyně Eva Dundáčková a pan poslanec Petr Bratský poslanecký návrh na úpravu postavení a činnosti soudních tlumočnicků a překladatelů

Komora soudních tlumočnicků České republiky vítá poslanecký návrh paní poslankyně Evy Dundáčkové a pana poslance Petra Bratského, který byl podán jako sněmovní tisk 1039, a který konečně řádně upravuje postavení soudních tlumočnicků a překladatelů, neboť současná právní úprava má mnoho nedostatků, které mají závažné dopady na postavení tlumočnicků a překladatelů pracujících především pro orgány státní správy. Příčinou současného stavu, který není obecně vnímán jako uspokojivý, je i dosavadní zachování právní úpravy postavení a činnosti soudních tlumočnicků a soudních překladatelů ve stejném právním předpisu společně se soudními znalci, což lze ve srovnání s právními úpravami mnoha jiných evropských zemí vnímat jako raritu.

Tím, že navrhovaná právní úprava zakotvuje právní nárok na zápis do seznamu všech potenciálních soudních tlumočnicků a soudních překladatelů oprávněných na základě předpisů ES/EU k rovnému zacházení, kteří splní objektivní, zejména odborná kritéria, a to transparentním a nediskriminačním způsobem, se rovněž zajišťuje soulad navrhované právní úpravy s právem ES, neboť v opačném případě, jak je tomu podle dosavadní právní úpravy, hrozí porušení čl. 43, 49 pravidel hospodářské soutěže a dále porušení práva na rovný přístup na trh a zvýhodnění určitých subjektů na něm podle článku 81 a násl. Smlouvy o založení ES.

Na základě navrhované právní úpravy dojde k úsporám ve státním rozpočtu České republiky zejména tím, že povede ke snížení výdajů ze státního rozpočtu na administrativu spojenou s vedením seznamů soudních tlumočnicků a překladatelů, s prováděním kontroly tlumočnických deníků a s vydáváním průkazů odbornosti, neboť tyto a další činnosti jsou v rámci navrhované právní úpravy svěřeny Komorě soudních tlumočnicků a soudních překladatelů, v rámci které bude uvedená činnost vykonávána odpovědnými pracovníky a placena z členských příspěvků Komory.

Komora soudních tlumočnicků České republiky
www.kstcr.cz, email: kstcr@kstcr.cz

[2] PŘIPOMÍNKY KST ČR K VĚCNÉMU ZÁMĚRU ZÁKONA O ZNALCÍCH A TLUMOČNÍCÍCH

V červnu 2010 představenstvo KST ČR předložilo Ministerstvu spravedlnosti připomínky k věcnému záměru zákona o znalcích a tlumočnících. Otiskujeme celé znění připomínkového sdělení

Eva Gorgolová, Ilona Šprcová

1) KST ČR se ztotožňuje s názorem Ministerstva spravedlnosti, že je potřeba nová právní úprava.

2) Dále vítá vytvoření centrálního seznamu vedeného Ministerstvem spravedlnosti, elektronického vedení deníků a dokládání celoživotního vzdělávání.

KST ČR však trvá na přijetí varianty II. – Samostatný zákon pro úpravu tlumočnické a překladatelské činnosti a samostatný zákon pro úpravu znalecké činnosti (tj. soudní znalce a znalecké ústavy).

3) Ve stávající i navrhované úpravě jednoho zákona pro oba (všechny tři) druhy činnosti dochází ke směšování různých kategorií pojmů. Znalec není samostatná profese. Nelze získat vzdělání v oboru znalec. Neexistuje kvalifikace znalec. Dále pak jsou tu navíc znalecké ústavy, a to dva druhy, a navíc v některých ani nejsou znalci. Tlumočnick a překladatel – to jsou samostatné profese s vlastní jednoznačnou kvalifikací.

Problematika znalců a znaleckých ústavů je velmi komplikovaná vzhledem k množství oborů a specializací, ve kterých znalci provádějí znaleckou činnost, a je zbytečně složitostmi, týkajícími se znalců, zatěžovat právní úpravu týkající se činnosti tlumočnicků a překladatelů. Samostatný zákon o tlumočnících a překladatelích by mohl být podstatně jednodušší – např. díky vypuštění celé řady specifických ustanovení týkajících se činnosti znalců a zejména znaleckých ústavů, neboť v tlumočení a překladech (zvláště pro státní orgány a právní úkony občanů) se takovýto jev nevyskytuje.

Další výhoda oddělených právních úprav spočívá i v tom, že je tím dána možnost měnit potřebná ustanovení příslušného zákona v budoucnu podle vývoje společnosti a dané problematiky nezávisle na úpravě pro jiný druh činnosti (např. při potřebě změnit některá ustanovení o tlumočnících a překladatelích, bude možno toto učinit nezávisle na znalcích, kterých by se daná změna nemusela týkat). To by velice zjednodušilo možný budoucí legislativní proces.

Oddělení právní úpravy činnosti tlumočnicků a překladatelů od právní úpravy činnosti znalců by také odpovídalo stávající praxi v jiných státech EU (např. v Dánsku, Itálii, Německu, Nizozemí, Litvě, Velké Británii, Švédsku, Francii, Belgii a ve Slovinsku existují, a nebo jsou v současné době připravovány samostatné právní úpravy pro znalce a jiné pro tlumočníky a překladatele). (Zdroj – viz příloha: Parlamentní institut, dokument 1613 a informace od partnerských organizací soudních tlumočnicků a překladatelů v zemích EU).

Pokud je nám známo jeden společný zákon, který řeší současně problematiku znalců, tlumočnicků a překladatelů, se vyskytuje pouze v Rakousku (tam je ale specifikum v tom, že znalci mají jedinou profesní organizaci), a ve Slovenské republice (kde jsou ale tlumočníci a překladatelé).

4) Předkládaný návrh věcného záměru zákona o znalcích a tlumočnících dále pak nereflktuje současný vývoj v oboru translologie. Ve stávajícím znění zákona č. 36/1967 Sb. i vyhlášky č. 37/1967 Sb. a, bohužel, i v návrhu věcného záměru zákona je používán termín „tlumočnick“. Tlumočení je však ve skutečnosti pouze činnost, kterou vykonává odborník v oboru tlumočení (tlumočnick), tj. ústní konsektivní nebo simultánní převod mluveného projevu z jazyka výchozího do jazyka cílového. Písemný převod psaného projevu se nazývá překlad a provádí jej překladatel. Tyto dva lingvistické termíny se ve stávající i navrhované právní úpravě nesmyslně zaměňují jedním společným zavádějícím termínem „tlumočnick“.

Zde je nutno zdůraznit, že se jedná o dvě zcela odlišné odbornosti. Výuka i příprava na ně je odlišná. Ačkoliv obě profese vyžadují vynikající ovládnutí příslušného jazyka, pro každou z nich je nutné ovládnutí rozdílných dovedností a technik převodu textu z jazyka výchozího do jazyka cílového.

Stejně jako u jiných profesí (např. právník, lékař) i v translatoologii dochází k určité specializaci na překladatele a tlumočníky. Tento fakt však nevylučuje možnost věnovat se oběma druhům činnosti – tlumočení i překládání – a mnozí překladatelé a tlumočníci se věnují obojímu.

O analýzu a vysvětlení rozdílu mezi oběma profesemi jsme požádali Ústav translatoologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, který má dlouholetou tradici v přípravě tlumočnicků a překladatelů. Zmiňovanou analýzu v nejbližší době dodáme.

Také právní úpravy většiny evropských zemí striktně rozlišují překladatele a tlumočníky (např. Dánsko – zákon č. 181 z 25. března 1988 o státem povolených překladatelích a tlumočnicích, Itálie – v současné době projednáván zákon počítá s oddělením tlumočnicků a překladatelů na dvě separátní profesní skupiny, které budou vedeny na odlišných seznamech, Německo – v zákoně se hovoří o tlumočnicích a překladatelích, Nizozemí – Zákon o certifikovaných překladatelích a tlumočnicích, Slovensko – zákon č. 382/2004 o znalcích, tlumočnicích a překladatelích). Rovněž tak na úrovni EK jsou tyto profese striktně rozlišovány – Generální ředitelství pro překlady a Generální ředitelství pro tlumočení. (Zdroj: Parlamentní institut, dokument 1613)

Rozdíl mezi tlumočením a překladem je promítnut i do návrhu Směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení, která je v těchto dnech projednávána v Evropském parlamentu, a bude-li schválena, bude pro členské země závazná a členské země ji budou muset implementovat do svých národních právních úprav.

Rovněž v Evropské úmluvě o lidských právech je zakotveno „právo na tlumočení a překlad“.

Z výše uvedených důvodů KST ČR trvá na rozlišení profese tlumočnicka a překladatele a uvádění obou termínů – tlumočnick a překladatel, tlumočení a překlad. A jak bylo již v úvodě řečeno, na vytvoření samostatného zákona o tlumočnicích a překladatelích.

5) Dále pak KST ČR navrhuje oprávnění na dobu určitou, jak je tomu, například, v Rakousku, Litvě, apod. – V případě bezúhonnosti, vzdělávání se, řádném plnění povinností (řádné vedení deníku, účetnictví, udržování profesního pojištění, apod.), doložení toho samého, včetně lékařského potvrzení* (jaké je například požadováno u přísedících při prodlužování mandátu), by bylo oprávnění prodlouženo o dalších pět let za nějaký správný poplatek (cca 1.000,- Kč).

* Tím nesouhlasíme s horní věkovou hranicí 70 let, ale naopak si myslíme, že by doložení lékařského osvědčení pro získání i prodlužování oprávnění mělo být povinné ve všech. Oprávnění na dobu určitou by vyřešilo i problematické odvolávání, na které odborníci z justice poukazují.

6) V žádném případě nesouhlasíme s „numerus clausus“, tj. principu uzavřeného počtu.

[3] TLUMOČNÍCI, PŘEKLADATELÉ A JEJICH PRÁVNÍ POSTAVENÍ VE VYBRANÝCH STÁTECH EU

JUDr. Jan Pulda, LL.M. z oddělení pro všeobecné studie Parlamentního institutu v kanceláři poslanecké sněmovny Parlamentu ČR nám zaslal odpověď na dotaz o postavení kolegů v jiných zemích EU. Je to zajímavé čtení o zcela odlišných podmínkách v různých zemích – posuďte sami:

K analýze, která se týká právního postavení a úprav činnosti nadepsaných profesních skupin ve vybraných evropských státech jsou uvedeny odpovědi ve formátu, ve kterém byl dotaz zadán, není-li vzhledem k formě získaných materiálů ze zahraničí uvedeno jinak. Jde o následující otázky:

1) Existuje právní předpis upravující činnost výše uvedených profesních skupin v dané zemi? Jsou v daných státech rozlišovány překladatelé a tlumočníci?

2) Je právní úprava znalců oddělena od tlumočnicků/překladatelů? Vztahuje se na tyto profesní skupiny popř. sdružení, jsou-li v nich provozovatelé těchto svobodných povolání organizováni numerus clausus?

3) Existuje ve zkoumané zemi způsob kontroly dalšího vzdělávání, popř. jaký je způsob certifikace?

Dánsko

25) V Dánsku je právní úprava tlumočnicků a překladatelů poměrně komplexní a není obsažena v jediné právní normě. Pravidla jsou také poměrně rozličná podle toho k jakým účelům jsou tlumočnické či překladatelské služby určeny. V zásadě jsou však obě skupiny rozděleny na certifikované překladatele a tlumočníky po nichž na rozdíl od překladatelů certifikace není vyžadována. Klíčovou normou je zákon č. 181 z 25. března 1988 o státem povolených překladatelích a tlumočnicích, kde jsou stanoveny příslušné standardy. Opět jde o dosažené vzdělání v daném oboru. Ve vztahu k soudnímu tlumočení a překladatelství je důležitý Zákon o soudní správě. Ten však ve svém znění nijak nespecifikuje vyžadované znalosti, ať již jde o překladatele či tlumočníky. Opět je na základě slibu předpokládáno, že příslušné tlumočení či překlad daného materiálu bude vykonán s náležitou péčí.

26) Z hlediska faktického výkonu se na obě profese hledí podobně, nicméně rozdíl je v ohodnocení, neboť státem certifikovaní překladatelé mají nárok na vyšší honorář než tlumočníci, pokud své služby poskytují orgánům veřejné správy, zvláště pak ti kteří nemají státní povolení. Tato praxe je popsána v prováděcím předpise č. 9311 ze dne 15. června 2009. V Dánsku rovněž není stanoven numerus clausus na počet překladatelů či tlumočnicků. Členství v profesních organizacích uloženo zákonem v Dánsku není, ačkoliv existují soukromé profesní organizace zastřešující některé překladatele a tlumočníky.

27) Prakticky všechny orgány veřejné správy v Dánsku využívají ve své práci oficiální seznam tlumočnicků, který spravuje dánská národní policie. Není vyžadováno žádné další vzdělávání či reexaminace. Zapsán na tento seznam může být ten, kdo o to požádá a komu pak je na základě pohovoru povolen zápis. Součástí tohoto procesu je i slib důvěrnosti ve vztahu k informacím, se kterými přijde tlumočnick do styku. Policejní orgán rovněž stanovuje tarif, za který bude tlumočnick pracovat. Prováděcím předpisem k výše uvedenému je oběžník Ministerstva spravedlnosti č. 12168 ze dne 11. listopadu 1998.

Itálie

1) V Itálii v současnosti neexistuje žádná právní norma upravující postavení tlumočnicků/překladatelů. Nicméně je právě v této době projednáván návrh zákona, který by se měl s touto problematikou vyrovnat.

2) V návrhu zákona se počítá s oddělením tlumočnicků a překladatelů na dvě separátní profesní skupiny, které budou vedeny na odlišných seznamech.

3) V současné době o návrhu jedná expertní komise italského Ministerstva spravedlnosti. Ta by měla dále podzákoným předpisem stanovit průběh zkoušky a případných dalších nároků v průběhu provozování této profese. V Itálii je doposud běžné, že překlad pro soudní projednávání či pro jednání administrativy je prováděn osobou, která pak potvrdí správnost slibem před soudem či potvrzením u notáře.

Německo

1) Právní úprava působení překladatelů a tlumočnicků v Německu není jednotná. Podle § 404 odst. 2 občanského soudního řádu a § 73 odst. 2 trestního řádu bývají v občanských a trestních věcech přizváni především znalci nicméně požadavky, které jsou na ně kladeny, se vztahují i na tlumočníky a překladatele působící před soudem. Výběr osoby oficiálně jmenované tlumočnickem, překladatelem popř. znalcem je na uvážení soudu. Zatímco je s těmito třemi profesními skupinami zacházeno stejně (z procesního hlediska), platí pro jmenování překladatelů, tlumočnicků a jiných znalců v občanských a trestních věcech požadavky odlišné.

2) Právní předpisy, upravující požadavky, které musí znalci splňovat, jsou upravovány právními předpisy dané spolkové země a tudíž se mohou výrazně lišit. Orgán veřejné moci obvykle při objednávání překladatelských a tlumočnických služeb postupuje cestou veřejného výběrového řízení, které je vyhlášeno příslušným nejvyšším zemským soudem. Přes četné rozdíly v detailech mají všechny právní předpisy jednotlivých zemí společné to, že se uchazeči o překladatele, tlumočnicka popř. soudního znalce musí podrobit komplikovanému výběrovému řízení, v němž je uznána odborná příslušnost což je v přímém kontrastu např. s Dánskem. Největším profesním sdružením v oboru je Spolkový svaz

tlumočnicků a překladatelů. Přijetí do tohoto profesního sdružení je vázáno na uznání odborné kvalifikace (opět zpravidla vysokoškolské vzdělání, není-li stanoveno jinak). Pokud jde o soudní znalce, ti jsou povinni ze zákona být členy profesního sdružení, na rozdíl od tlumočnicků a překladatelů, u nichž je členství ve Spolkovém či jiném (zemském) svazu dobrovolné. Rovněž je třeba zmínit, že počet tlumočnicků či znalců není omezen.

3) Právní úprava soudních znalců je obsažena v § 36 živnostenského zákona. Technické požadavky jsou upraveny pro znalce z povolání podle zvláštních předpisů. Zemské vlády mohou vydávat právní předpisy, kde stanoví jednotlivé požadavky, které musí znalci splňovat, stejně jako stanovují kdo je oprávněn je jmenovat a pravidelně aktualizovat jejich seznamy (obvykle průmyslové komory a obchodní komory, komory architektů atd.). Podobně jako u tlumočnicků a překladatelů musí mít také příslušné odborné znalosti (opět zpravidla vysokoškolské vzdělání, není-li stanoveno jinak). Služby poskytované znalci u soudu jsou upraveny zvláštními předpisy o znalcích. Na soudní znalce obecně se také vztahuje zvláštní ustanovení o důvěrnosti v souladu s § 203 odst. 2., číslo 5 trestního zákoníku.

Nizozemí

1) V Nizozemí je v platnosti Zákon o certifikovaných překladatelích a tlumočnících. Ačkoliv zákon rozlišuje odlišnosti obou povolání, sdílí tyto společný registr i zákonem vyžadovaná pravidla profesního chování.

2) Znalci a tlumočníci/překladatelé podléhají dvěma odlišným normám, neboť na znalce se vztahuje Zákon o soudních znalcích v oboru trestního práva. I pro poslední jmenované platí odděleně vedený registr a odlišná pravidla profesního jednání. Obě profesní skupiny mají svá sdružení, ve kterých je členství povinné. Neexistuje však při přijímání princip numerus clausus.

3) V Nizozemí je po složení příslušné zkoušky dále nutné navštěvovat odborná školení organizovaná daným profesním sdružením.

Litva

1) V Litvě neexistuje speciální zákon či zákony upravující působení tlumočnicků/překladatelů. Jsou zde pouze konkrétní ustanovení ve správním řádu, trestním řádu a občanském soudním řádu. Návrh zákona, který by se touto problematikou zabýval byl v Litvě navržen v roce 2004, ale zatím nebyl přijat.

2) Pokud jde o soudní znalce, jejich působení upravuje především litevský trestní řád a rovněž Zákon o soudních znalcích z roku 2002. Členství v jakýchkoli profesních skupinách majících vztah k tlumočení či překladatelství není vyžadováno. Soudní znalec musí být uveden na seznamu soudních znalců, který je veden litevským Ministerstvem spravedlnosti. Přijetí je vázáno na dosažení, zpravidla vysokoškolské, vzdělání v daném oboru. V návaznosti na výše uvedené je rovněž jasné, že v Litvě neexistuje ani numerus clausus. Obvyklou praxí je najímání firem, které se na překlady či tlumočení zaměřují.

3) V Litvě existuje Koordináční rada činnosti soudních znalců. Její primární funkcí je hodnocení znalců, poskytování případných doporučení a tato rada rovněž organizuje profesní vzdělávací programy pro soudní znalce.

Slovensko

1) Ve Slovensku je práce soudních překladatelů a tlumočnicků upravena primárně v člencích 84 až 96 Zákona o soudech č. 94/07. Další ustanovení jsou obsažena v Pravidlech soudních tlumočnicků a Pravidlech pro soudní znalce a odhadce.

2) Ačkoliv je právní úprava uvedena v několika normách požadavky, které jsou kladeny na překladatele, tlumočníky i znalce jsou obdobné. Pro všechny profesní skupiny platí, že jsou jmenováni na neurčito, nicméně mohou být ze seznamů, které jsou vedeny Ministerstvem spravedlnosti vyškrtnuti, a to v případě, že nebudou plnit své povinnosti vyplývající z § 87 Zákona o soudech č. 94/07, který stanovuje taxativně základní požadavky jako státní občanství Slovenska či jiné členské země EU, trestní bezúhonnost, vysokoškolské vzdělání, šest let profesní praxe v oboru apod. Toto prohlášení musí být obnoveno každých pět let od prvního zápisu do registru. Zákon nevyžaduje členství v profesních organizacích.

3) Soudním znalcům je uloženo účastnit se dalších vzdělávacích akcí tak, aby bylo zaručeno osvojení si nejnovějších vědeckých poznatků, které souvisejí s výkonem jejich funkce. Tato školení jsou organizována dobrovolnými profesními organizacemi nebo příslušným ministerstvem. Po vzdělávacích akcích obvykle následují testy jejichž úspěšné vykonání je podmínkou dalšího výkonu funkce soudního znalce. V opačném případě je dotyčný soudní znalec z registru vyškrtnut.

Spojené Království

Naprosto odlišná je praxe ve Spojeném království, kde neexistuje žádný zákon, který by byl zaměřen na oblast tlumočnicků a překladatelů či podobných profesních skupin. Soudy v Anglii, Skotsku, Walesu a Severním Irsku vydávají zpravidla průvodce dobrou praxí. Při soudním tlumočení je podstatný slib, který tlumočnick skládá. Pokud by jeho výkon funkce vykazoval úmyslné vady, může se dopustit správního deliktu. Také z tohoto důvodu nejsou znalosti ověřovány. Rovněž neexistuje povinné členství v profesních organizacích.

Institute Evropské unie

Základní právní normou pro tlumočníky a překladatele v institucích EU je především Služební řád, nařízení č. 259/1968, čl 5, odst 2 v platném znění. Podle čl. 5 odst. 4 Služebního řádu je to každá instituce s výběrem pro služební řád, která má pravomoci spojené s každým druhem pracovního místa. V Komisi existuje generální ředitelství pro tlumočení a generální ředitelství pro překlad. Podobné útvary jsou i v dalších institucích. Při vyhlašování výběrovém řízení je vždy na danou pozici vyžadováno vysokoškolské vzdělání a různě dlouhá profesní praxe.

Výše vyjmenované státy v této studii mapují právní stav k datu odevzdání práce, tj. červen 2010. Výběr jednotlivých zemí byl uskutečněn na základě spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci.

Zdroj:

European Centre for Parliamentary Research and Documentation

[4] STANOVISKO ÚSTAVU TRANSLATOLOGIE FF UK K OTÁZCE TLUMOČNÍK VERSUS PŘEKLADATEL

Požádali jsme ÚTRL FF UK v Praze o vyjádření, zda tlumočnick a překladatel je to samé. Problému se zhostila bývalá ředitelka Ústavu translatoologie PhDr. Z. Jettmarová, Ph.D., která odborně stanovisko, podepsané stávajícím ředitelem PhDr. S. Rubášem, Ph.D., vypracovala.

Věc: Stanovisko Ústavu translatoologie k Věcnému záměru zákona o znalcích a tlumočnících (č. 361/1967 Sb. ve znění pozdějších předpisů) z hlediska novelizace zákona a cíle profesionalizace předmětných činností

Východiska

1) Ústav translatoologie, který od roku 1963 připravuje profesionální překladatele a tlumočníky pro výkon této profese na domácím i zahraničním trhu a od 90. let participoval i v evropských projektech orientovaných na zvýšení profesionalizace této činnosti v oblasti vzdělávání i v oblasti soudního překladu a tlumočení, záměr úpravy předmětného zákona a s ním spojené vyhlášky velmi vítá. Cítí povinnost vyjádřit k návrhu své stanovisko z důvodu veřejného prospěchu, přestože k vyjádření svého stanoviska ministerstvem jako zpracovatelem záměru vyzván nebyl.

2) Potřeby legislativní úpravy a zvl. žádoucí změny praxe v soudním překladu a tlumočení směrem k profesionalizaci a zkvalitnění činností jsou mimo jiné jasně artikulovány již v přehledové dokumentaci za ČR (viz Příloha I) vypracované pro evropský projekt Grotius II – Equitas realizovaný v roce 2002 v rámci koncepce Agis pod záštitou příslušného GR EK, jehož konkrétním cílem bylo zajištění ochrany lidských práv v trestním řízení zkvalitněním poskytovaných překladatelských a tlumočnických služeb na národní i evropské úrovni, jakož i sladění požadavků na tyto osoby a jejich výkony tak, aby mohl být vybudován evropský registr překladatelů a tlumočnicků s cílem jejich vzájemné využitelnosti za předpokladu spolehlivosti a uznatelnosti výkonu. Projekt se tedy zabýval i srovnatelností systémů výběru soudních překladatelů a tlumočnicků, jejich kvalifikačními předpoklady a systémem vzdělávání. Vedle zástupce Ústavu translatoologie se jmenovaného projektu zúčastnil zástupce Ministerstva spravedlnosti jím jmenovaný, zástupce advokátní komory a Soudcovské unie jimi jmenovaný a zástupce Komory soudních tlumočnicků.

Přehledová dokumentace v Příloze I obsahuje i výsledky šetření ke stávajícímu stavu v oblasti soudního překladu a tlumočení, které by měly být při úpravě zákona a vyhlášky vzaty v potaz, má-li se úpravou dosáhnout stanovených cílů.

3) Kvalitou překladatelských a tlumočnických úkonů v oblasti práva a soudnictví se na celoevropské úrovni zabývá řada institucí a organizací, vedle GR pro soudnictví, GR pro vícejazyčnost a GR pro tlumočení EK lze zmínit např. Mezinárodní federaci překladatelů a tlumočnicků (FIT) nebo Evropskou asociaci soudních překladatelů a tlumočnicků (EULITA); přehled stavu a návrh optimalizace přináší výstup evropského projektu Agis 2006 (JLS/AGIS 120061052) Questionnaire on the Provision of Legal Interpreting and Translation Services in the EU. Nicméně novým relevantním dokumentem je v tomto kontextu směrnice Directive on rights to interpretation and to translation in criminal proceedings jako společná iniciativa EP a Rady EU, která vyšla z Návrhu rámcového rozhodnutí Rady o právu na tlumočení a překlad při trestním řízení, k níž EP přijal dne 16. června 2010 usnesení. Podstatné je, že všechny snahy a dokumenty zmíněné v tomto odstavci mj. (a) zásadně a důsledně rozlišují dva typy činností a jim odpovídající typy subjektů – (soudní) překlad a tlumočení, (soudního) překladatele a tlumočnicka, (b) požadují registr „překladatelů a tlumočnicků“, (c) požadují kvalifikaci překladatelů a tlumočnicků jako záruku kvality výkonu a s ní související výběr těchto osob.

4) V translatologické literatuře je výzkumy prokázáno, že nedostatečná kompetence soudního tlumočnicka, tedy špatná kvalita jeho tlumočení, může více nebo méně závažným způsobem poškodit obviněného a tak nepřímou porušit jeho lidská práva, aniž si toho nutně musí být některá zúčastněná strana vědoma. Obdobná pochybení jsou popsána i u soudního překladu. V oblasti soudnictví jsou naopak známy jen kauzy, kde taková pochybení byla zjištěna, někdy až ex post factum. Má-li být u překladu a tlumočení požadována jistá minimální profesionalita a tedy jistá záruka kvality, musí tyto činnosti vykonávat osoby s příslušnými profesionálními kompetencemi (i když případy ad hoc ustanovení nebude možno ani při nejlepší snaze nikdy vyloučit). Vedle dvojazyčné jazykové kompetence (obecné a speciální) na určité úrovni, kterou je třeba udržovat a rozvíjet, sem patří specifické předmětné znalosti, znalosti kulturních rozdílů, osvojená profesní etika a rozvinuté překladatelské nebo tlumočnické dovednosti, které je rovněž nutno udržovat neustálou praxí, má-li být výkon prováděn na určité profesionální úrovni zajišťující jeho kvalitu. Kompetence pro překlad a tlumočení mají společné jádro a svojí povahou představují činnosti zprostředkující mezijazykovou komunikaci, což u laické veřejnosti vede k jejich ztotožňování a pro obě činnosti používá název překlad. V oblasti profesní a profesionální, například na trhu jazykových služeb (za jehož specifické pole lze soudní překlad a tlumočení považovat) či v oblasti vzdělávání se však z důvodu odlišného charakteru činností a jejich dispozičních předpokladů oba pojmy zásadně rozlišují. Překladatelskou nebo tlumočnickou kompetenci lze rozvinout vzděláním (obor překladatelství nebo tlumočnictví) nebo delší soustavnou praxí. Podobně jako jazykové kompetence se musí praxí udržovat, jinak je osoba postupně ztrácí. Rozdíly kompetencí, jejich rozvoj a testování jsou rovněž v translatologické literatuře podrobně popsány.

Doporučení

1) Z návrhu je nezbytně nutné důsledně odstranit pojmový a terminologický anachronismus „tlumočnick“ a „tlumočení“ všude tam, kde tyto pojmy a termíny označují jako nadřazené pojmy pro obě profesní činnosti a jejich vykonavatele. Termín tlumočnick a tlumočení ponechat pouze pro rodové pojmy tlumočení ve smyslu ústního převodu mluveného či psaného textu a tlumočnicka jako osoby, která tuto činnost či tento úkon provádí. Na druhé straně je nutno zavést pojmy a termíny překlad pro činnost a úkony spočívající v písemném převodu a překladatel pro osobu tuto činnost či úkon provádějící. Potřeba odlišení obou profesí je patrná v kapitole 3 Věcného záměru, který zmiňuje „oprávněný tlumočnick či překladatel“ a v kapitole 7, kde nerozlišování pojmových hierarchií vede k paradoxnímu vyjádření „nebo tlumočnick v jazyce, pro který je tlumočnickem nebo překladatelem“ – tuto kontaminaci pojmů by v novele zákona asi neuvítali ani právníci, nicméně sama svědčí o potřebě obě profese rozlišovat.

2) Centrální registr: s diferenciací pojmů sub. 1 souvisí nutnost zapisovat do registru i tuto specializační položku (překladatel, tlumočnick nebo překladatel a tlumočnick), podle toho, jaké kompetence uchazeč při zkoušce prokáže.

3) Zvýšení profesionalizace činnosti, stanovení objektivních podmínek pro získání oprávnění a úprava podmínek pro pozastavení a zánik práva činnost vykonávat. Prokazování, zjišťování a opakované ověřování kvalifikace: návrh konkretizuje požadavky na prokazování (vzdělání, praxe), zavádí centralizované zjišťování prostřednictvím zkoušky, nepočítá s opakovaným ověřováním kompetence.

(1) Prokazování stanovené lhůty praxe je v případě tlumočnické a překladatelské činnosti z důvodu specifického charakteru kompetencí (na rozdíl od znalců) nutno podrobněji stanovit v příslušné vyhlášce, případně specifikovat přímo v zákoně: směrodatnější pro tyto činnosti je počet odtlumočených hodin či přeložených stran ve stanovené lhůtě, počet let praxe má daleko menší vypovídací hodnotu a také by měl být uveden v soulad s obdobným požadavkem v příslušné směrnici EU.

(2) Zkouška: Věcný záměr stanoví část z právního minima a část praktickou, avšak praktickou část specifikuje pouze u znalce jako simulovaný projekt. Návrh záměru je nutno doplnit o analogickou specifikaci praktické části pro překladatele (např. zkušební překlad směrem do češtiny a směrem do cizího jazyka) a tlumočnicka (např. zkouška z tlumočení konsektivního, šepem a z listu).

(3) Pozastavení a zánik práva k činnosti: návrh nepočítá s periodicky opakovaným ověřováním kvalifikace, protože si není vědom rozdílného charakteru kompetencí mezi znalcem, tlumočnickem a překladatelem. Jazykové, tlumočnické a překladatelské dovednosti se bez praxe ztrácejí. Proto je nutno v záznamech tlumočnicka či překladatele periodicky sledovat průběh jeho praxe od zápisu do registru, případně přímo do zákona nebo vyhlášky zavést opakované ověřování kvalifikace zkouškou s periodicitou např. 5 let. Oba mechanismy by byly pro zjišťování „opravdového zájmu“ objektivní. Podmínky pro pozastavení a zánik práva k činnosti jsou z právního hlediska vymezeny jistě spolehlivě, z hlediska ochrany lidských práv v případě tlumočení a překladu ale nedostatečně², proto by měl návrh přihlídnout i k příslušným odstavcům zmíněné směrnice EU a zcela vážně se v této souvislosti zamyslet nad potřebou oddělit zákon o znalcích od zákona o tlumočnících a překladatelích.

(4) Numerus clausus. O latentní potřebě oddělit oba zákony svědčí i nefunkční směšování obou činností v případě návrhu numeru clausu pro zápis znalců, který má řešit jejich nadbytek (viz kapitola 2 záměru), přičemž o nadbytku „tlumočnicků“ se ve zdůvodnění nemluví a jejich stav není znám.

(5) Průběžné vzdělávání (kapitola 7 záměru) požaduje doložení průběžného vzdělávání „v jazyce, pro který je tlumočnickem nebo překladatelem“. Tento návrh znění i jeho věcné podstaty je nutno uvést na odbornou úroveň. „Vzdělávání se v jazyce, pro který je tlumočnickem nebo překladatelem“ je jednak formulace odborně nesmyslná a mnohoznačná, jednak neukládá podmínku udržování a rozvoje komplexní kompetence pro překlad nebo tlumočení, v níž jazyková kompetence tvoří jen jednu součást, navíc se jedná vždy o jazykové kompetence dvě: v mateřštině a v cizím jazyce, jejichž vstupní úroveň odpovídající požadavkům má být zjištěna při zkoušce. (6) Dalším prostředkem profesionalizace činnosti je zvýšení odměny za provedení úkon, kterou by měla řešit vyhláška.

Závěr

Na rozdíl od posledně provedených úprav předmětného Zákona a vyhlášky je ČR a její jurisdikce nyní součástí evropského prostoru a při zachování svých národních specifik se nemůže vyhnout dopadu procesů, které v rámci EU směřují k harmonizaci a integraci; od nich se očekávají žádoucí efekty, v tomto konkrétním případě ve smyslu zvýšené profesionality a srovnatelnosti kvalifikací i výkonů prováděných soudními překladateli a tlumočnickými v zájmu všech stran zúčastněných v řízení. O zvýšení profesionality a kvality se ostatně snaží i zde diskutovaný návrh Věcného záměru.

Novelizace zákona a příslušné vyhlášky by měla vycházet z nové verze návrhu záměru, která by vzala v potaz uvedená doporučení i novou směrnici EU. V tomto světle se ke zcela závažnému rozhodnutí nabízí i potřeba vytvořit dva oddělené zákony – jeden pro soudní znalce, druhý pro soudní překladatele a tlumočnické. V případě zachování společného zákona je nezbytně nutné, aby zákonodárci velmi pečlivě oddělovali obě, resp. všechny tři činnosti a kvalifikace, které jsou si podobné pouze z hlediska přibližného účelu v právních řízeních, nikoliv však svoji skutečnou podstatou.

[5] VYJÁDRĚNÍ KST ČR K PŘEDPOKLÁDANÝM POSTIHŮM TLUMOČNÍKŮ PRO PŘESTUPKY

Předsednictvo Komory reagovalo na připravovanou novelu zákona o znalcích a tlumočnících, podle něž se znalec nebo tlumočnický dopustí přestupku tím, že odmítne orgánu veřejné moci podat posudek nebo provést tlumočnický úkon. Otiskujeme text zasláný na Ministerstvo spravedlnosti

Jitka Oleárníková

Podle názoru KST ČR ustanovení § 25a odst. 1 písm. f) připravované novely zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, podle něž se znalec nebo tlumočnický dopustí přestupku tím, že odmítne orgánu veřejné moci podat posudek nebo provést tlumočnický úkon, ačkoli se nejedná o případ uvedený v § 11 citovaného zákona, nereflexuje případy, kdy tlumočnický neposkytne tlumočnický úkon z objektivně uznatelných důvodů – z důvodu nepřítomnosti v místě bydliště, ze zdravotních důvodů či proto, že se o potřebě učinit tlumočnické služby nedověděl a ani nemohl dovědět.

S cílem zabránit neodůvodněným postihům vůči tlumočnickům v těchto případech, KST ČR požaduje, aby u skutkové podstaty správního deliktu

uvedené pod písmenem f) navrhovaného znění novely byl doplněn následující text:

§ 25a

Znalcem nebo tlumočnickem se dopustí přestupku tím, že

[...]

f) odmítne orgánu veřejné moci podat posudek nebo provést tlumočnický úkon, ačkoli se nejedná o žádný z případů uvedených v § 11, nebo tak učiní bez náležité omluvy či dostatečných důvodů.

Termíny náležitá omluva či dostatečné důvody, i když nejsou blíže specifikovány, by měly zahrnovat veškeré situace, které ospravedlňují neposkytnutí úkonu ze strany tlumočnického. Tak jako u osoby v postavení svědka je obecně (např. § 60 z. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů) připuštěno nedostavit se na předvolání z dostatečných důvodů či z důvodu náležité omluvy, aniž by za to byl svědek sankcionován, je dle názoru KST ČR třeba, aby i u tlumočnického byla připuštěna možnost odmítnout poskytnutí tlumočnických úkonů (vyjma případů uved. v § 11 cit. zákona), existují-li pro to uznatelné důvody a aniž by tím byl spáchán správní delikt.

ZPŘÍSNĚNÍ PRAVIDEL PRO ČINNOST SOUDNÍCH ZNALCŮ, ZNALECKÝCH ÚSTAVŮ A TLUMOČNÍKŮ

Ministr spravedlnosti JUDr. Jiří Pospíšil v prosinci 2010 předložil do vnějšího připomínkového řízení návrh novely zákona o znalcích a tlumočnících, jehož cílem je co nejrychleji zajistit vyšší státní dohled nad činností znalců a tlumočnických a dosáhnout tak vyšší kvality znaleckých posudků a tlumočnických úkonů, které mají významný vliv na soudní rozhodování. Uvádíme z tiskové zprávy Ministerstva spravedlnosti ČR:

Tereza Palečková, tisková mluvčí MS

Ministr Jiří Pospíšil na dnešní tiskové konferenci (28.12.2010) představil návrh novely zákona o znalcích a tlumočnících. Zároveň přišel s úpravou podmínek zápisu znaleckých ústavů, která v ČR doposud chyběla.

1. Novela zákona o znalcích a tlumočnících

„Cílem této novely je zefektivnit dohled na činnosti soudních znalců a tlumočnických a dosáhnout vyšší kvality tlumočnických úkonů a znaleckých posudků, které mají významný vliv na soudní rozhodování. Znalecké posudky dnes často fakticky rozhodují o výsledcích soudních sporů, znalci však za ně podle stávající zastaralé právní úpravy nenesou dostatečnou odpovědnost.

Znalecký posudek, který není řádně zpracován, může zapříčinit jak prodlužování řízení, tak i případné újmy účastníků řízení,“ uvedl Jiří Pospíšil.

Hlavními důvody pro vytvoření novely zákona jsou nekvalitní činnost některých znalců a tlumočnických (zjevné vady v posudcích a překladech), nedostatečná úprava státního dohledu, opožděné podávání znaleckých posudků a odborných překladů či porušování povinnosti mlčenlivosti znalcem nebo tlumočnickem.

Návrh novely zákona proto zavádí konkrétní přestupky (jako např. vykonání znalecké nebo tlumočnické činnosti se zjevnými

Ministr spravedlnosti Pospíšil na tiskové konferenci mluví o zpřísnění pravidel pro znalce a tlumočnické

Tisková konference o „rychlé novele“ zákona o znalcích a tlumočnících na Ministerstvu spravedlnosti

vadami, porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost, vykonávání znalecké nebo tlumočnické činnosti v době pozastavení práva vykonávat tuto činnost, nevedení nebo řádné nevedení znaleckého/tlumočnického deníku), za které **bude možné uložit pokutu až do výše 100 000 korun**, další sankce podle zákona o přestupcích a v závažných či opakovaných případech i **vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků**. Přestupky/správní delikty bude projednávat Ministerstvo spravedlnosti.

Novela dále rozšiřuje okruh podmínek pro jmenování znalcem či tlumočnickem – nově výslovně vyžaduje plnou způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost a skutečnost, že znalec (tlumočnick) nebyl v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců (tlumočnicků) pro porušení povinností plynoucích ze zákona o znalcích a tlumočnících. **Návrh zároveň ruší požadavek státního občanství ČR a nahrazuje jej nutností trvalého pobytu na území České republiky.**

Návrh také zavádí podmínku mlčenlivosti i po skončení výkonu činnosti znalce a tlumočnicka a stanoví podmínky pro pozastavení i zánik práva vykonávat znaleckou a tlumočnickou činnost.

2. Znalecké ústavy: zpřísnění kritérií

Posudky znaleckých ústavů by měly vykazovat mimořádnou odbornost. Při rozhodování o zápisech do seznamu znaleckých ústavů dává zákon o znalcích a tlumočnících ministerstvu prostor pro správní uvážení, nestanoví však žádné podrobnější pokyny, kterými by se ministerstvo mělo řídit. Ministr spravedlnosti proto přichází s instrukcí, která sjednotí a zpřísní pravidla pro zápis do seznamu.

„K tomuto kroku jsme přistoupili proto, že současný zákon v podstatě nevymezuje kvalifikační předpoklady pro zápis ústavů do seznamu. Za znalecký ústav se tak mohou označit i instituce, které například nemají ani jediného znalce či žádnou laboratoř,“ vysvětlil ministr.

Ministr Pospíšil a jeho náměstci přichází na tiskovou konferenci o „rychlé novele“ zákona o znalcích a tlumočnících

Právnícká osoba žádající o zápis do seznamu ústavů bude muset nově doložit, že alespoň tři její společníci, členové nebo zaměstnanci, kteří mají v ústavu vykonávat znaleckou činnost, jsou znalci zapsanými pro požadované obory a nejsou společníky, členy nebo zaměstnanci jiného ústavu. Další podmínkou bude odpovídající materiální a personální vybavení pro výkon znalecké činnosti.

Vysokou školu nebo její součást bude možné zapsat do seznamu pouze tehdy, pokud má akreditovaný doktorský studijní program v příslušném nebo příbuzném oboru, který je předmětem návrhu na zápis.

Žadatele nebude možné zapsat, pokud byl on sám nebo jeho společník v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu ústavů. O zapsání do seznamu znaleckých ústavů i o výmazu ze seznamu rozhoduje ve správním řízení ministr spravedlnosti.

Instrukce bude účinná od 1. ledna 2011. Již zapsané znalecké ústavy budou mít roční lhůtu na to, aby své poměry uvedly do souladu s novými podmínkami. Pokud tak neučiní, ministerstvo s nimi zahájí řízení o vyškrtnutí ze seznamu.

Z TISKOVÉ KONFERENCE MINISTRA SPRÁVEDLNOSTI KONANÉ 28. PROSINCE 2010 O TZV. „RYCHLÉ NOVELE“

Zpřísnění pravidel pro působení soudních znalců a znaleckých ústavů

Legislativní opatření

- Novela stávajícího zákona o znalcích a tlumočnících (Návrh bude odeslán do vlády do konce tohoto roku).
- Instrukce ministra spravedlnosti stanovující přísnější kritéria pro výběr subjektů specializovaných na znaleckou činnost (Instrukce vejde v účinnost 1. 1. 2011).
- Zcela nový zákon o znalcích a zákon o tlumočnících a překladatelích (Paragrafované znění obou návrhů zákonů bude předloženo vládě do konce roku 2011).

Novela zákona o znalcích a tlumočnících

Důvody pro vypracování novely

- Nedostatečná úprava stávajícího státního dohledu nad činností znalců a tlumočnicků.
- Nízká úroveň některých znaleckých posudků a odborných překladů a nedodržování lhůt pro jejich podání.
- Odmitání podání znaleckého posudku nebo provedení tlumočnických úkonů pro orgán veřejné moci.
- Porušování povinnosti mlčenlivosti znalci a tlumočnické.

Hlavní cíle novely

- Znalecké posudky a tlumočnické úkony mají významný vliv na soudní rozhodování. Do doby, než bude přijata zcela nová právní úprava, je proto nutné přijmout opatření ke zvýšení kvality znaleckých posudků a tlumočnických úkonů.
- Pro zvýšení kvality znaleckých posudků a tlumočnických úkonů je potřeba zajistit účinný dohled nad činností znalců a tlumočnicků.

Hlavní přínosy novely

- Konkrétní vymezení přestupků znalců a tlumočnicků.
- Zpřísnění podmínek pro jmenování znalce a tlumočnickem.
- Zavedení povinnosti mlčenlivosti i po skončení znalecké a tlumočnické činnosti.
- Stanovení podmínek pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce a tlumočnicka.
- Stanovení podmínek pro zánik práva vykonávat činnost znalce a tlumočnicka.

Konkrétní vymezení přestupků

- Nejzávažnější přestupky: nekvalitně provedený znalecký posudek (tlumočnický úkon), bezdůvodné odmítnutí realizace posudku (tlumočnického úkonu) pro potřeby orgánu veřejné moci, nedodržení stanovené lhůty pro zpracování posudku (provedení tlumočnického úkonu).
- Za přestupky sankce v podobě pokuty – za méně závažné přestupky pokuta do 50 000 Kč, za závažné přestupky pokuta do 100 000 Kč nebo sankce v podobě vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků.
- Za méně závažná porušení výstraha, tj. upozornění na nežádoucí jednání znalce (tlumočnicka).

Zpřísnění podmínek jmenování

- Nová kritéria pro jmenování znalce (tlumočnicka): způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost a podmínka, že znalec (tlumočnick) nebyl v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců a tlumočnicků pro porušení povinností vyplývajících ze zákona.
- Definice bezúhonnosti znalce a tlumočnicka.
- Podmínka státního občanství nahrazena požadavkem trvalého pobytu na území České republiky s cílem zajistit dostupnost znalců (tlumočnicků) pro orgány veřejné moci.

Povinnost mlčenlivosti i po skončení činnosti

- Nově zavedená povinnost mlčenlivosti i po skončení výkonu znalecké a tlumočnické činnosti.
- Povinnost neplatí ve vztahu ke skutečnostem, které byly předmětem veřejně podaného znaleckého posudku nebo tlumočnického úkonu.
- Povinnost neplatí, byl-li znalec (tlumočnick) zproštěn mlčenlivosti orgánem veřejné moci, který jej ustanovil, nebo osobou, pro kterou znaleckou (tlumočnickou) činnost vykonával na základě smlouvy.

Pozastavení práva vykonávat činnost

- Pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočnicka) na základě rozhodnutí předsedy krajského soudu a za podmínek daných zákonem – např. bylo-li proti znalci nebo tlumočnickovi zahájeno trestní stíhání pro úmyslný trestný čin, bylo-li zahájeno řízení o vyškrtnutí znalce (tlumočnicka) ze seznamu znalců a tlumočnicků atd.
- Pozastavení práva i na žádost znalce (tlumočnicka), ale jen z vážných důvodů (např. vážné zdravotní potíže atd.) + délka pozastavení omezena maximálně na 2 roky.
- Povinnost předsedy krajského soudu vyznačit do seznamu znalců a tlumočnicků pozastavení práva a jeho ukončení, a to nejdéle do 15 dnů, kdy nastala rozhodná skutečnost.

Zánik práva vykonávat činnost

- Zánik práva vykonávat znaleckou (tlumočnickou) dán ze zákona, nebo na základě rozhodnutí ministra spravedlnosti či jím pověřeného předsedy krajského soudu.
- Pravomoc ministra spravedlnosti nebo jím pověřeného předsedy krajského soudu rozhodnout o vyškrtnutí znalce nebo tlumočnicka ze seznamu znalců a tlumočnicků, pokud znalci nebo tlumočnickovi byla v průběhu 3 let opakovaně uložena sankce za přestupek, za který lze uložit pokutu s horní hranicí sazby 50 000 Kč (méně závažné přestupky). V případě jednoho závažného přestupku, za který lze uložit pokutu s horní hranicí sazby 100 000 Kč, může být ministerstvem rovnou uložena i sankce vyškrtnutí ze seznamu.

Instrukce ministra spravedlnosti

Důvody pro vydání instrukce

- Nedostatečně vymezená kritéria pro výběr znaleckých ústavů – chybí sjednocující pravidla pro rozhodování v otázkách jmenování, odvolávání a změn zápisů týkajících se ústavů kvalifikovaných pro znaleckou činnost.
- Absence jasných kritérií pro zápis znaleckých ústavů zvyšuje riziko tvorby nekvalitních a netransparentních znaleckých posudků.
- V současnosti chybí takové nastavení pravidel, jež by garantovalo, že specializovaná instituce má z hlediska znalecké činnosti větší váhu než znalci působící samostatně.

Přísnější podmínky pro zápis znaleckých ústavů

- Žadatel o zápis do seznamu ústavů musí doložit, že alespoň tři jeho společníci, členové nebo zaměstnanci, kteří mají vykonávat znaleckou činnost v ústavu, jsou znalci zapsanými pro požadované obory a nejsou společníky, členy nebo zaměstnanci jiného ústavu.
- Žadatel musí doložit, že má odpovídající materiální a personální vybavení pro výkon znalecké činnosti.
- V případě vysokých škol bude pro zápis podmínkou akreditovaný doktorský studijní program v požadovaném oboru.
- Žadatele nebude možné zapsat, pokud byl sám nebo jeho společník v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu ústavů.

Účinnost instrukce v praxi

- Znalecké ústavy zapsané ke dni účinnosti instrukce (tj. k 1. 1. 2011) budou vyrozuměny o změně správní praxe ministerstva při posuzování podmínek pro jmenování znaleckého ústavu a bude jim poskytnuta lhůta jednoho roku, aby uvedly své poměry do souladu s nově stanovenými podmínkami.
- Nebude-li po uplynutí lhůty jednoho roku zajištěno splnění nastavených podmínek, zahájí ministerstvo řízení o vyškrtnutí ze seznamu.

Nový zákon o znalcích a tlumočnících**Příprava nové právní úpravy**

- Do konce června 2011 věcný záměr dvou samostatných zákonů – zákona o znalcích a zákona o tlumočnících a překladatelích.
- Do konce roku 2011 paragrafované znění obou návrhů zákonů.
- Nová právní úprava znalecké a tlumočnické činnosti připravována ve spolupráci s pracovní skupinou složenou ze zástupců soudů a odborné veřejnosti.

PLATNÉ ZNĚNÍ VYHLÁŠKY Č. 37/1967 SB., K PROVEDENÍ ZÁKONA O ZNALCÍCH A TLUMOČNÍCÍCH, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

Uvádíme platné znění dotčených částí prováděcí vyhlášky po tzv. „rychlé novele“

ČÁST IV.**ODMĚNY A NÁHRADY NÁKLADŮ ZA ZNALECKÉ POSUDKY (TLUMOČNICKÉ ÚKONY)****§ 16 Odměna za znalecké posudky**

Odměna za znalecký posudek činí za jednu hodinu práce 350 Kč.

§ 17 Odměna za tlumočnické úkony

(1) odměna za tlumočnický úkon činí

a) při ústním překladu za jednu hodinu 350 Kč,

b) při písemném překladu za jednu stránku 350 Kč.

(2) Při písemném překladu se počet stránek pro stanovení odměny tlumočnicka určí vždy podle přeloženého textu. Není-li napsán latinkou nebo azbukou vychází se z počtu stránek překládaného textu. To platí i pro revizi překladu podle § 18.

§ 18 Revize překladu

(1) Odměna za jazykovou revizi překladu činí za jednu stránku **90 Kč.**

(2) Bylo-li nutno při revizi překladu jeho text zcela přepracovat, náleží tlumočnickovi odměna podle sazeb uvedených v § 17 odst. 1.

§ 21 Snížení odměny za znalecký posudek

U často se opakujících jednoduchých znaleckých posudků spočívajících v odborném zjišťování v podstatě stejných skutečností, zejména v provádění zkoušek pomocí speciálního zařízení, popřípadě laboratorního postupu, **snižuje se výše odměny** uvedené v § 16 o 20 %.

§ 25 Řízení o odměnách a náhradách nákladů

(1) Státní orgán, který si vyžádal znalecký posudek (tlumočnický úkon), rozhodne o odměně a náhradě nákladů, popřípadě o náhradě mzdy znalce (tlumočnicka) v rámci řízení, v němž byl znalecký (tlumočnický) úkon proveden.

(2) Pokud za znalecký posudek náleží odměna a náhrada nákladů stanovená paušální částkou, určuje se odměna a náhrada nákladů touto částkou. Pokud znalec doloží mimořádné okolnosti svědčící pro to, aby odměna nebyla paušální částkou určena, může státní orgán při určení odměny postupovat podle § 16 a 20, v takovém případě rozhodne též o výši náhrady nákladů.

(3) V rozhodnutí, kterým se určuje odměna a náhrada nákladů, popř. náhrada mzdy, se s odkazem na příslušné ustanovení vyhlášky uvedou důvody, podle kterých bylo rozhodnuto o jednotlivých položkách, z nichž se skládá odměna a náhrada nákladů, popř. náhrada mzdy.

§ 27 Mimořádné snížení nebo odepření odměny

(1) Státní orgán je oprávněn **odměnu snížit** až na polovinu, jestliže znalec (tlumočnick) provedl úkon opožděně nebo nekvalitně.

(2) Jde-li o zvlášť závažný případ nekvalitního provedení úkonu, může státní orgán odměnu odeprít.

VIVAT ACADEMIA, VIVANT PROFESORES

Ve spolupráci s Justiční akademií se uskutečnil v pořadí již druhý běh týdenních kurzů právnické němčiny a angličtiny, který se konal v Kroměříži ve dnech 3. až 10. července 2010. Tento byl ještě lepší, neboť přínosné pro všechny bylo, že se ho z celkového počtu 90 účastníků účastnilo 17 pracovníků justice, především soudců a státních zástupců, což vyplývá i z níže uvedeného příspěvku soudce Okresního soudu Prostějov JUDr. Petra Vrtěla

Petr Vrtěl

Tento starý latinský refrén ze studentské hymny jsem si vypůjčil jako dostatečně hodnotící slova chvály na seminář, který uspořádala Komora soudních tlumočnicků ČR ve spolupráci s Justiční akademií v Kroměříži ve dnech 3.7.–10.7.2010. Jak jsem zjistil z loňského čísla časopisu Soudní tlumočnick 2/2009, který pojednával o tomto semináři, nejednalo se o první akci tohoto druhu v tomto aranžmá, ale má již za sebou určitou tradici. Pro mě to však byla novinka a musím říci, že má očekávání byla beze zbytku splněna, ať šlo o kvalitu přednášejících, tak o obsahovou náplň a v neposlední řadě i o společenskou atmosféru. Jen zcela výjimečně si soudce může dovolit na týden takto odskočit od rozdělané práce a naprosto se oddat německému jazyku ve společnosti další čtyřicítky nadšenců tvořených velmi příjemnými osobami z jiného profesního prostředí. Za to patří dík akademii, správně tedy česky Justiční akademii, která jako spoluorganizátor poskytla i soudcům a státním zástupcům a dalším pracovníkům justice možnost zúčastnit se naprosto unikátní možnosti zdokonalení se v odborném cizím jazyce. Pravda, bylo nás z justice pomálu, o to však více odhodlaných i o státních svátcích věnovat se studiu německého jazyka a také v druhé skupině anglického jazyka. Semináře probíhaly intenzivně denně od 09.00 hod do 17.00 hod od soboty do soboty, kdy program končil ve 12.00 hod a ve středu byl program zkrácen do 12.00 hod. Aniž bych chtěl jakkoli přehánět, domnívám se, že toto studijní setkání bylo unikátní i tím, jaké renomované osobnosti vedly oba jazykové kurzy, totiž PhDr. Marta Chromá, Ph.D. a PhDr. Milena Horálková, profesorky Univerzity Karlovy v Praze. Tyto lektorky jsem dosud znal pouze jako autorky ojediněle kvalitních anglicko-českých a německo-českých právnických slovníků z nakladatelství LEDA.

Měl jsem v minulosti tu čest zúčastnit se v roce 2007 a 2009 téměř měsíčních hospitací u německých soudů v SRN v rámci

Na přednášce anglické terminologie M. Chromé

programu EJTN¹ a posléze německé nadace Deutsche Stiftung für Europäische rechtliche Zusammenarbeit² a musím otevřeně říci, že mým spolehlivým pomocníkem po celou dobu byl právě slovník od PhDr. Mileny Horálkové. A proto, když jsem dostal zprávu od pracovnice Justiční akademie Evy Krejčové, že tato lektorka povede týdenní kurz v Kroměříži, nezaváhal jsem ani minutu. Na místě samém jsem pak byl příjemně překvapen tím, že ačkoli drtivá většina účastníků byli soudní tlumočníci, kteří si tímto zvyšovali kvalifikaci, přesto či právě proto po celou dobu semináře probíhala nesmírně obohacující vzájemná debata mezi jazykozpytci z řad překladatelů a tlumočnicků na jedné straně a námi z justice na straně druhé. Bylo to velice osvěžující a plodné setkání.

Na programu byla zejména oblast trestního práva hmotného a procesního, tedy pojmy z obecné části německého StGB a jejich české ekvivalenty, dále jednotlivé skutkové podstaty trestných

1. European Justice Training Network, Evropská justiční vzdělávací síť. (EJTN) je sdružení institucí zodpovědných za vzdělávání pracovníků justice (myšleno soudců i státních zástupců, ale i pracovníků těchto institucí) v Evropské unii. Byla založena 13.10. 2000 jako nezisková mezinárodní organizace (AISBL) podléhající zákonodárství Belgie. Její hlavní sídlo je v Bruselu. Zaměřuje se na podporu vzdělávacích programů pro soudce, státní zástupce další pracovníky justice v evropském rozsahu. Každým rokem nabízí celoživotní vzdělávání jejím členům a je přístupná všem evropským soudcům a státním zástupcům. EJTN také jako jednu z hlavních současných činností organizuje výměnný program, který umožňuje účastníkům seznámit se s rozdílnými evropskými systémy především díky možnosti bezprostředně získat praktické poznatky během doby pobytu v kanceláři soudce, resp. státního zástupce. Jsou také vytvořeny i webové stránky určené pro všechny odborníky v oblasti práva, aby jim takto umožnila nalézt užitečné informace o možnostech dalšího vzdělávání, o soudních systémech v Evropě a rovněž o právu Evropské unie a precedenčním právu. Tyto informace a další podrobnosti o činnostech EJTN, zprávy účastníků výměnných programů či elektronicky zpracovaný časopis EJTN a další informace lze nalézt na internetových stránkách www.ejtn.net.

2. Německá nadace pro mezinárodní právní spolupráci (kdysi založená mimo jiné bývalým ministrem zahraničních věcí SRN Klausem Kinkellem). Tato nadace sídlí v Bonnu a ve spolupráci s německým svazem soudců a zemskými ministerstvy spravedlnosti uspořádala již poněkoličaté multilaterální hospitační program jak pro civilní a obchodní soudce, tak pro trestní soudce a státní zástupce ze střední a východní Evropy v SRN.

Ani horké léto nezabránilo účastníkům soustředit se

Přednášející M. Horáková mezi němčináři

činů, dále procesněprávní pojmy, pojmy z organizace soudnictví, dále termíny z práva správního, finančního, daňového, pojišťovacího, práva sociálního zabezpečení, pracovního práva a v neposlední řadě též pojmosloví z práva evropského či spíše práva Evropské Unie. Účastníci obdrželi cenné studijní materiály jako Sborník týdenního kurzu s různými vzory dokumentů v obou jazycích či publikaci Němčina pro soudní tlumočníky, 2. upravené vydání od JUDr. Karla Rozsypala, nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Ze sborníku lze vypíchnout jednu řekněme jazykově úřednickou zajímavost, a to je dodatkový protokol č. 10 k přístupové smlouvě Rakouska k Evropskému společenství (nyní Evropské Unie) o používání specificky rakouských výrazů německého jazyka v rámci Evropské Unie. V tomto protokolu se můžeme dočíst v seznamu těchto výrazů o kulinařských pojmech jako např. Powidl, Kren, Erdäpfel, Ribisel či Karfiol.³ Tak se dostala Wienerisch i do oficiálních smluvních dokumentů práva Evropské Unie.

Hojně diskutovaným tématem mezi účastníky z řad tlumočnicků a překladatelů byla otázka doslovného či opisného překladu německých právních pojmů do českého jazyka a naopak. Kupř. šlo o termín Revision a možný český ekvivalent mimořádného opravného prostředku v trestním řízení, a to dovolání. Já jsem toho názoru, že ne vždy je možno zcela přesně použít takový ekvivalent a pak je namístě buď takový termín nepřekládat (tedy přeložit Revize) či s dodatkem, že může termín přibližně odpovídat termínu dovolání. Vycházím z toho, že přesnější a vhodnější

je např. přeložit funkci Präsident des Landgerichts Bonn slovy Prezident Zemského soudu v Bonnu, než tomu dávat český ekvivalent Předseda Krajského soudu v Bonnu. Je to však otázka odborná pro filology než pro pracovníky z justice. Ostatně jsme se shodli, že soudní tlumočníci a překladatelé nemohou plnit úlohy objašňovatelů obsahu překládaných pojmů, ale měli by možná spíše vždy k překládanému pojmu dodat, že jde o český či německý odborný termín (StGB – DE, StGB – CZ). Termín např. Amtsgericht se sice blíží našemu okresnímu soudu, ale věcná příslušnost je výrazně jiná u Amtsgerichtu (až polovinu agendy tvoří přezkum přestupkových rozhodnutí v dopravních přestupcích a dále o trestných činech, za které lze uložit v konkrétní věci nejvýše trest odnětí svobody nepřesahující čtyři léta) než u okresního soudu v ČR⁴. Jinak však se jedná o soudy nejnižšího (I.) stupně rozhodujících v trestních věcech. Tolik malý exkurs do projednávané problematiky⁵.

Myslím si, že kolegové z řad překladatelů a tlumočnicků pro jazyk anglický mohou přece jenom němčinářům trochu závidět, neboť prameny práva a vývoj práva na území střední a západní Evropy dovoluje snadnější překlad a porozumění než naprosto odlišné právní prostředí anglosaského práva (pro mě někdy nepochopitelného).

Výbornou atmosféru pak podtrhovalo i prostředí, ve kterém probíhal tento týdenní kurz. Kroměříž totiž na rozdíl od dřívějšího

3. V této souvislosti pamatují též na humorné ovlivnění pražské němčiny českým jazykem v dobách Franze Kafky, o které přednášel jistý profesor Univerzity Karlovy na letních česko-německých akademiích v Praze v devadesátých letech. Kupř. Termín „ausgeschlagene Augen“ – český „vyvalené oči“ běžně v němčině nenajdeme.

4. AG, obdoby našich okresních soudů, ovšem s mnohem méně závažnější věcnou příslušností, která např. pro trestního soudce znamená rozhodovat trestní věci, ve kterých v konkrétní věci nehrozí uložení vyššího trestu odnětí svobody než jsou čtyři roky anebo věci přezkumu přestupkových rozhodnutí, což někdy představuje až polovinu nápadu. U AG rozhoduje buď samosoudce ve věcech s hrozícím trestem nejvýše dva roky odnětí svobody anebo senát složený ze soudce z povolání jako předsedajícího a dvou laických přísedících (výjimečně v rozsáhlejších věcech rozhoduje trestní senát složený zde dvou soudců z povolání a ze dvou přísedících). Pokud hovořím o hrozících trestech určujících věcnou příslušnost, mám na mysli skutečně předpoklad konkrétního trestu, nikoliv jako u nás horní či dolní hranice trestu odnětí svobody. Je to poměrně zajímavá odlišnost od české úpravy věcné příslušnosti a kupodivu nezpůsobuje žádné časté spory o věcnou příslušnost. Naproti tomu česká věcná příslušnost okresních soudů v trestních věcech je v zásadě vymezena dolní hranicí trestní sazby, která je stanovena za trestný čin v trestním zákoně a pokud nedosahuje pěti let či není-li možné uložit výjimečný trest, věc přísluší okresnímu soudu. V praxi tak např. pro trestný čin loupeže může senát okresního soudu uložit trest odnětí svobody až deset let a u zvlášť nebezpečné recidivy lze trest zvýšit o třetinu až na 13 let a čtyři měsíce odnětí svobody. To je nesrovnatelně větší a závažnější rozsah trestných činů, které český okresní soud oproti německému Amtsgerichtu rozhoduje.

5. K tomu více v článku P. Vrtěl, Jak to funguje v Německu, časopis Soudce č. 5/2008, ročník X, vydává Soudcovská Unie ČR.

Místopředsedkyně KST ČR, E. Gorgolová jako pozorný posluchač

Večerní zastavení ve vinných arcibiskupských sklepech

školicího střediska pracovníků justice ve Stráži pod Ralskem poskytuje svým návštěvníkům velmi atraktivní prostředí pro odpolední a večerní oddech. Hozenou rukavicí rázně zvedla zástupkyně Komory soudních tlumočnicků, Eva Gorgolová, a jako organizační pracovnice směřovala naše večerní kroky tu do vinných arcibiskupských sklepů, onde do místní pivovarské restaurace či exkurze a výlety do nedalekého okolí. V horkém počasí přišlo vhod, že 10 minut pohodlné chůze vzdálené koupaliště bylo na dobré úrovni a poskytlo příjemné ochlazení s výhledem na zámek. Vyznavači cyklistiky, mezi které se skromně řadím i já, si také přišli na své – Moravská cyklostezka podél řeky Moravy a Bařova kanálu, či naopak na sever k Tovačovským rybníkům, ale i terén s náročným profilem při zdolání vrcholu Chřibů Bunče, to vše lákalo k odpolední projížďce.

Na závěr lze dodat, že bych byl rád, kdyby se v tradici těchto týdenních letních seminářů pokračovalo, a aby Justiční akademie pro zájemce z řad soudců a státních zástupců i nadále poskytovala možnost účasti. Znalostí odborného německého jazyka lze využít nejen v teorii při právní komparatistice, ale také v praxi při neformálním kontaktu s kolegy soudci a státními zástupci ze zahraničí při poskytování právní pomoci, či profesním setkávání. Tlumočníci a překladatelé pak zase získávají při diskusích s účastníky z justice větší přehled o české právní terminologii, což také není k zahození.

2X WORKSHOP IT+

Ve dnech 11. a 25. září 2010 se uskutečnily dva semináře na zlepšení, zefektivnění a zrychlení práce překladatele s počítačem, a to především v aplikaci MS Word

Eva Gorgolová

Byly to spíše hodně prakticky zaměřené workshopy. Každého se zúčastnilo 8 účastníků a tak lektor PhDr. Bc. Tomáš Svoboda, Ph.D., se mohl všem maximálně věnovat. Většina účastníků si přinesla vlastní notebook, kdo neměl, tomu jsme zapůjčili komorový. Každý účastník obdržel skriptičku (coursebook) a CD s materiály k procvičování. V úvodu kurzu pan Tomáš Svoboda poukázal na to, že hodně překladatelů si stěžuje na bolesti zad, záplestí atd. a vysvětlil, co se snažit dělat pro, abychom tomu zamezili. Seznámil nás s mnoha klávesovými zkratkami, tipy a triky při práci v programu MS Word, díky nimž omezíme používání myši, ale hlavně si při překládání ušetříme čas a práci na počítači. Začali jsme s procvičováním univerzálních klávesových zkratk, přešli na pohybování se v dokumentu, vyhledávání, výběr, nahrazování a v závěru k formátování v dokumentech. Dále jsme byli upozorněni na nástrahy špatně nastaveného programu a naučili si nastavit nástroje, tj. zobrazování, úpravy, opravy, pravopis

Kdo neměl vlastní notebook, tomu byl zapůjčen

a další. Na závěr jsme absolvovali malý testík a ti úspěšní (byli jsme všichni) obdrželi osvědčení a milý dárek od vyučujícího.

MEZIKULTURNÍ KOMUNIKACE & ETIKA SOUDNÍHO TLUMOČENÍ

Zajímavý seminář o významu vnímání nonverbální komunikace a o pravidlech společenského chování v různých zemích, jakož i o historii tlumočení a roli tlumočnicka v procesu komunikace se konal 19. září 2010 v prostorách Justiční akademie v Praze

Ilona Šprcová

Myslím, že je škoda, že se semináře nezúčastnilo více členů, protože jak témata, tak i samotné přednášky obou osvědčených lektorů byly velmi zajímavé. Snad z důvodu nezvyklého termínu konání semináře – v neděli – se jej účastnilo podstatně méně členů, než jsme původně předpokládali – pouhých 22.

V první části semináře nám **PhDr. Marie Svobodová**, kterou naši členové znají především z kurzů rétoriky a techniky mluveného projevu, představila obecné zásady komunikace s příslušníky odlišných národů a etnik. Podrobně rozebrala zvláštnosti pravidel společenského chování, místní mravy a obyčeje v různých státech světa, upozornila na odlišnosti oproti společenským pravidlům uplatňovaným v naší zemi. Zdůraznila respektování tradic příslušné země. Velkou pozornost věnovala prvnímu kontaktu a také komunikaci v obchodní sféře. Upozornila na velký význam nonverbální komunikace a její vnímání. Hovořila jednak o tom, jak můžeme, nebo bychom měli, vnímat nonverbální projevy našich zahraničních partnerů my, co můžeme vyčíst z jejich gest a postojů, ale také zmínila, jak jsou některá naše gesta a chování, která nám se zdají být jednoznačná, vnímána úplně jinak příslušníky jiných národů.

Ve druhé části semináře nás **Prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc.**, z ÚTRL FF UK Praha, krátce seznámila s historií tlumočení od dob starověkého Egypta až po současnost. Dále hovořila o různých druzích a typech tlumočení a jejich zvláštnostech. Velkou část své přednášky věnovala postavení a roli tlumočnicka v procesu komunikace, uváděla příklady dobré i špatné praxe. Některé příklady byly skutečně humorné a účastníci se při nich dobře pobavili. Na závěr nám paní Ivana promítla film natočený Generálním ředitelstvím pro tlumočení EK „Mind your manner! – aneb jak se nechovat v kabině při tlumočení“.

M. Svobodová radí jak se chovat při kontaktu s příslušníky jiných kultur

Komunita tlumočnicků je bohatá na příslušníky různých kultur

Je nutno zmínit, že obě přednášky se nesly ve velmi konstruktivním a aktivním duchu, kdy se účastníci semináře do nich zapojovali svými vlastními postřehy a prezentací svých vlastních zkušeností z různých akcí, na kterých tlumočili.

ČESKO-ŠPANĚLSKÝ TERMINOLOGICKÝ SEMINÁŘ

Od historie notářství v Česku přes komparaci s jinými právními systémy, postavení a pravomoci notáře ve Španělsku, až k terminologii notářských úkonů

Ondřej Klabal

V sobotu 9. října 2010 se v prostorách pražského K-centra konal v péči Evy Gorgolové, místopředsedkyně představenstva KSTČR, již šestý česko-španělský terminologický seminář, tentokrát zaměřený na terminologii notářských úkonů. O přitažlivosti tohoto tématu svědčila i hojná účast, protože vzdělávání se za sobotní odpočinek rozhodla vyměnit asi třicítka kolegů.

Seminář byl rozdělen na dvě části, které odlišovala nejen osoba přednášejícího, ale i jednací jazyk. Po úvodním zahájení, kdy Eva Gorgolová přivítala a představila oba přednášející, se ujal slova první z nich, pražský notář JUDr. Martin Kréma. Pro velkou část z vás se jistě nejedná o osobu neznámou, jelikož pan doktor již přednášel jak na anglickém, tak německém

terminologickém semináři. Hned v úvodu se přiznal, že španělštinou sice nevládne, ale slíbil aktivní pomoc při hledání českých ekvivalentů ke španělským termínům. Pan doktor povídal téměř tři hodiny a během svého expoé nás stihl seznámit s konceptem a historií notářství v Česku a porovnáním s jinými právními systémy. Poté velmi podrobně prošel jednotlivé oblasti, které spadají do gesce notáře, a ochotně vysvětloval všechny rozdíly a odpovídal na dotazy z pléna. Největší část zabrala problematika dědického řízení, v němž mají notáři jako soudní komisaři výsadní postavení. Velmi pozitivně hodnotím, že se pan doktor zmínil i o právních institutech souvisejících s notářstvím, které v České republice v současné době neplatí, leckde v zahraničí nicméně ano. Jedná se například o tzv. fideikomisární substituci, která ve Španělsku opravdu existuje.

Po české části následovala přestávka, během níž se účastníci občerstvili čerstvě dovezenými chlebičky a program dále pokračoval částí vedenou ve španělštině. Za řečnický pultík se tentokrát postavila paní Delly Serrano, překladatelka, konferenční tlumočnice a mimo jiného také bývalá vyučující na pražské translatologii. Paní Serrano se ve svém výkladu zaměřila na postavení a pravomoci notáře ve Španělsku a poté jsme si prošli některé konkrétní notářské listiny, které připravila do velmi rozsáhlého sborníku materiálů a postupně jsme si objasňovali jednotlivé termíny a fráze. Na tomto místě je třeba paní Serrano velmi poděkovat za to, že účastníkům dala k dispozici i celou řadu v pravdě osobních materiálů, které se týkaly jí nebo její rodiny. Velmi přínosné také bylo, že pan doktor Krčma zůstal na semináři až do konce i když pro něj muselo být velmi náročné sledovat přednášku v jazyce, jemuž nerozuměl. Přesto byl ale kdykoliv připraven odpovědět na otázky, které vyvstaly, a navrhnout vhodný český termín.

Přednášející D. Serrano, španělštinářka, překladatelka a konferenční tlumočnice

Pražský notář M. Krčma porovnává koncept notářství v Česku s jinými právními systémy

Odpolední program utekl jako voda a nikdo z účastníků ani nezaznamenal, že už jsou čtyři hodiny a čas končit. Domnívám se, že program byl pro všechny zúčastněné velmi přínosný a chtěl bych na tomto místě poděkovat oběma přednášejícím a také Evě Gorgolové za organizaci semináře.

XV. ČESKO-NĚMECKÝ TERMINOLOGICKÝ SEMINÁŘ V TŘEŠTI U JIHLAVY

Projekt česko-německého terminologického semináře je nejstarším vzdělávacím projektem Komory soudních tlumočnicků ČR. Čestným hostem semináře byla tentokrát Dipl. Dolm. Liese Katschinka, prezidentka mezinárodní asociace soudních tlumočnicků a překladatelů EULITA a místopředsedkyně Rakouského svazu soudních tlumočnicků

Jitka Oleárníková

Už po patnácté – tentokrát ve dnech od 14. – 17. října 2010 se konal Česko-německý terminologický seminář pro soudní tlumočnický. A už potřetí přitom v Zámeckém hotelu v Třešti – ve Středisku společných činností Akademie věd České republiky u Jihlavy. Zúčastnilo se ho celkem 59 osob, z toho bylo 51 účastníků a 8 lektorů. Dvanáct z 51 účastníků přijelo z Německa, z celkových 8 lektorů byli 3 z Německa a 1 z Rakouska. Seminář byl opět koncipován jako jednorázová čtyřdenní akce.

Dopolední program prvního dne jednání byl věnován trestněprávní terminologii a nové právní úpravě v České republice

– trestnímu zákoníku. Přednášejícím byl JUDr. Petr Angyalossy, Ph.D., předseda trestního senátu a tiskový mluvčí Vrchního soudu v Olomouci, který na příkladech a se šarmem sobě vlastním názorně ozřejmil zásadní změny nové právní úpravy oproti minulému znění trestního zákona. Odpolední blok přednášek a diskuze byl pak věnován exekučnímu právu a insolvenční v SRN. Přednášek se ujali dva fundovaní právníci ze SRN: Alexander Klerch, soudce Oberlandesgericht Dresden, a advokát Dr. David Michel. Složitou problematiku přiblížili účastníkům semináře poutavým způsobem a živě diskuze během jejich vystoupení, při které oba přednášející okamžitě odpovídali

na dotazy a závažnou problematiku doplnili řadou názorných příkladů z praxe, byla dokladem velkého zájmu účastníků semináře o tyto právní oblasti.

Druhý den jsme se dopoledne společně s **Dr. Hellmerem Heinem** věnovali Mezinárodnímu rozhodčímu soudnictví. Už osvědčený přednášející opět přesvědčil, že – pokud se na první pohled možná příliš teoretické téma ozřejmí na příkladech z praktického života – ani plánované čtyři hodiny nestačí na vyčerpání všech dotazů. Odpolední blok semináře byl rozdělen do dvou částí: v prvních dvou hodinách přednášela a na četné dotazy odpovídala **JUDr. Markéta Nováková z Úřadu pro mezinárodní ochranu dětí**. I tento příspěvek účastníci velmi uvítali – bylo to v našem dosavadním koncipování seminářů zcela nové téma a vzhledem k prohlubující se spolupráci v Evropě je to určitě problematika, na kterou se zaměříme i někdy v budoucnu. Zbytek dne jsme pak věnovali 1. části terminologického workshopu – tedy terminologickým pojmům nejen k jednotlivým částem vyslechnutých přednášek, ale obecně i k termínům, se kterými se kolegové setkali během roku při výkonu své profese. Moderace se už tradičně ujala naše oblíbená lektorka z katedry jazyků Právnické fakulty Univerzity Karlovy **PhDr. Milena Horálková**. Tato součást čtyřdenního semináře nabízí možnost prokonzultovat s kolegy z německy mluvících zemí jednotlivé pojmy a sjednotit tak odbornou právní terminologii.

L. Katschinka, předsedkyně EULITY mezi předsedkyněmi KST ČR J. Oleárníkovou (vlevo) a J. Witzke, členkou BDÚ a vpravo M. Horálková, lektorka PF UK

Sobotní večer byl pak „zadan“ **společenskému posezení**. Po slavnostním zahájení a krátkém shrnutí dosavadního průběhu semináře předsedkyně představenstva KST ČR **Mgr. Jitkou Oleárníkovou** následovala volná zábava. Právě tuto část semináře využívají účastníci nejen k navázání kontaktů, ale i k příjemnému posezení s dlouholetými kolegy. Na letošní seminář přijelo hodně nových tlumočnicků a překladatelů a také oni si možnost neformálního setkání velmi pochvalovali. Dobrou náladu nakonec umocnila i živá hudba s harmonikou a českými i německými lidovými písničkami, při kterých si účastníci zazpívali i společně zatančili.

Organizátoři neopomenuli po celou dobu semináře několikrát vyzdvihnout roli, kterou při jeho zajišťování hraje **Česko-německý fond budoucnosti**. Již při neformálním zahájení semináře ve čtvrtek večer, poté při oficiálním zahájení jednání v pátek ráno, závěrem při ukončení semináře v neděli v poledne, ale především při sobotním večeru bylo zdůrazněno, že **Fond budoucnosti** podpořil tento projekt částkou 40 000 Kč a významně tak přispěl k jeho úspěšnému průběhu. Logo Fondu budoucnosti bylo po celou dobu semináře umístěno na čestném místě v čele konferenčního sálu.

Nedělní program jsme zahájili 2. částí terminologického workshopu pod vedením **PhDr. Mileny Horálkové**. V jeho

Německá partnerka projektu česko-německých seminářů J. Witzke a M. Horálková

M. Nováková, zástupkyně ředitele Úřadu pro mezinárodní právní ochranu dětí

Advokát D. Michel předává kytici J. Oleárníkové

Stálí účastníci německých seminářů

Členka představenstva KST ČR C. Van den Brinková Štifterová, H. Heinke, J. Witzke a M. Horáková

průběhu jsme mezi námi přivítali čestného hosta – **Dipl. Dolm. Liese Katschinku**, prezidentku mezinárodní asociace soudních tlumočnicků a překladatelů **EULITA** a místopředsdkyni **Rakouského svazu soudních tlumočnicků**. Paní Katschinka přijela do Třešti, aby nás informovala o cílech a poslání EULITY a zároveň s KST ČR projednala aktivní zapojení naší organizace do této mezinárodní evropské sítě profesních organizací soudních tlumočnicků a překladatelů.

Projekt česko-německého terminologického semináře je nejstarším vzdělávacím projektem Komory soudních tlumočnicků ČR.

Velmi důležitou a nezastupitelnou roli v každoroční přípravě projektu hraje německá partnerka navrhovatele projektu paní **Jarmila Witzke**, členka **BDŮ**, které i tentokrát patří poděkování za pomoc při organizaci semináře.

Projekt česko-německých terminologických seminářů bude pokračovat i v letošním roce na stejném základě jako doposud, tedy jednorázová čtyřdenní vzdělávací akce, která se uskuteční opět na podzim. Obsahová náplň semináře je ještě v jednání.

ČESKO-ANGLICKÁ ÚČETNÍ TERMINOLOGIE

Jednodenní seminář, který se konal v Praze 23. října 2010, byl zaměřen na terminologii používanou ve výročních zprávách společností. Přednášela Doc. Ing. Marcela Žárová, proděkanka pro zahraniční vztahy VŠE v Praze a odborná asistentka na katedře Finančního účetnictví Fakulty financí a účetnictví

Eva Gorgolová

Především na základě žádosti účastníků česko-anglických terminologických seminářů, pořádaných v Hluboké nad Vltavou v roce 2008 a 2009, kde **paní docentka Ing. Marcela Žárová, PhD.**, přednášela, se konalo pokračování ve formě jednodenního

semináře v Praze v prostorách Justiční akademie v Hybernské. Paní proděkanka pro zahraniční vztahy VŠE Praha, odborná asistentka na katedře Finančního účetnictví Fakulty financí a účetnictví, a hlavně odborník na slovo vzatý pro překlady finanční

M. Žárová, proděkanka pro zahraniční vztahy VŠE v Praze a odborná asistentka na katedře Finančního účetnictví Fakulty financí a účetnictví

V popředí členové dozorčí rady KST ČR J. Habersberger a A. Jakubičková

terminologie z a do anglického jazyka se tentokrát zaměřila na terminologii používanou ve výročních zprávách společností, především registrovaných na burzách cenných papírů (hlavní součástí výroční zprávy, účetní výkazy včetně komentáře), terminologii účetních výkazů (v souladu s IAS 1 revidovaného k 1. 1. 2009) a terminologii účetních výkazů používaných v ČR od 1. 1. 2010.

Semináře se zúčastnilo 65 účastníků, kteří mimo osvědčení obdrželi i sborník cenných materiálů. Přednáška byla jako vždy na vysoké úrovni také proto, že přednášející je garantem předmětů na VŠE „Účetnictví v angličtině“ a „Mezinárodní účetnictví“, má zkušenosti i z redakční rady pro schvalování překladů účetních standardů vydávaných Výborem pro mezinárodní účetní standardy (IASB/IASC) a je členkou rady mezinárodních rad a komisí.

Přednáškový sál Justiční akademie v Praze nabitý pozornými posluchači

VII. TERMINOLOGICKÝ SEMINÁŘ PRO SOUDNÍ TLUMOČNÍKY POLSKÉHO JAZYKA

Dne 13. listopadu 2010 v prostorách JTP v K-Centru v Praze přednášely pro polštináře PhDr. Renata Korpaková, tlumočnice akreditovaná při evropských institucích a Mgr. Eva Ganczarzyková, advokátka

Alexandra Sedunková

Po roce se konal další seminář pro tlumočníky polského jazyka – tentokrát věnovaný především práci tlumočníka v EU vzhledem k blížícímu se předsednictví Polské republiky v druhé polovině roku 2011.

Jménem KST ČR přivítala přítomné PhDr. Ilona Šprcová a **organizátorka semináře Ing. Alexandra Sedunková** předala slovo hlavní přednášející PhDr. Renatě Korpakové, která žije od roku 1994 ve Velké Británii. Přesto si svoje pracovní povinnosti zařídila tak, aby se mohla s námi podělit o své zkušenosti práce tlumočnice akreditované při evropských institucích. Posluchače v úvodu seznámila se základy organizační struktury EU a se systémem tlumočení, který se musí vypořádat s rostoucím počtem

členů a tím i s narůstajícím počtem jazykových kombinací. Popsala způsob práce v jednotlivých kabinách (úspěšně absolvovala zkoušky pro českou i polskou kabinu) a uvedla některé příklady z praxe. Na závěr všem zájemcům nabídla možnost zkusit si tlumočení s notací textů, jež by se mohly vyskytnout při tlumočení v kabině – z češtiny do polštiny a z polštiny do češtiny. Při konsektivním tlumočení měl tlumočník zvládnout dvou až pětiminutové části textu, což pro některé nezkušené tlumočníky nebylo zrovna lehké.

Po obědě se slova ujala advokátka Mgr. Eva Ganczarzyková s přednáškou o základech práva Evropské unie. Popsala organizační strukturu EU a způsob fungování jednotlivých institucí

A. Sedunková, organizátorka semináře

R. Korpaková, tlumočnice akreditovaná při Evropských institucích

z právního hlediska. Teoretickou přednášku vystřídala pracovní část semináře, během níž se účastníci pokusili pod vedením organizátorky semináře přeložit smlouvu o právní pomoci při vymáhání pohledávky. Všichni přítomní si odnesli materiály v tištěné podobě.

Na závěr lze vyjádřit lítost, že se přednášky PhDr. Renaty Korpakové, členky AIIC (Mezinárodní asociace konferenčních tlumočnicků) neúčastnilo více zájemců z Prahy a okolí – většina účastníků přijela z Ostravska.

E. Gancarczyková, advokátka

KURZ PRO UCHAZEČE O JMENOVÁNÍ SOUDNÍM TLUMOČNÍKEM

Na listopadovém kurzu místopředseda Krajského soudu v Praze Mgr. Luboš Dörfl zmínil mimo obvyklých témat též možné budoucí změny v právní úpravě činnosti soudních tlumočnicků z hlediska záměrů Ministerstva spravedlnosti

Ilona Šprcová

V sobotu 20. listopadu 2010 se v prostorách Justiční akademie v Praze konal další z pravidelných kurzů pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem. O tento kurz je neustále velký zájem. Letošního podzimního kurzu se účastnilo 70 účastníků, z nichž pět bylo již jmenovaných soudních tlumočnicků – členů Komory, kteří měli možnost účastnit se semináře za sníženou cenu a oživit si tak své znalosti v oboru.

Již tradičně se největšímu zájmu těšila přednáška místopředsedy Krajského soudu v Praze **Mgr. Luboše Dörfla**, který se věnoval současné právní úpravě činnosti soudních tlumočnicků, ale také nastínil možné budoucí změny v této právní úpravě z hlediska záměrů Ministerstva spravedlnosti i to, jak tyto možné změny vnímají soudy a jaké jsou jejich představy o úpravě činnosti soudních tlumočnicků. Dále hovořil o kvalifikačních předpokladech pro výkon činnosti soudního tlumočnicka a o praktických zkušenostech ze spolupráce soudů s tlumočníky.

K. Pivoňková, vedoucí oddělení znalců a tlumočnicků Krajského soudu v Praze a L. Dörfl, místopředseda Krajského soudu v Praze

Uchazeči o jmenování soudním tlumočnickem

Další část semináře byla věnována administrativně-technickým otázkám. **Mgr. Kateřina Pivoňková**, vedoucí oddělení znalců a tlumočnicků Krajského soudu v Praze, seznámila účastníky s procesem jmenování tlumočnicků, spolu se členy představenstva

J. Oleárníková, předsedkyně KST ČR a v pozadí K. Pivoňková

KST ČR pak ozřejmila, například, jak správně vést tlumočnický deník, jaké náležitosti musí splňovat tlumočnický či překladatelský úkon, jaké je správné znění tlumočnické doložky, jak má po formální stránce vypadat ověřený překlad a jak má být sešit s originálem a tlumočnickou doložkou atd. Vše bylo doplněno příklady z praxe.

Poslední část semináře byla věnována otázkám odměňování a účtování tlumočnických a překladatelských úkonů, jaké přírůžky a za jaké úkony je možno uplatňovat, jak promítat příjmy z činnosti soudních tlumočnicků do daňových příznání apod. Seminář proběhl ve velmi příjemné atmosféře.

VII. ČESKO-RUSKÝ TERMINOLOGICKÝ SEMINÁŘ

Na semináři, který se konal 4. prosince 2010 v K-Centru v Praze, se účastníci mimo mnoha jiných věcí, dozvěděli, že obnova důvěry v práci soudního tlumočnicka je nezbytná, že je nutné mít standardní postupy a řídit se jednotnými pravidly, a to jak v oblasti lingvistické, tak etické

Veronika Novoselova, Roman Hujer

Seminář ruského jazyka se za značného zájmu účastníků jako na objednání konal v jednom z „nejmrazivějších“ prosincových dnů, tentokrát v sídle Jednoty tlumočnicků a překladatelů na Senovážném náměstí v centru Prahy. Program semináře byl rozdělen do dvou bloků, a to na transkripce, které nás potrápily během dopoledne, a na terminologii nového trestního zákoníku spolu s postavením soudního tlumočnicka v trestním řízení. Seminář byl pak uzavřen stanoviskem k překladům vysokoškolských diplomů.

Seminář zahájila **Mgr. Anna Chlebina**, šéfredaktorka časopisu Ruské slovo, kdy účastníky semináře uvítala a seznámila je s historií v emigrantských kruzích známého ruského magazínu. Po ní se ujali slova organizátoři semináře, místopředsdkyně představenstva **PhDr. Ilona Šprcová** a člen představenstva KST ČR **Mgr. Roman Hujer**, ten poukázal na nešvar spojený s tzv. „razítkováním“ překladů, které jsou zdrojem nízké kvality práce soudního tlumočnicka, k tomuto tématu se během semináře nejdou vracet, jelikož považoval za prvořadé obnovení důvěry v práci soudního tlumočnicka. Proto také zdůraznil, že je nutno vypracovat standardní postupy a pravidla, jimiž se budou soudní tlumočníci nadále řídit. **PhDr. Ilona Šprcová** dále upozornila, že překlady soudní tlumočnick provádí vždy osobně.

Odbornou část semináře zahájila **PhDr. Iveta Krejčířová** ze Slovanského ústavu AV ČR, která spolu s **PhDr. Milanem Harvalíkem, Ph.D.**, z Ústavu pro jazyk český AV ČR, vypracovala dle zadání KST ČR odborné vyjádření ke sporným místům v přepisech vlastních jmen do českého jazyka, které by mělo doplnit a zpřehlednit stávající transkripční tabulku uváděnou v *nařízení vlády z 25. dubna roku 2007*⁽¹⁾, v němž se vyjadřovala nejenom k transkripcím vlastních jmen, ale i k přechylování ženských příjmení, jejich skloňování a spolupráci s matrikami. Po ní následovala praktická transkripce do ruského jazyka⁽²⁾ **doc. PhDr. Jeleny Celunovové, CSc.**, z Ruského střediska vědy a kultury v Praze. A protože obě vystoupení byla nesmírně zajímavá a diskuze bouřlivá, nebylo snadné ji ukončit a první blok končil s nemalým zpožděním.

Druhý blok semináře zahájil **JUDr. Marek Fryšták, Ph.D.**, z Právnické fakulty MU v Brně, který nás ruštináře zavedl do tajů nového trestního zákoníku (přečin, provinění, srozumění a jiné) a osvěžil naše znalosti o právech a povinnostech soudního tlumočnicka v rámci trestního řízení. Na vystoupení brněnského lektora navázala **PhDr. Oxana Dlouhá** z Policejní akademie ČR, která ve svém příspěvku doplnila novou terminologii ruskými ekvivalenty, nelehce excerpovanými z ruských pramenů.

A. Chlebina, šéfredaktorka časopisu Ruské slovo a J. Celunovová z Ruského střediska vědy a kultury v Praze

R. Hujer, člen představenstva KST ČR a O. Dlouhá z Policejní akademie ČR

Na závěr semináře přednesl Roman Hujer několik poznámek k překladům dokladů o vysokoškolském vzdělání⁽³⁾ Ing. Štěpánky Skuhrové, vedoucí Střediska pro ekvivalenci dokladů o vzdělání, o nichž začali zbylí účastníci znovu čile diskutovat. A tak byl terminologický seminář uzavřen tím, že organizátoři semináře posledně jmenovanou opět osloví za účelem projasnění přísného stanoviska. Stejně tak jsme se shodli na tom, že se budeme nadále zabývat transkripcemi oběma směry a hledat dlouhodobě udržitelná řešení. Termín příštího semináře byl účastníky a organizátory semináře, Ilonou Šprcovou a Romanem Hujerem, stanoven na jaro roku 2011.

Několik postřehů k transkripcím vlastních jmen z ruského do českého jazyka

Jedním z důležitých cílů soudního překladu, zvláště pak matričních dokladů, je prokázání identity držitele veřejné listiny. Z tohoto důvodu je nutné sjednocení pravidel přepisu vlastních jmen a upravení komplikovaných a atypických případů, zjednodušení a zpřehlednění sporných míst v transkripcích z ruštiny.

Rusko-česká transkripce vlastních jmen se používá zejména pro orgány Ministerstva vnitra ČR, matriky, Ministerstvo školství ČR a další státní orgány za účelem identifikace držitele listiny. Proto je v rámci zvýšení kvality překladů, i s ohledem na připravovanou novelu zákona o znalcích a tlumočnících, nezbytné sjednocení požadavků státních orgánů kladených na transkripci vlastních jmen s jednotným systémem pravidel používaných překladateli. K tomuto přispívá KST ČR svými poznámkami a návrhy, které se v neposlední řadě vytvářejí při vášnivých diskusích na základě praktických zkušeností účastníků a komentářů odborníků na terminologickém semináři. Vytvoření příručky pro postup soudních tlumočnicků by mohlo sloužit jak ke zjišťování správnosti postupů soudních tlumočnicků ze strany státních orgánů, tak i jako vodítko při řešení případných sporů a stížností na kvalitu překladů za účasti KST ČR.

Jedním z dalších úkolů překladatele je maximální zachování identity výchozího jazyka. Jednoznačně se dá konstatovat, že pro co

nejkvalitnější výkon povolání tlumočnicka a překladatele musí dotyčná osoba brilantně ovládat oba jazyky jak z hlediska praktické gramatiky, tak co do správné výslovnosti a teoretické průpravy. Překlad je neoddelitelnou součástí mluveného jazyka, a pokud se do budoucna předpokládá rozdělení tlumočnickví a překladatelství, je jednoznačné, že překladatel musí ovládat všechny prvky mluveného jazyka, které musí umět kvalitně a správně zachytit písemně.

Držitelé listin psaných cyrilicí se mimo svou domovskou zemi identifikují cestovními pasy, v nichž se jejich jméno přepisuje latinkou, a to na základě anglického, případně francouzského pravopisu, a transkripce do jazyka českého musí při následné změně cestovního dokladu s jiným přepisem stále zajišťovat identifikaci držitele listiny jako osoby totožné. Soudní tlumočníci by proto do poznámky pod čarou měli uvádět, z jakých zdrojů vlastní jméno transliterovali (cestovní pas nebo jiný úřední doklad). Pro zachování identifikace a identity pro úřední účely se ženská jména při transkripci nepřechylují. Za této podmínky se ani délka na konci překládaného ženského příjmení nepíše. Stejně tak by soudní tlumočníci měli doprovázet poznámkami zeměpisné názvy v případě jejich změn nebo nejasností, a to s uvedením zdrojů. Tyto doplňující informace a poznámky překladatele by se měly stát součástí dobré praxe tlumočnicka a posledně jmenovaný by měl být plně odpovědný za jejich správné uvedení.

V rubrice CO VÁS MŮŽE ZAJÍMAT najdete:

- (1) – *závažná rusko-česká transkripce – II. Zvláštní přepis některých znaků cyrilice z ruského jazyka dle nařízení vlády ze dne 25. dubna 2007, jímž se mění nařízení vlády č. 594/2006 Sb., o přepisu znaků do podoby, ve které se zobrazují v informačních systémech veřejné správy*
- (2) – *česko-ruská praktická transkripce doc. PhDr. Jeleny Celnovové, CSc.*
- (3) – *poznámky k překladům dokladů o vysokoškolském vzdělání Ing. Štěpánky Skuhrové*

SPOLEČENSKÝ VEČER 2010

U příležitosti 14. výročí založení Komory soudních tlumočnicků ČR, se v pátek 22. října 2010 v restauraci Vabene v pražském Ungeltu, na stejném místě jako rok před tím, konal pod záštitou ministra spravedlnosti ČR, JUDr. Jiřího Pospíšila, společenský večer členů Komory

Eva Gorgolová

Z pozvaných čestných hostů, kteří se milého posezení zúčastnili, bych chtěla zmínit zejména předsedkyni Krajského soudu v Praze JUDr. Ivanu Švehlovou s manželem, místopředsedu Krajského soudu v Praze Mgr. Luboše Dörfla s manželkou, proděkanku Fakulty financí a účetnictví doc. Ing. Marcelu Žárovou,

CSc. z VŠE Praha, proděkanku pro zahraniční vztahy FF UK prof. Ivanu Čenkovou, Ph.D., prezidenta Komory daňových poradců Ing. Jiřího Nekováře, ředitele Ústavu translatologie FF UK PhDr. Stanislava Rubáše, Ph.D. a Ing. Zdeňka Frantu, CSc., místopředsedu Komory soudních znalců ČR. Většina členů

Komory, jakož i další přátelé, kteří pozvání přijali, se zúčastnila i se svými drahými polovičkami. Společenský večer zahájila naše paní předsedkyně Jitka Oleárníková a po ní pronesl několik slov i pan soudce Luboš Dörfl. Příjemnou atmosféru dokreslovala živá hudba v podání pana klavíristy, dobré víno a pohoštění.

Letošní společenský večer jsme ozvláštnili tombolou. Každý ze zúčastněných obdržel od naší paní tajemnice Mirky Černé lísteček s číslem, z nichž pak přítomná Sára Šprcová vylosovala pět výherců. Ta se této role zhostila s sebejistotou členky Baletní přípravky Národního divadla. První cenu, kterou bylo šest hodin rétoriky – kultury mluveného projevu, resp. komunikačních a prezentačních dovedností s lektorkou PhDr. Marií Svobodovou,

Ph.D., vyhrál pan **Ing. Zdeněk Franta**, soudní znalec. Druhou cenu, kterou byly čtyři hodiny rétoriky se jmenovanou lektorkou, získala paní **profesorka Ivana Čeňková**. Třetí cenu, poukaz na dvě hodiny rétoriky, získal **Mgr. Michal Laštovička**, náš člen, tlumočník jazyka ruského. Čtvrtou cenu, kterou byl poukaz na konzumaci v restauraci Vabene, získala naše členka **Mgr. Viktorie Umprechtová**, soudní tlumočnice ruštiny a ukrajinštiny. Cenu útěchy, kterou stejně jako poukaz ke konzumaci věnovala majitelka restaurace Vabene paní **Šárka Pospíšilová**, byla láhev šumivého vína Prosecco v chladicí tašce a získala jej také naše členka, a to **PhDr. Milena Macková**, italštinářka.

Více fotografií z akce naleznete na našich webových stránkách.

V popředí lektorka na ÚTRL FF UK v Praze I. Čeňková a místopředseda Krajského soudu v Praze L. Dörfl s chotí

Předsedkyně Krajského soudu v Praze I. Švehlová s manželem, místopředseda Komory soudních znalců ČR Z. Franta, místopředsedkyně KST ČR I. Šprcová s dcerou

Místopředsedkyně KST ČR a neúnavná organizátorka E. Gorgolová

Lektorka kultury mluveného projevu M. Svobodová, která poskytla první, druhou i třetí cenu, s výhercem první ceny Z. Frantou

S. Šprcová a tajemník notářské komory R. Horký předávají cenu útěchy výherkyni, italštinářce M. Mackové

Momentka z losování výherců

SEMINÁŘE ÚŘADU VYSOKÉHO KOMISAŘE OSN PRO UPRCHLÍKY (UNHCR) V ŘÍZENÍ O UDĚLENÍ MEZINÁRODNÍ OCHRANY

I drobná chyba v tlumočení může mít za následek znevěrohodnění žadatele o azyl, který je odkázán na to, jak je jeho projev přetlumočen do protokolu vyhotovovaného v českém jazyce. Série jednodenních školení pro tlumočníky se uskutečnila v červnu 2010 v Praze, Brně, Hradci Králové a Ostravě. Školení pro úředníky Ministerstva vnitra proběhla v říjnu 2010 v Praze a Brně

Miroslav Jurman

Pražská kancelář Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) uskutečnila v rámci projektu „Zvyšování kvality azylového řízení“ v roce 2010 sérii školení, a to jednak pro tlumočníky, kteří v tomto řízení tlumočí, a jednak pro úředníky Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, kteří s tlumočníky a žadateli pracují. Při přípravě těchto školení jsme oslovili zástupce Komory soudních tlumočnicků s prosbou, zda by byli ochotni se na jejich provedení podílet a tím podpořit úroveň tlumočení v tomto značně specifickém řízení. Jsem velmi rád, že zástupci Komory, jmenovitě **Ilona Šprcová**, **Eva Gorgolová**, **Gustáv Lakoš** a **Roman Hujer**, nám vyšli vstříc a jednotlivých školení se zúčastnili.

Ačkoli je role tlumočníka v jakémkoli správním i soudním řízení velice podstatná, v řízení o udělení mezinárodní ochrany je podle mého názoru ještě významnější, neboť žadatel je mnohdy zcela odkázán na to, jak přesně a jak kvalitně je jeho projev přetlumočen do protokolu vyhotovovaného v českém jazyce. Věrohodná a souvislá výpověď žadatele je totiž tím nejdůležitějším „důkazem“, jímž žadatelé svou žádost dokládají. Proto i drobná chyba v tlumočení může mít za následek znevěrohodnění žadatele a ve svém důsledku i zamítnutí jeho žádosti.

Série jednodenních školení pro celkem více než sedm desítek tlumočnicků se uskutečnila v červnu 2010 v Praze, Brně, Hradci Králové a Ostravě, přičemž je nutno podotknout, že se jich nezúčastnili pouze tlumočníci soudní, ale i tlumočníci, kteří jsou do řízení přibíráni ad hoc. Právě z tohoto důvodu bylo velice vhodné, mohli-li se účastníci prostřednictvím zástupců Komory podrobně a důkladně seznámit s etickými a odbornými zásadami práce tlumočníka i činností Komory. Teoretická prezentace těchto

zásad byla průběžně prokládána příklady nesprávné praxe, s níž se bohužel lze v řízení často setkat. Příkladem budiž uvedeno nemístné komentování projevu žadatele o udělení mezinárodní ochrany, doplňování či dokonce samostatné kladení otázek ze strany tlumočníka, nedostatečná jazyková vybavenost tlumočnicků, tlumočení nikoli v 1. osobě atp. Nejen z těchto příkladů, ale i z obvykle živé diskuse nad jednotlivými tématy vyplynulo, že některé základní zásady práce tlumočníka nejsou pro osoby bez příslušného vzdělání dostatečně samozřejmé. Na druhou stranu lze snad z aktivního přístupu účastníků i jejich pozitivního hodnocení seminářů dovodit, že se nejen zmiňovaných chyb ve své další práci vyvarují.

Školení pro úředníky Ministerstva vnitra proběhla v říjnu 2010 v Praze a Brně, tlumočení byl v jejich rámci věnován vždy jeden dopolední blok. Stejně jako tlumočnickům byly i úředníkům, kteří v rámci své pracovní náplně vedou pohovory s žadateli o udělení mezinárodní ochrany, prezentovány základní etické i odborné zásady práce tlumočnicků. Jelikož výše popsané chyby ne vždy v praxi mají svůj původ pouze v neprofesionálním přístupu tlumočnicků, byly pracovníkům ministerstva prezentovány spolu s doporučeními, jak se jich mohou vyvarovat svým profesionálním přístupem. Aby totiž mohl tlumočnick odvést svou práci správně, nesmí být ať úmyslně či neúmyslně úředníkem tlačěn do role, jež mu nepřísluší, tedy např. k vyhodnocování žadatelových odpovědí a volbě následných otázek apod. Protože i pracovníci ministerstva využili přítomnost zástupců Komory k četným dotazům a konzultacím, věřím, že spolupráce UNHCR a Komory soudních tlumočnicků zanechá na kvalitě azylového řízení pozitivní stopy.

M. Jurman, lektor na FF MU v Brně a projektový konzultant pražské kanceláře Úřadu Vysokého Komisaře OSN pro uprchlíky

I. Šprcová, místopředsedkyně KST ČR a simultánní tlumočnice angličtiny a ruštiny, podtrhla důležitost dodržování etických pravidel při tlumočení

TLUMOČNÍK V TRESTNÍM ŘÍZENÍ A TERMINOLOGIE NOVÉHO TRESTNÍHO ZÁKONÍKU

V září 2010 se pod záštitou KST ČR konal na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně seminář na téma změn v trestním zákoníku, věnovaný zejména soudním tlumočnickům. Zájem o akci byl značný a uvítali ji nejen kolegové z Moravy, ale i ze vzdálenějších lokalit

Dagmar De Blasio Denčíková

Spolu se dvěma kolegy z představenstva, Ing. Gustávem Lakošem (který bohužel dnes už není mezi námi) a Mgr. Romanem Hujerem, jsme se rozhodli zúčastnit se semináře a do Brna jsme zajeli nejen proto, abychom reprezentovali Komoru, ale hlavně ze skutečného zájmu o danou problematiku. Zkonstatovali jsme, že lektor **JUDr. Marek Fryšták, Ph.D.**, odborný asistent katedry trestního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, přednáší poutavým a vtipným způsobem a dokáže předat vysoce odborné informace i publiku, které sice v oboru pracuje, ale ve většině případů nemá právníké vzdělání.

Přednáška byla rozdělena do čtyř bloků po 45 minutách. První téma bylo o **postavení tlumočnicka v trestním řízení**. V úvodu v krátkosti zmíním základní charakteristiku trestního řízení. Podstatou trestního řízení je zákonem stanovený postup s cílem zjistit trestné činy a jejich pachatele. Trestní řízení je sporné (kontradiktorní), to znamená, že se jedná o „spor“ mezi obžalobou a obhajobou, na rozdíl od civilního řízení, které je tzv. nesporné, v němž jsou žalobce a žalovaní ve stejné pozici. Jak v trestním, tak i v civilním řízení má každý (obviněný, svědek, poškozený, či zúčastněná osoba) **právo na spravedlivý proces** a tlumočnick toto právo pomáhá zajišťovat. Z práva na spravedlivý proces vyplývá řada dílčích procesních práv, které jsou blíže upraveny zejména v LZPS (listina základních práv a svobod) a trestním řádem. Každý kdo prohlásí, že neovládá, byť i jen částečně, jazyk, v němž je jednání vedeno, má právo na tlumočnicka, a to buď do mateřského jazyka nebo do jazyka, o němž prohlásí, že ho ovládá. Trestní řízení se povinně vede v českém jazyce a právo na tlumočení se realizuje ústním převedením úkonů do požadovaného jazyka. Také rozhodnutí jsou vyhotovována v češtině. Právo na písemný překlad má pouze obviněný a pokud na něm netrvá, tento se nevyhotovuje. Funkci tlumočnicka mohou vykonávat **osoby zapsané v seznamu tlumočnicků** Ministerstva spravedlnosti a v krajních případech, pokud je provedení úkonu spojeno s nepříměřenými obtížemi nebo náklady, i osoby nezapsané, které však musí složit slib a dát souhlas. **Tlumočnick se přibírá opatřením** a není stanoveno, že přibírání musí být písemné. Jedná se o rozhodnutí neformální, proti němuž není přípustný žádný opravný prostředek – lze pouze namítat pochybnost o nepodjatosti. Pokud obviněný neuvede žádný jazyk nebo uvede jazyk či dialekt, který není oficiálním jazykem státu, jehož příslušníkem je nebo v němž má trvalý pobyt a pro tento jazyk není v seznamu žádný tlumočnick, ustaví se tlumočnick pro jazyk jeho národnosti nebo státu, jehož je občanem nebo kde má trvalý pobyt. Tlumočnick spolupracuje ve všech stádiích trestního řízení a jeho **úkolem je tlumočit** a do procesu nijak jinak nezasahovat. Ovšem, **odbornou**

Přednášející M. Fryšták z katedry trestního práva PrF Masarykovy univerzity v Brně

znalost tlumočnicka nelze nahradit „laickou“ znalostí orgánu činného v trestním řízení. Tlumočnick nese **osobní odpovědnost** za tlumočnický úkon. Má možnost přibrat si konzultanta k řešení dílčích překladatelských otázek, avšak pro účely vyúčtování tlumočnického je třeba nejen zdůvodnit přibírání konzultanta, ale i předem se na tom domluvit s orgánem, který tlumočnicka přibírá. Tlumočnicka nelze předvést, ale pokud neuposlechne příkazu nebo nevyhoví výzvě učiněné dle ustanovení trestního řádu, lze mu dle § 66 t.ř. uložit **pořádkovou pokutu** až do výše 50 000 Kč a navíc, orgán činný v trestním řízení o tom vyrozumí Ministerstvo spravedlnosti, potažmo příslušný krajský soud. Při **křivém tlumočení** (§ 347 TZ) jakožto úmyslném trestném činu vymezeném v TZ, může být tlumočnicku udělen **trest odnětí svobody** od šesti měsíců až do tří let nebo zákaz činnosti. Odměnu tlumočnicka určuje v souladu s předpisy ten orgán, který tlumočnicka přibírá a to nejpozději do dvou měsíců od vyúčtování tlumočnického. Pokud orgán s vyúčtováním souhlasí, nerozhodne usnesením, ale neformálním opatřením dá pokyn účtárně k proplacení. **Tlumočnick musí být tlumočnicku uhrazeno do 30 dnů od jeho přiznání.** V civilním řízení je tato otázka upravena jinak.

Druhá část semináře byla zaměřena již specificky na **terminologii v novém trestním ZÁKONÍKU** (dříve trestní ZÁKON), který je **účinný od 1. ledna 2010**. Ze základních pojmů se mluvilo např. o **rozdílu mezi platností a účinností**: v případně platnosti, sice platí práva a povinnosti, ale ještě nejsou realizovatelná, zatímco po nabytí účinnosti již realizovatelná jsou. Doba mezi platností a účinností se nazývá **legisvakační lhůta** a slouží k seznámení se s obsahem právní normy. Zde kolegům připomínám, že jak legisvakační lhůta, tak i rozdíl mezi platností a účinností nejsou instituty známé legislativám všech zemí.

Pojem jako **delikt**, je obecným pojmem pro vyjádření jakéhokoli porušení práva a znamená všeobecně protiprávní jednání, ale trestní právo s tímto pojmem nepracuje. Pracuje s pojmem **trestný čin**. V případě mladistvých se trestný čin od r. 2004 nazývá **provinění**. Existuje čin soudně trestný, čin jinak trestný (jehož se pachatel dopustil např. v nepříčetnosti, krajní nouzi, či ve věku, kdy není trestně odpovědný) a dokonce i čin beztrestný (který není nikdy trestný). Trestní právo nepracuje s pojmy zletilý a nezletilý, které se používají např. v právu občanském.

Trestné činy se dělí na **přečiny** – sem spadají všechny nedbalostní trestné činy a úmyslné trestné činy s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody do 5 let – a **zločiny**, což jsou všechny trestné činy, které podle trestního zákona nejsou přečiny. Pod nový výraz **zvlášť závažný zločin** (dříve zvlášť závažný trestný čin) patří úmyslné trestné činy, u nichž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí sazby nejméně deset let. Dozvěděli jsme se více o významu pojmu **protiprávnost**, jakož i to, že pojem společenská nebezpečnost byl nově nahrazen pojmem **společenská škodlivost**.

Pojem **srozumění** znamená, že pachatel počítal s možnými následky svého jednání a že byl s tím smířen (teorie smíření § 15/2 TZ). Rozpor mezi pachatelovou představou a skutečností se nazývá **omyl**. Existuje skutkový omyl – když se pachatel mylí v existenci či neexistenci určitých skutkových faktů, např. když se domnívá, že osoba, s níž má pohlavní styk, je starší 15 let, pak **právní omyl** – pachatel se mylí v existenci, či neexistenci právních faktů, dále **negativní omyl** – kdy pachatel neví, že něco objektivně existuje nebo neexistuje, a nakonec **pozitivní omyl** – kdy se pachatel mylně domnívá, že něco objektivně existuje nebo neexistuje.

V rámci trestné součinnosti se mluvilo o řadě pojmů v souvislosti s **účastenstvím**, o **organizované zločinecké skupině**, dříve zvané zločinné spolčení. Pokud se v rámci trestné součinnosti mluví pouze o **organizované skupině**, myslí se tím skupina zaměřená na jednorázovou akci. Dozvěděli jsme se o významech pojmů náležejících k **okolnostem vylučujícím protiprávnost činu** (krajní nouze, nutná obrana, oprávněné použití zbraně atd.) nebo o **alternativním trestu** jako **domácí vězení**, o peněžitém trestu, propadnutí věci i o **ochranných opatřeních** jako zákaz vstupu na sportovní a kulturní a jiné společenské akce, o **zabezpečovací detenci** i o příslušných detenčních ústavech, což je kombinace psychiatrického a vězeňského zařízení. K bloku o výkladových ustanoveních patřil pojem **státem uložené a uznané povinnosti mlčenlivosti** – např. advokát je povinen zachovávat mlčenlivost v souvislosti s poskytováním právních služeb, což je **uložená povinnost**, zatímco zpovědní tajemství je **uznaná mlčenlivost**. Dřívější výraz veřejný činitel je nahrazen pojmem **úřední osoba**.

Ve zvláštní části trestního zákoníku se mění systematika. Je dána **priorita zájmům jednotlivce nad zájmem celku**, jsou

M. Fryšták debatuje s členy představenstva KST ČR G. Lakošem a D. De Blasio Denčíkovou

definovány nové trestné činy, jiné jsou přejmenovány, další upřesněny. Při trestných činech proti životu a zdraví **se rozlišuje mezi vraždou a zabitím**. Může být **vražda prostá** (úmyslné usmrcení jiného) a nově i **vražda úkladná** (úmyslné usmrcení jiného po předchozím uvážení). **Zabití** je, když úmysl vznikne v afektu jako reakce na strach, zmatek nebo v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného. Na základě Úmluvy o lidských právech a biomedicině z r. 1998 jsou nově kriminalizována jednání související s **neoprávněným nakládáním s lidskými tkáněmi a orgány, lidským embryem a lidským genomem**. U trestných činů proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství se místo obchodování s dětmi používá výraz **svěření dítěte do moci jiného** (do adopce atd. za jakoukoli odměnu).

Nově se mluví také o **porušení tajemství dopravovaných zpráv**, tj. včetně e-mailů a sms. Jsou tu i trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti. Osoba mladší 18 let se nazývá **dítě**, pokud není uvedeno jinak. Nově je trestným činem **zneužití dítěte k výrobě pornografie**. Dále u trestných činů proti rodině a mládeži – **týrání osoby žijící ve společném obydlí** (dříve ...ve společně obývaném bytě nebo domě), **ohrožování výchovy dítěte** (dříve ohrožování mravní výchovy mládeže). U trestných činů proti majetku – **dotační podvod** (dříve úvěrový podvod) a nově **legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti**, což je tzv. praní špinavých peněz. Na základě Úmluvy o počítačové kriminalitě z r. 2001 a Rámcového rozhodnutí Rady EU 2005/222/JHA o útocích proti počítačovým systémům je nově kriminalizována celá řada jednání. Pak u trestných činů hospodářských jsou nově zohledněny **trestné činy v oblasti kapitálového trhu**.

U trestných činů obecně nebezpečných se upřesňuje **přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu** (dříve nepojmenovaný trestný čin „držení drog pro tzv. osobní potřebu“), dále **výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem** (dříve podávání anabolických látek mládeži). U trestných činů proti životnímu prostředí máme mimo jiné i **neoprávněnou výrobu, držení a jiné nakládání s léčivy a jinými látkami ovlivňujícími užitek hospodářských zvířat**. U trestných činů proti ČR, cizímu státu a mezinárodní organizaci se u trestného činu teroristického

útoku nově kriminalizuje **finanční, materiální či jakákoliv jiná podpora teroristy nebo člena teroristické skupiny**.

Pan přednášející nám dále upřesnil subjekty trestního řízení (obviněný, obžalovaný, odsouzený, zúčastněná osoba, poškozený, oběť, obhájce), mluvil o **spolupracujícím obviněném** (jakýsi surogát dosud neexistujícího „korunního svědka“), ústavním pořádku i o probační a mediační službě.

Drazí kolegové, abychom mohli odvádět práci na skutečně profesionální úrovni, musíme znát přesný význam pojmů nejen v češtině, ale i v našich pracovních jazycích a proto máme povinnost se neustále vzdělávat. Kromě specifických terminologických seminářů pořádaných Komorou, vřele doporučuji všem kolegům i tyto brněnské semináře. Chci touto cestou ještě jednou poděkovat JUDr. Fryštákově za jeho skvělou přednášku.

POKRAČOVACÍ KURZ ANGLICKÉHO JAZYKA PRO PŘEKLADATELE PRÁVNÍCH TEXTŮ

V září 2010, ve spolupráci s KST ČR, uspořádal Ústav pro další vzdělávání právníků JURIDIKUM Právnické fakulty UK v Praze další rozšiřovací kurz k dvousemestrálnímu doplňkovému studiu pro překladatele právních textů

Ilona Šprcová

Tentokrát byl pokračovací kurz zaměřen na tři témata: Uznávání a výkon rozhodnutí soudů jiných států – Brusel I. a Brusel II., Arbitráž a rozhodčí řízení a Duševní vlastnictví. Zvláště první téma nabývá a bude nabývat stále více na aktuálnosti v souvislosti s rozšiřující se evropskou integrací i ve sféře soudnictví. Přednášela všem angličtinářům velmi dobře známá **PhDr. Marta**

Chromá, Ph.D., vedoucí katedry jazyků na PF UK. Jako vždy zahrnula účastníky ohromným množstvím odborných výrazů k daným tématům a spoustou podpůrných materiálů. Přednášek, které probíhaly během prvních tří týdnů měsíce září vždy v pátek odpoledne, se účastnilo cca 30–40 tlumočnicků a překladatelů.

MŠE SVATÁ ZA TLUMOČNÍKY A PŘEKLADATELE

Jako každoročně, v den svátku našeho patrona sv. Jeronýma, tj. 30. září 2010 ve čtvrtek od 19:00 hod., tentokrát v kostele sv. Petra na Poříčí, Praha 1, se konala mše svatá za tlumočníky a překladatele. Mši sloužil pan farář, P. Lukáš Lipenský, O.Cr. ***

Eva Gorgolová

Mši gregoriánským chorálem a renesanční a barokní polyfonií doprovodil soubor **Gontrassek**, což zorganizovala naše kolegyně **Rita Kindlerová**.

Vokální soubor Gontrassek byl založen studenty hudební vědy na FF UK v roce 2000. Z původně příležitostného účinkování při vědecké konferenci o české reformaci se vyvinula stálá aktivita, kterou soubor rozvíjí na půdě Ústavu hudební vědy FF UK. Název souboru je převzat z písácké hříčky, již čeští muzikologové donedávna považovali za jméno českého skladatele přelomu 15. a 16. století. Cílem tohoto osmičlenného komorního sdružení, vedeného studentem muzikologie Janem Baťou, je provozovat duchovní hudbu, jež zněla v českých zemích v 15. a 16. století. Jedná se o zcela nekomerční záležitost, založenou převážně na účinkování při katolické liturgii spojené s vlastním pramenným výzkumem. Provozování hudby tohoto období není, při vědomí dnešních liturgických nároků, jakýsi muzikální experiment, ale jde o aktivitu plně v souladu se soudobými liturgickými předpisy.

V pražském kostele sv. Petra na Poříčí

Velice hezké mše, která byla vlastně i koncertem, se zúčastnilo cca třicet kolegů překladatelů a tlumočnicků z naší Komory a z JTP.

* původně Hieronymus – znám především jako překladatel Vulgaty, biblického překladu do mluvené latiny

**Pozn. (P – Pater, Ordo crucigerorum – řád křížovníků – círiaci)

7. MEZINÁRODNÍ KONFERENCE PROZ.COM

Dvoudenní setkání uživatelů portálu překladatelů, tlumočnicků a dalších poskytovatelů jazykových služeb

Eva Gorgolová

Ve dnech 2. a 3. října 2010 se v pražském hotelu Olympik konala konference portálu překladatelů, tlumočnicků a dalších poskytovatelů jazykových služeb ProZ.com, který sdružuje největší komunitu překladatelů a tlumočnicků na světě a který vytváří rozsáhlou síť nezbytných služeb, zdrojů a zkušeností, které usnadňují život jeho členům.

Konference se zúčastnilo 300 kolegů z celého světa, z toho asi desetina z České republiky. Měla jsem možnost potkat kolegy, se kterými jsem se dlouho neviděla, jakož i seznámit se s novými. Konference, kterou jsme inzerovali na našich stránkách, jsem se zúčastnila jako zástupce naší Komory na základě pozvání organizátora, kolegy **Pavla Janouška**, překladatele z angličtiny, němčiny a francouzštiny. Mimo uvítání a úvodní přednášky **Tomáše Svobody** z Ústavu translatologie „Budoucnost překladatelské profese“, přednášky probíhaly ve dvou sálech souběžně a jelikož

všechny byly velice zajímavé, výběr byl velice těžký. Motto této konference znělo „**Prestiž a postavení tlumočnicků a překladatelů ve společnosti**“. Témata přednášek, seminářů a školení byla zvolena s důrazem na tři hlavní oblasti: technické dovednosti (práce s programy na podporu překladu, vytváření slovníků a databází, práce s kancelářskými aplikacemi a programy pro správu zakázek a klientů, využívání programů k rozpoznávání řeči, techniky simultánního tlumočení atd.), marketing a komunikace (jak a kde hledat klienty, jak prezentovat své služby, jak si vybudovat vlastní značku, jak reagovat na klientovy požadavky a případné reklamace apod.) a jazykové schopnosti (práce s reklamními texty, lokalizace softwaru a počítačových her apod.). Pro mě nejzajímavější přednášky byly asi ty, které se týkaly certifikace tlumočnicků a o účtování písemných překladů hodinovou sazbou. Neméně zajímavé byly přednášky o lokalizacích a počítačem podporovaném překladu. Více na www.proz.com.

P. Janoušek, organizátor setkání

Přednášející spolu s účastníky dvoudenního setkání poskytovatelů jazykových služeb

PŘEKLADY PRO EU

Panelová diskuze o pohledu na veřejné zakázky a výběrová řízení v oblasti překladu z hlediska překladatelských agentur, akademického prostředí i externích překladatelů, jakož i pracovníků Generálního ředitelství pro překlady Evropské komise v ČR a dále též o nesnázích při uplatňování práva EU vyplývajících z jejího mnohojazyčného režimu

Tomáš Svoboda

Překlady pro instituce Evropské unie jsou tématem, které inspirovalo k rozmanitým úvahám a zapálené diskusi. Přesně takový charakter měla konference Překlady pro EU, kterou dne 15. října pořádal Ústav translatologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (ÚTRL FFUK) ve spolupráci s Jednotou tlumočnicků a překladatelů (JTP), Místní kanceláří Generálního ředitelství pro překlady Evropské komise v ČR (FO DGT EK), Komorou soudních tlumočnicků ČR (KST ČR) a Justiční akademií Praha.

Svémi přednášejícími byly **zastoupeny subjekty z firemního prostředí** (agentury Skřivánek, ACP Traductera a Viggen), **profesní sdružení** (JTP), **akademická sféra** (ÚTRL FFUK a Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně – PF MU), **státní správa** (Koordinační a revizní centrum při Úřadu vlády ČR – KRC) a **evropské instituce** (DGT EK).

Nabitý program celodenní konference otevřel ředitel ÚTRL **Stanislav Rubáš**. Poukázal na nutnost setkávání akademického

N. Abdallaová z ÚTRL, A. Diabová z JTP, O. Pacholík z DGT EK v Lucemburku a R. Heidů z pražské překladatelské agentury Viggen

V popředí I. Šprcová a D. De Blasio Denčíková

prostředí s praxí při přípravě budoucích překladatelů a tlumočnicků a popřál konferenci zdárný průběh. První prezentace, příspěvek **Jana Kramoliše** (KRC), byl vhodným uvedením do věcné problematiky. Tato přehledová prezentace mimo jiné připomněla úlohu KRC při překladu *acquis communautaire*, vyzdvihla překladatelskou a revizní úlohu tohoto útvaru a nastínila jeho budoucnost. Současnost evropských překladů z pohledu pracovníka DGT EK představil **Ivan Feranec** (FO DGT). Pohovořil o konceptu mnohojazyčnosti, prezentoval zajímavé souhrnné a statistické údaje o DGT, uvedl, jaké technologie či jaké softwarové nástroje překladatelé používají, zmínil se o referenčních zdrojích pro vyhledávání terminologie a citací a nastínil budoucnost překladu u institucí (např. s ohledem na rozšiřování EU, vstup v platnost Lisabonské smlouvy či nové technologie).

Prezentace Jany Šatkové (ACP Traductera) zprostředkovala pohled překladatelské agentury, která je dodavatelem překladatelských služeb pro instituce. J. Šatková prezentovala jednak situaci na straně dodavatelů (požadavky na překladatele s ohledem na typy textů, fluktuace uvnitř překladatelských týmů pro tyto zakázky) a uvedla také konkrétní oblasti, kde se vyskytují problémy a kde by tedy dodavatelé ocenili určitá vylepšení (např. praxe oslovování velkého počtu smluvních dodavatelů, nekonistence referenčních materiálů či možná subjektivita zpětné vazby od revizních pracovníků u institucí).

Po první přestávce na kávu se slova ujal **Otto Pacholík**, vedoucí Českého překladatelského odboru DGT EK v Lucemburku. Oceňoval místy kritickou, zato ale konstruktivní prezentaci předřečnice a v některých bodech navázal na příspěvek Ivana Ferance. Ve své velmi živé a svižně pojaté prezentaci, proložené příklady z praxe, vyzdvihl úlohu externích překladatelů při zvládání velkého objemu překládaných textů. Pojednal o typech textů zadávaných na překlad, nástrojích počítačem podporovaného překladu a očekávané kvalitě dodaných překladů. Prezentaci uzavřel výčtem užitečných odkazů.

Jaroslava Ouzká (Skřivánek, s. r. o., Branch Manager, EU Project Centre) nastínila situaci překladových projektů pro EU u agentury Skřivánek a velmi fundovaně shrnula specifické

požadavky těchto projektů a problémy, které z jejich realizace vyplývají. J. Ouzká se dotkla mnoha relevantních otázek a vždy zároveň uvedla konkrétní dotaz či návrh zlepšení situace (např. důsledky pro plánování a sestavení týmů, změny ve výběrových řízeních, rešeršní zdroje, nástroje CAT, zpětná vazba atd.).

Po přestávce na oběd (kvalitní catering zajistila místní kancelář DGT) rozšířil **Filip Křepelka** z Katedry mezinárodního a evropského práva PF MU sled prezentací o nový pohled, a to svým příspěvkem nazvaným „Mnohojazyčný režim Evropské unie“. Zasadil pojednání o překladu a institucích do širšího rámce a pohovořil o nesnázích při uplatňování práva EU vyplývajících z jejího mnohojazyčného režimu. Hovořil také o konkrétních nedostacích překladových textů a uvedl zajímavé příklady právních sporů souvisejících s překlady práva EU.

Příspěvek předsedkyně JTP **Amalaine Diabové** (viz *kompletní znění na str. 42*) vykreslil situaci z pohledu překladatelů ve svobodném povolání. A. Diabová si položila otázku, kdo překládá pro instituce. Z nastíněných hypotetických odpovědí na tuto otázku vyplynuly úvahy etické (např. poctivost při zadávacím řízení) a postřehy s širší platností pro celý překladatelský trh (vliv evropských tendrů na situaci na trhu, cenová situace). Příspěvek byl velmi poutavý a svědčil o výtečné znalosti jak fungování institucí, tak situace na českém překladatelském trhu.

Před panelovou diskusí vystoupili tři přednášející: **Nad'a Abdallaová** z ÚTRL s příspěvkem, ve kterém rovněž předestřela etické otázky, ale zaměřila se především na úlohu redakčních pravidel u institucí. Představila situaci na ÚTRL, pokud jde o vzdělávání budoucích překladatelů (např. semináře odborného překladu), a odmítla utilitárnost výuky, která by se profilovala pouze se zřetelem k uplatnění absolventů u konkrétního zaměstnavatele.

Zasvěcený pohled na veřejné zakázky a výběrová řízení jak v oblasti překladu, tak i v širších souvislostech, představil **Rudolf Heidů** (Viggen, s. r. o.). Zamyslel se nad požadavkem rychlého dodání překladů, dumpingovými cenovými tlaky a všeobecněji se též vyjádřil k veřejné soutěži u nás. S posledním příspěvkem vystoupil **Radim Sova** (korespondent pro externí překlady

DGT) a vysvětlil zejména praxi hodnocení externích překladů a jeho kritéria (formálně-technické, jazyková revize, obsahová stránka atd.).

V následné diskusi zazněly dotazy na podrobnější vysvětlení některých informací obsažených v prezentacích a otázky týkající se dodavatelů překladů, subjektivity či objektivitu kontroly kvality textů, cenové politiky (či přímo války mezi agenturami), nabídkových řízení atd.

Na konferenci Překlady pro EU vystoupili špičkoví odborníci v dané tématické oblasti a publikum se skládalo jak z profesionálních překladatelů, tak např. studentů, ale i z mnoha zástupců jazykových agentur. Konference včetně panelové diskuse tak posloužila jako platforma pro setkání a výměnu názorů mezi účastníky překladatelského procesu a subjekty trhu. A přesně to byl její hlavní cíl.

Část výnosu z konference byla věnována ve prospěch MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené v Č. Budějovicích (konference se zúčastnil ředitel školy p. Václav Kvítek), část na rekonstrukce v ÚTRL po loňské havárii vody. ÚTRL za finančního přispění agentury Skřivánek s.r.o. vydá z konference sborník jednak s příspěvky, které na konferenci zazněly, a jednak s dalšími statěmi k danému tématu.

Organizátor T. Svoboda předává část výnosu z konference panu V. Kvítkovi, řediteli MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené v Č. Budějovicích

Konferenci inicioval, zorganizoval a v den konání také moderoval **Tomáš Svoboda** z ÚTRL. Velký dík patří všem, kteří vystoupili, kteří přišli jako posluchači, a těm, kteří se na organizaci konference jakýmkoli způsobem podíleli – sem patří několik organizací a mnoho velmi schopných osob, které svou prací přispěli ke zdaru konference. Věříme, že budeme moci na spolupráci různých typů subjektů navázat a sejít se při další obdobné konferenci zaměřené na aktuální otázky překladatelské profese.

Prezentace a fotogalerie jsou k dispozici na stránkách konference www.prekkladyproeu.cz.

NESLYŠÍCÍ OBČANÉ PŘED ČESKÝMI SOUDY

O semináři, který se konal v Praze 3. listopadu 2010 v rámci projektu „Odstraňování diskriminace osob se sluchovým postižením při soudním řízení“

Eva Gorgolová

Pravidelně od roku 2004 se účastním akcí, na které jsme zváni dalším z našich partnerů, jmenovitě panem Davidem Kolajou. Letošní se tradičně uskutečnila v jedné síni 49 v hlavní budově Městského soudu v Praze, Spálená 2.

Seminář pořádala Česká unie neslyšících a server Ejustice.cz ve spolupráci se Soudcovskou unií ČR, Městským soudem v Praze a Českou komorou tlumočnicků znakového jazyka. Seminář byl součástí projektu Odstraňování diskriminace osob se sluchovým postižením při soudním řízení, podpořený Vládním výborem pro zdravotně postižené občany ČR a Nadací Vodafone ČR.

Program moderoval šéfredaktor serveru Ejustice **David Kolaja**. Úvodní slovo **předsedy Městského soudu JUDr. Jana Sváčka** uvádíme dále v přepisu do textové podoby tak, jak byl zaznamenán přepisovatelem, resp. „tlumočníky pro přepis“.

V průběhu odpoledne dále vystoupili **Martin Novák**, viceprezident České unie neslyšících, který představil projekt „Simultánní

J. Sváček, předseda Městského soudu v Praze a H. Krejčí, soudkyně Vrchního soudu v Olomouci

přepis mluvené řeči“, **Jaroslav Winter**, koordinátor projektu „Odstraňování diskriminace osob se sluchovým postižením při soudním řízení a neslyšící účastníci soudních jednání“, **Věra Strnadová** z Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel. Velmi zajímavý byl příspěvek **Heleny Krejčí**, soudkyně Vrchního soudu Olomouc, matky dvou neslyšících synů,

i soudkyně **Leony Poplerové** z Okresního soudu v Pardubicích a **Zuzany Svobodové** z Městského soudu v Praze.

Jako vždy, vystoupila i naše členka a předsedkyně České komory tlumočnicků znakového jazyka **Nad'a Dingová**, tentokrát s příspěvkem „Porovnání metod komunikace s neslyšícími, znakový jazyk versus převod mluvené řeči do psaného textu“.

Cílem semináře bylo seznámení justiční veřejnosti a dalších zájemců s novými metodami komunikace s osobami se sluchovým

postižením během soudního řízení, představení simultánního přepisu české mluvené řeči a navázání spolupráce mezi neslyšícími občany a justičními institucemi.

Průběh semináře byl tlumočen do českého znakového jazyka (**Radkou Novákovou** a naší členkou **Marií Horákovou**, výkonnou ředitelkou Agentury pro neslyšící APPN) a rovněž simultánně přepisován do textové podoby.

Celý přepis i videozáznam naleznete na www.ejustice.cz.

N. Dingová, předsedkyně České komory tlumočnicků znakového jazyka, M. Novák, viceprezident České unie neslyšících a J. Winter

R. Nováková tlumočí do českého znakového jazyka

PŘEPISY HLASU PRO NESLYŠÍCÍ

Úvodní slovo předsedy Městského soudu JUDr. Jana Sváčka na akci zvané „Neslyšící občané před českými soudy“ v přepisu do textové podoby tak, jak byl dne 3. listopadu 2010 zaznamenán přepisovatelem, respektive „tlumočníky pro přepis“

Simultánní přepis: Simona Sedmihorská a Tom Seidl

„Dobrý den, dámy a pánové. Děkuji vám, že jste přišli na tuto akci, která se po roce opakuje. A je pro nás soudce i pro neslyšící občany a pro další veřejnost velmi významná. Pokud pan Kolaja zahájil, opomněl jedno jméno, jeho, děkuji jemu, že se před časem ujal organizací tohoto typu a za to, že se tu scházíme a že z této akce jsou určité konkrétní výstupy v jednání soudů apod. Patří mu za ně dík.

My jsme před rokem konstatovali, co bychom si asi představovali a co bychom chtěli v této oblasti rozjet a zařídit. Bylo to naplnění jedné ze zásad soudního procesu, tj. zásada rovnosti stran a zásada fěr procesu, kteréžto zásady jsou dány těmi zákony v této zemi a Listinou základních práv a svobod. Od této doby jsme začali o problému společně hovořit. Neslyšící občané předstupovali před české soudy. Dostalo se jim sice velmi kvalitní, nicméně nedostačující součinnosti tlumočnicka do znakové řeči. Jakkoli se domnívám, že činnost tlumočnicka do znakové řeči běžně stačí neslyšícímu v běžném životě, jsem přesvědčen, že je to nedostatečná forma, pokud jde o soudní jednání, líčení apod., kde se jedná o velký význam při užití jednoho jediného slůvka.

A z tohoto důvodu byli stávající formou protokolace tyto občané znevýhodněni. V okamžiku, kdy jsme rozjeli projekt prostřednictvím přepisu řeči a jeho následné promítnutí videozáznamem, videoformou, projekcí, tak neslyšící občan si mohl slovo od slova zkontrolovat, co bylo řečeno a jak je protokolována i jeho řeč. Domnívám se, že tato nerovnost na straně účastníků sporů v ČR se prolomila, odstranila. Od tohoto okamžiku lze říci, že i v této skupině občanů jsou zachována všechna práva fěr procesu a rovnost účastníků před zákonem. Nebylo to zcela jednoduché. V částech jsme narazili na jistou míru pasivity nebo dokonce neochoty ústředních orgánů s námi o spolupráci především v oblasti organizační a finanční vyjednávat. Byli jsme odkazováni na zákon v tom, že z obsahu předpisu vyplývá, že stačí účast tlumočnicka do znakové řeči. Myslím, že tyto prvotní problémy jsme již překonali a v současnosti nechut' na straně ústředních orgánů řešit tento problém necítíme. Měl jsem možnost se účastnit před 14 dny mezinárodní konference v Berlíně, kde byli účastní předsedové z oblastí soudů hlavních měst EU a kde jedním z bodů programu byla komplikace v soudním procesu ve chvíli, kdy jeden z účastníků je cizinec. Otázky se soustředily na tlumočnický. Byť

to nebylo předmětem konference, otevřel se neformálně problém tlumočení do znakové řeči. Zjistil jsem velmi překvapivou věc, že ČR je dál v této oblasti než řada nebo dokonce většina evropských zemí, kde postačuje tlumočení do znakové řeči, jak to bylo u nás za stará. A dokonce jsem se setkal i s názory zástupců západních zemí o tom, cituji, že je věci právního zástupce, aby svému klientovi vysvětlil, o co v procesu běží. Není to pravidlem, není to časté, bohužel je pořád výjimkou, abych mohl konstatovat, že ČR, pokud jde o justici, soudní proces je na čele efektivity, rychlosti a kvality z hlediska EU. Toto je jeden z bodů, kde mohu s klidným svědomím říci, že na tom jsme dobře. Jsem rád, že

se v posledním období podařilo zrealizovat na MS v Praze 16 přepisů ze znakové řeči. A jsem rád, že tato expanze v současnosti pokračuje i mimo Prahu. A samozřejmě se k nám přidávají další soudy. Věřím, že tento mechanismus, který jsme nastartovali, bude do budoucna běžně využíván ve všech procesech, kde vystupují neslyšící občané před českými soudy. A nebude to již jen výjimka. Jsem přesvědčen, že pro každého českého soudce bude povinností i ctí zároveň, aby v jeho procesu s neslyšícím občanem byly dodržovány všechny zásady férového soudního procesu. To je hlavní smysl toho, proč jsme se tu dnes sešli. Děkuji vám.“

JERONÝMOVY DNY 2010

Bleskové shrnutí nadmíru bohatého a zajímavého programu pro překladatele a tlumočníky v průběhu Jeronýmových dnů, které se konaly 5. a 6. listopadu 2010

Eva Gorgolová

Letošní Jeronýmovy dny byly snad ještě lepší než ty předchozí. V pátek volně pokračování **Budoucnost překladatelské profese II**, Tomáše Svobody z ÚTRL (nová podoba překladatelského procesu; „crowdsourcing“; sdílení překladových pamětí nástrojů počítačem podporovaného překladu (CAT); Real-time Translation; další vývoj situace mezi překladatelskou veřejností z hlediska využívání nástrojů CAT; automatické tlumočení tzv. přenos Speech-to-Speech). Pak „**Online tlumočnická služba**“ Marie Horákové (naši členky a výkonné ředitelky APPN), jako komunikační prostředek nejen pro neslyšící; výhody, nástrahy a specifika této služby – inspirace pro vaše vlastní využití. A **Jak se stát překladatelem Evropské komise: výběrová řízení a stáž** Ivana Ferance ze Zastoupení Evropské komise v ČR, místní kanceláře generálního ředitelství pro překlady: podmínky, fáze, druhy testů a zkušební texty, včetně příkladů, nové prvky výběrových řízení, jak je organizována práce v českém překladatelském odboru Evropské komise v Lucemburku a možnost vyzkoušet si práci překladatele na tomto pracovišti jako stážista.

P. Kautský z JTP a I. Feranec z FO DGT

V sobotu ráno v 9:00 jsme začínali prezentací naší Komory na téma **Budoucnost soudního překladu a tlumočení**. Za KST ČR se zúčastnila paní Jitka Oleárníková, předsedkyně Komory, Eva Gorgolová, místopředsedkyně, a členové představenstva Katy Štifterové a Roman Hujer. Paní Jitka Oleárníková informovala o návrzích nové právní úpravy pro soudní překladatele a tlumočníky, o rychlé novele Ministerstva spravedlnosti ČR i o věcných záměrech nového zákona o znalcích a tlumočnících. Všichni přítomní členové představenstva pak zodpovídali řadu dotazů i přijali řadu podnětů z řad účastníků. Eva Gorgolová stručně informovala o asociaci EULITA, členství KST ČR v této organizaci, a nové Směrnici Rady EU o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení, která má být do dvou let implementována i do naší právní úpravy.

Z poznámek Katy Štifterové: Přednášky se účastnilo přes 50 osob. Někteří účastníci se obávají, že zavedení povinného pojištění by pro ně bylo likvidační (týká se to zejména tlumočnicků v malých městech). Jiní tlumočníci argumentovali, že jsou

Zpívající tlumočnice M. Molchan

pojištění již léta, že to po nich klienti chtějí, jinak by nedostali zakázku, a i že se tím cítí bezpečnější, že v případě nějaké chyby, překlepu, poškození nebo ztráty dokumentů, nebo nedostavení se k jednání z důvodu nevolnosti, nehody apod. takové pojištění pokryje náhradu škody klienta, která se může vyšplhat do deseti nebo statisíců. Předsdkyně Komory Jitka Oleárníková k tomu dodala, že KST ČR má již řadu let uzavřenou výhodnou smlouvu s WIASS o profesním pojištění pro členy Komory. Co se týká novely zákona, většina účastníků se shodla na tom, že povinnosti se stanovují stále jen na straně tlumočnicků/překladatelů a nikoliv na straně zadávajících orgánů. Např. volat před posláním překladu, uvést telefonní kontakt, email apod. Stejně jako i loni a předloni všichni volali po jednoznačné úpravě účtování více vyhotovení a poukazovali na problémy s neplacením ze strany zadávajících orgánů, zejména za úkony v rámci civilního řízení (1 posluchačka zmiňovala 13 a 29 měsíců). Jaký úkon je považován za spěšný? Dále účastníci, převážně soudní tlumočníci, poukazovali na nutnost informovanosti pracovníků justice a byl vznesen návrh, aby se akce jako byla prezentace KST pro soudní čekatelé v Praze, rozšířily na celou ČR – seznamování soudců a dalších s rolí tlumočníka.

Po naší prezentaci následovala úžasná přednáška zahraničního hosta paní **Helen J. L. Campbell**, vedoucí Sekce mezinárodních organizací GŘ pro tlumočení EK (SCIC). Stručně: Jak se omylem stala tím, čím je. A je profik na správném místě.

Pouze z doslechu:

Bohužel níže uvedená přednáška se kryla s naší a s přednáškou paní Helen Cambel, ale kdo se rozhodl pro ní, prý nelitoval: **Kdo byl sv. Jeroným a proč je naším patronem?** Přednášku Tomáše Mrňávka, Th.D. doplnily kratší zpěvy souboru Musica Poetica (řídí Evžen Kindler) ve všech jazycích, které se používaly v Jeronýmově době. Diváci obdrželi zpívané texty v originále i překladu.

Z dalších přednášek bych zmínila zejména: **Český národní korpus (ČNK) a jeho využití v překladatelské praxi** (Mgr. Lucie Chlumská) – byl o ní takový zájem, že už se tam nevešla ani myš; **Jak si rozumíme a nerozumíme** (přednáška Doc. Jana Kožnara, PhD o mezilidské komunikaci).

Nenechala jsem si ujít, a udělala jsem dobře, přednášku naší členky a předsdkyně České komory tlumočnicků znakového jazyka Nadi Dingové: **Riziko syndromu vyhoření (nejen) u tlumočnicků znakového jazyka** o tom, že v dnešní podobě tlumočnické služby se nejedná jen o paušální tlumočení pro anonymního klienta, ale především o snahu maximálně se přizpůsobit za všech okolností zcela konkrétnímu klientovi. Jsou tedy na tlumočnicka kladeny velmi vysoké nároky a pokud si nevytvoří obranné mechanismy, je reálně ohrožen syndromem vyhoření.

S velkým ohlasem se setkali i **Zpívající tlumočníci** (Hana Čechová, Milan Dvořák, Alena Hanusová, Maria Molchan), které jsem si také nenechala ujít.

Zpívající tlumočníci M. Dvořák, A. Hanusová a H. Čechová

N. Dingová, předsdkyně České komory tlumočnicků znakového jazyka

Předsdkyně KST ČR J. Oleárníková, členové představenstva KST ČT C. Van den Brinková Štířerová a R. Hujer

H. Campbell, vedoucí Sekce mezinárodních organizací GŘ pro tlumočení EK s členkou Rady JTP E. Kožnárovou

Z produktů prezentovaných firem mě zaujaly nejvíce: **CAT program Transit NXT (STAR)**; **LINGEA** – prezentace a prodej elektronických i tištěných slovníků a **Eknihy – eLibellus** – elektronické knihy a čtečky.

Zmiňuji se jen o přednáškách, kterých jsem se zvládla zúčastnit. Asi jedině, co musím organizátorům vytnout, je že se přednášky kryly a nemohla jsem se účastnit všech :-).

Večer byl pak zakončen příjemným posezením s hudbou Swing Cheeks a občerstvením pana Šubrtů.

Více najdete, včetně prezentací, na stránkách www.jtpunion.org.

P. Kautský z JTP a T. Svoboda z ÚTRL

20. VÝROČÍ KOMORY SOUDNÍCH ZNALCŮ ČR

V prostorách Masarykovy kolejě ČVUT v Praze, Thákurově ulici v Dejvicích, se konala v rámci mezinárodní odborné konference oslava kulatého jubilea našich profesních kolegů

Eva Gorgolová

V pátek 26. listopadu 2010 jsem měla tu čest zúčastnit se, na základě pozvání předsedy představenstva ing. Vladimíra Váchy, oslav 20. výročí existence Komory soudních znalců České republiky, se kterou naše Komora již delší dobu spolupracuje a udržuje profesní styky. Byla to velice příjemná příležitost vidět se s kolegy znalci. V časopise Komory soudních znalců České republiky „ZNALEC“, ročník XX, 4/2010, se lze o akci mimo jiné dočíst:

Ze zprávy předsedy představenstva KSZ ČR Ing. Vladimíra Váchy

...Mezinárodní konference (pozn. redakce: 6. mezinárodní konference „Stavebnictví a nemovitosti: expertiza a oceňování“) se přímo zúčastnilo přes 100 odborníků z ČR i zahraničí, tradičními patrony akce byly vedle naší Komory a interního časopisu Znalec významné znalecké a expertní organizace, zejména ASN Moskva, EuroExpert, ČVUT v Praze a řada dalších. Za naši Komoru se akce přímo

účastnilo 50 našich členů převážně z regionů Praha a Střední Čechy, které následně při pátečních oslavách doplnili pozvaní hosté a další zástupci představenstva KSZ ČR a jednotlivých profesních sekcí.

Program konference byl tradičně pestrý a odborně přínosný, zazněly velice zajímavé příspěvky mnoha skutečných kapacit v oboru a dnes již celebrit našeho i evropského soudního znalectví, z VIP-hostů asi nejvíce potěšil svou účastí **náměstek ministra spravedlnosti ČR pan Mgr. František Korbel, Ph.D.**, z partnerských organizací pak zejména **místopředsedkyně Komory soudních tlumočnicků ČR paní Eva Gorgolová**, z dalších pozvaných nechyběli zástupci různých resortů státní správy ČR a významní reprezentanti vědy, výzkumu a praxe. Ostatní písemně či telefonicky tlumočili svá přání k našemu výročí.

O slavnostní zakončení se v podvečerním programu zasloužila hudební skupina ECHOES, která zlákala k tanci i poslechu

E. Gorgolová, místopředsedkyně KST ČR a V. Vácha, předseda představenstva KSZ ČR

Na oslavě kolegů znalců

mnohé účastníky, kteří si tak našli čas nejen na živou debatu u dobrého občerstvení, ale i sklenku něčeho ostřejšího po slavnostním přípitku. Že by bylo co slavit je jasné, z hlediska letité tradice Komory a jejího plošného oborového záběru nemáme v ČR srovnatelnou konkurenci, v zahraničí nás překonávají pouze v sousedním Rakousku, kde náš partnerský Hlavní svaz přísěžených a soudně certifikovaných znalců funguje již přes 90 (!) let, a to k všeobecné spokojenosti jak znalecké obce, tak i tamních soudů. Kéž by si příslušné orgány v ČR vzaly z toho již brzy příklad. Všem zúčastněným patří velký dík za hezký zážitek a podporu akce, která startuje další dekádu existence naší Komory, a doufejme, že opět úspěšnou...

Zleva doprava: Člen dozorcí rady KSZ ČR V. Kulil, E. Gorgolová a M. Kouba

MEZINÁRODNÍ KONFERENCE TLUMOČNÍKŮ ZNAKOVÉHO JAZYKA

Jednacími jazyky na konferenci byly kromě češtiny a angličtiny, český znakový jazyk a mezinárodní znakový systém. Mluvílo se o tlumočnické profesi v ČR, vývoji profesních organizací v Evropě, účasti neslyšících tlumočnicků v projektu EuroSign Interpreter, vývoji tlumočení u nás z pohledu klienta i vzdělavatele tlumočnicků a dalších zajímavých tématech

Eva Gorgolová

Dne 4. prosince 2010 jsem se zúčastnila Mezinárodní konference tlumočnicků znakového jazyka, kterou u příležitosti svého 10. výročí existence uspořádala jedna z organizací, se kterými spolupracujeme, a to Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. Konference s hvězdnou mezinárodní účastí se konala v nádherných prostorách rezidence primátora hlavního města Prahy na Mariánském náměstí. Konference se zúčastnilo asi 100 účastníků. Celá

konference byla tlumočena do nebo z českého znakového jazyka, mezinárodního znakového jazyka, češtiny a angličtiny (simultánně z kabin). Zároveň byla přepisována do češtiny.

Konferenci zahájila předsedkyně ČKTZJ paní Nad'a Dingová, která hned předala slovo první přednášející, a to paní prof. Aleně Macurové, zakladatelce oboru čeština v komunikaci neslyšících.

Zpívající tlumočníci znakového jazyka

Přednáší M. de Witt, prezidentka Evropského fóra tlumočnicků znakového jazyka

Předsedkyně N. Dingová před usměvavou místopředsedkyní B. Kosinovou krájí dort k 10. narozeninám České komory tlumočnicků znakového jazyka

A. Macurová, zakladatelka oboru „čeština v komunikaci neslyšících“

Po ní vystoupila paní Maya de Witt, prezidentka Evropského fóra tlumočnicků znakového jazyka (EFSLI), která je i v představenstvu asociace EULITA, jejíž členem je také naše Komora. Po přestávce vystoupil pan John Walker (neslyšící tlumočnick) z University of Sussex, Marco Nardi, slyšící tlumočnick z Velké Británie, Brita Meinicke z EUMASLI a Radka Nováková z Ústavu českého jazyka a teorie komunikace FF UK Praha. Konference byla perfektně zorganizována, účastníci obdrželi řadu materiálů a měli dostatečný prostor pro diskuze a navazování kontaktů. Na závěr se konal na oslavu 10. výročí založení České komory tlumočnicků znakového jazyka koktejl s moc dobrým pohoštěním a velice vtipným programem.

Více na www.cktjz.com.

Publikum v jednom z nádherných sálů rezidence primátora hlavního města Prahy

Tlumočení příspěvku N. Dingové do českého znakového jazyka a do mezinárodního znakového systému

MEZINÁRODNÍ JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE VE VĚCECH TRESTNÍCH VE VZTAHU K USA

V Justiční akademii v Praze jsme se mohli dovědět o systému trestní justice v USA, o extradici a též o vzájemné právní pomoci ve věcech trestních s Českou republikou

Eva Gorgolová

Dne 7. prosince 2010 Justiční akademie ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti ČR pořádala seminář o justiční spolupráci se Spojenými státy americkými, respektive jejich orgány činnými v trestním řízení.

Lektorem semináře byla paní Deborah M. Gaynus, prokurátorka z trestní sekce, odboru mezinárodních věcí Ministerstva spravedlnosti USA (*U.S. Department of Justice, Criminal Division, Office of International Affairs*).

Její prezentace byly pečlivě připravené a byly prezentovány zároveň v originální anglické verzi i v českém překladu. Účastníci semináře mohli využít i simultánního kabinového tlumočení.

Paní Deborah M. Gaynus v úvodu seznámila účastníky se vzdělávacím systémem USA, co se týká právníků, a dále pak se systémem trestní justice v USA. Hlavním tématem byla právní

pomoc a extradice se Spojenými státy. Tj. problematika vydávacího řízení se zaměřením na specifika přípravy extradiční žádosti a jejích podkladů českými orgány činnými v trestním řízení a poskytování právní pomoci, včetně konfiskací, výnosů z trestné činnosti a praní špinavých peněz. Dále pak seznámila s problematikou právní pomoci v užším smyslu. Vyžádání úkonů právní pomoci pro účely trestního řízení vedeného v České republice a podmínky, za nichž USA mohou jednotlivé formy spolupráce poskytnout. Zabývala se také Smlouvou mezi Československou republikou a Spojenými státy severoamerickými o vzájemném vydávání zločinců, která byla uzavřena v Praze 2. července roku 1925, ve znění dodatkové úmluvy mezi Československou republikou a Spojenými státy americkými o vzájemném vydávání zločinců, podepsané ve Washingtonu 29. dubna 1935, a druhé dodatkové úmluvy o vydávání mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými z 16. května 2006.

UMĚNÍ KOMUNIKACE A DIALOGU

V Justiční akademii v Praze se již podruhé mluvilo o důležitosti komunikačních dovedností, o vizuálním vnímání, neverbální komunikaci a o tom, jak se sami můžeme připravit o klienty, i když jsme dobří ve svém oboru

Eva Gorgolová

V pátek 3. prosince 2010 se v Hyberské 18 v Praze konal již druhý v pořadí seminář s lektory **Ladislavem Špačkem** a **Petrem Studenovským**, který organizovala Justiční akademie. Lektori se tentokrát nezaměřili na etiku, ale na důležitou roli základních komunikačních návyků, která je důležitá především v komerční sféře pro získávání a udržení klientů, to jest i pro nás překladatele a tlumočníky. Přednášející zdůraznili, že pouze odbornost nestačí a jak je pro profesní úspěch důležité doporučení a tzv. „networking“, tj. jaké lidi známe (60 %); jaký dojem dokážeme vzbudit (30 %); a jací odborníci skutečně jsme rozhoduje jen z 10 %.

Špičkový odborník nemůže předvést, jak je dobrý, když práci nedostane. Klientelu si musíme budovat na základě svých komunikačních dovedností. Jak se chováme a jaký budíme dojem rozhoduje o našem úspěchu. Zákazníky ztrácíme především pro nedostatek zájmu ze strany dodavatele (68 %). Konkurenční nabídka nás může připravit o klienta pouze z 5 % (musela by být o třetinu zajímavější, aby klient změnil dodavatele), obecně nižší ceny z 9 %, ale už nevyřizování stížností a reklamací ze 14 % (je-li totiž někdo s něčím spokojený, řekne to maximálně třem dalším, ale když je někdo nespokojený, řekne to až dvaceti dalším lidem). Každý člověk má komunikační potřeby a klient také. Musí být vítán, musí být důležitý a měli bychom se vžít do jeho potřeb – najít porozumění. Klient za mnou jde a něco potřebuje a tudíž bych mu měl dát najevo, že jeho potřebě rozumím.

Vliv komunikačních dovedností na průběh a výsledek komunikace je důležitější než informace sama. Tipy pro efektivní komunikaci: nestěžujte si, nešetřete chválou, usmívejte se, naslouchejte (80 % lidí neumí naslouchat), hovořte o tom, co zajímá druhého

Přednášející lektori J. Špaček a P. Studenovský

a neříkejte ne. A co je nejdůležitější: pamatujte si jména! A pozor, komunikujete i když nemluvíte – neverbálně – gesty, mimikou. Mezi nejčastější pověry a mýty patří, že záleží hlavně na tom, co říkám a ne jak to říkám a čím odborněji mluvím, tím si získávám větší respekt. I vizuální vnímání se nesmí podceňovat, je nejsilnější. Informaci vnímáme z 54 % vizuálně, z 37 % ze spádu řeči (intonace, výslovnost) a jen 9 % tvoří verbální složka. Důležité je také komunikační prostředí – jestli jsme na neutrální půdě, ve své kanceláři nebo u klienta. Předpoklady úspěšné komunikace jsou tudíž důvěryhodnost (první dojem – nikdy nebudeme mít šanci udělat druhý první dojem), solidnost (oblečení, upravenost), srozumitelnost (přesnost vyjadřování), znalost adresáta (zvyšuje efektivitu) a soustavnost – klientelu si musíme pěstovat.

Tato přednáška, spíše koncert obou přednášejících, byla stejně naprosto bezkonkurenční jako ta o rok dříve, které jsem měla také možnost se zúčastnit. Plná informací, velice vtipná, interaktivní a doplněna řadou praktických ukázek. A velmi poučná a přínosná.

PRAŽSKÁ SEKCE ITALSKÉ ORGANIZACE „SOCIETÀ DANTE ALIGHIERI“ VYDALA V PRAZE SVOJI PRVNÍ PUBLIKACI

Před nedávnem vyšla dvojjazyčně v edici naší spolupracující organizace první publikace s názvem „Pocta Praze“

Dagmar De Blasio Denčíková

Knížka obsahuje výběr básní Andrey Luise, pracovníka Evropské organizace letového provozu Eurocontrol se sídlem v Praze a člena pražské sekce SDA. Texty jsou otištěny jak v italském originálu, tak i v češtině. Básně přeložila kolegyně Marina Feltlová a přebásnil je Radovan Lipus, divadelní režisér. Publikace sleduje institucionální cíle organizace, tj. šíření italského jazyka a kultury ve světě a zároveň vzdává hold hostitelskému městu nejen

obsahem, ale i výběrem fotografií a hlavně právě překladem do češtiny. Zájemci si mohou knížku vyžádat oproti dobrovolnému příspěvku poskytnutému pražské sekci organizace Società Dante Alighieri o.s. na info@dantepraga.cz.

KDO PŘEKLÁDÁ PRO STRUKTURY EU NA ČESKÉM TRHU?

Předkládáme čtenářům kompletní znění zamyšleníhodného příspěvku předsedkyně JTP Amalaine Diabové do panelové diskuze „Překlady pro EU“ konané dne 15. října 2010 v Justiční akademii Praha

Amalaine Diabová

„Pokud se domníváte, že vám kladu řečnickou otázku a že na ní ve svém vystoupení odpovím, jste na omylu. Já to totiž nevím.

Sama sice nepřekládám. Takřka výhradně tlumočím, ale osobně znám desítky překladatelů, kteří zase znají desítky dalších překladatelů a ani já, ani moji známí, neznáme nikoho, pro něhož by překlady textů pro struktury EU představovaly nějaké statisticky významné procento z obrátu. Oslovila jsem i všech 600 členů JTP s prosbou, aby se mi ozvali ti, kteří mají nějaké zkušenosti s překlady pro evropské struktury. Ozvali se tři a jejich maily začínaly slovy „Pro EU jsem překládala jen jednou...“. Na konci loňského roku jsme také ve spolupráci s Ústavem translatologie vypracovali anketu, v níž jedna otázka zněla, zda překlady pro evropské struktury představují nějak významné procento práce respondenta. Anketu jsme rozeslali na více než 1000 adres členů JTP i abonentů časopisu ToP a kromě toho byla k dispozici na Jeronýmových dnech 2009. Dostali jsme cca 280 odpovědí a ze všech těch lidí jen dva uvedli, že pro EU překládají častěji.

Je několik možností, jak si tento jev vyložit.

1) Buď je to celé bublina – evropské struktury si vystačí se svými překladatelskými odděleními a zadávají překlady ven jen výjimečně. Vyhlašované tendry však vyvolávají dojem obrovských objemů, které rozechvívají představivost překladatelů i agentur a ti všichni se – ve snaze strhnout na sebe ony megaobjemy – upisují k sebevražedným cenám. Evropské překlady pak nepřijdou a na trhu po nich zůstane stopa jen ve formě oněch sebevražedných cen, které se tak nějak „vžily do povědomí“.

2) Nebo je překladů sice dost, ale v podstatě je všechny zvládnou vypracovat in-house překladatelé vítězných agentur, tedy hrstka překladatelů v trvalém nebo podobném pracovním poměru, kteří od rána do večera sedí v kanceláři agentury nad překlady a tudíž je nikdo nezná, protože nemají čas chodit v pracovní době na překladatelské akce a družít se s kolegy.

3) Ale možná, že je překladů hodně, jsou zadávány v hojném počtu, ale nikoli profesionálním překladatelům s referencemi a praxí, kteří byli uvedeni v nabídkách oněch vítězných poskytovatelů. Ptáte se, jak mě to napadlo? Když probíhaly první tendry na překladatelské služby před naším vstupem do EU, oslovila mě řada agentur, ať jim dodám životopis kvůli tendru pro EU a na mou námitku, že překládat nechci, mne ujistili, že to ani nemusím, že hlavně potřebují pěkné životopisy do nabídky. A jak slíbili, tak učinili – nikdo mě nikdy s překlady „neobtěžoval“. Jenže mám mnoho přátel, kteří své životopisy odevzdali a skutečně doufali, že z toho budou mít práci. Ale ani je nikdo s prací „neobtěžoval“.

A. Diabová, předsedkyně Jednoty tlumočnicků a překladatelů

Nevím, jak se situace změnila v druhé vlně tendrů před dvěma lety – třeba se kolegové poučili a přestalo být samozřejmé rozdávání životopisů nazdařbůh, možná si to nějak ošetřila EU, nevím. Obávám se však, že tato zdařilá praxe přežívá: agentura vyhraje tendr s určitým počtem pěkných životopisů profesionálních překladatelů, ale pak práci zadá jiné skupině pracantů, minimálně zpočátku amatérů (tedy lidí bez příslušného vzdělání a/nebo bez praxe), ochotných překládat normostranu za polovinu honoráře běžného před pěti lety, kteří musejí nasekat aspoň 20 normostran denně, aby se vůbec uživil. Ty pak samozřejmě taky nikdo nezná, protože po dvanácti hodinách usilovného překládání nezbyvá síla na společenské akce. A věřím, že své těžce vydřené peníze litují vydávat na členské příspěvky do JTP, které stejně ani nemají kdy využít.

Takže na otázku, kdo překládá pro EU, vám neodpovím. Ale vím, že to většinou nejsou profesionální překladatelé.

Poznámka: O pauze mě oslovily dvě členky JTP, které prý pravidelně překládají pro evropské struktury a za důstojné peníze. To je dobrá zpráva. To znamená, že spolu s respondenty na výše uvedenou anketu jsou ne dva, ale aspoň čtyři...“

PŘEPIS UKRAJINSKÝCH JMEN VLASTNÍCH DO ČEŠTINY

Překladaťelé někdy pravopisné zásady přepisu do češtiny nerespektují, resp. je ani neznají, ale též nepřesné „návody“ na přepis v transkripčních tabulkách jsou častou příčinou transkripčních chyb a nepřesností

Elena Opletalová, Univerzita Palackého v Olomouci

Soudní tlumočníci z ukrajinského jazyka se při transkripci jmen vlastních potýkají s problémy neznámými jejich kolegům, kteří překládají z jazyka a do jazyka, používajícího stejného písma. Pokud zdrojový i cílový jazyk překladu používají latinu, mohou se vlastní jména zapsat v původní podobě.

Při překladu z ukrajinštiny musíme jména, příjmení a geografické názvy převést ze soustavy cyrilických znaků do soustavy latinských znaků. Mohou přitom nastat četné problémy. Zaměříme se zejména na převod znaků ukrajinské abekvy „Є“, „ІО“ a „Я“, které v češtině mají dvojí možný způsob přepisu v závislosti na jejich pozici ve slově a na předcházejícím cyrilickým grafému. Posoudíme oficiální postupy přepisu znaků ukrajinské cyrilice stanovené v ČSN ISO 9 (ČSN 01 0185) **Transliterace cyrilice do latinky – slovanské a neslovanské jazyky**, kterou ve znovu zredigované podobě vydal v r. 2002 Český normalizační institut (níže jen ČSN ISO 9 (ČSN 01 0185)), v **Pravidlech jednotného přepisu cizojazyčných osobních jmen do češtiny**, která jsou součástí pravidel spisovné češtiny (jsou obsažena v Pravidlech českého pravopisu, nakl. Academia, 1993, str. 76 – 89, níže je budeme jmenovat **Pravidla jednotného přepisu cizojazyčných osobních jmen do češtiny**), dále – v **Nařízení vlády č. 594/2006 Sb. o přepisu znaků do podoby, ve které se zobrazují v informačních systémech veřejné správy, příl. 2 PŘEPIS ZNAKŮ CYRILICE tab. III. Zvláštní přepis některých znaků cyrilice z ukrajinského jazyka** (níže jej budeme jmenovat **Nařízení č. 594/2006 Sb. o přepisu cyrilických znaků**), a v **Zákoně č. 326/1999 Sb. § 81 o pobytu cizinců ve znění zákona č. 290/2004 Sb. § 82 Údaje obsažené v průkazu o povolení k pobytu a doba jeho platnosti** (níže jej budeme nazývat **Zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců**).

Ukrajinština je jazykem s fonetickým pravopisem, u nějž grafém je ve většině případů totožný s fonémem. Čeština se tomuto pravopisu přibližuje. Pro srovnání – ruština a angličtina jsou jazyky s pravopisem etymologickým, v němž se systematicky zachovává zápis zvuků či fonémů dle principu zachování tradičního zápisu slov bez zřetele na jejich současnou výslovnost. Fonémy ukrajinského jazyka lze do češtiny písemně reprodukovat při pomoci grafémů české abecedy, není třeba vytvářet nové speciální znaky, znaky pozmeněné diakritickými znaménky nebo několikanásobné spřežky pro písemné znázornění zdrojového ukrajinského grafému. Fonetický pravopis ukrajinštiny umožňuje transliteraci do češtiny blízkou ideálnímu stavu, kdy jednomu zdrojovému znaku odpovídá jeden znak cílový [www.cyrilice.cz].

Pouze u několika ze 33 písmen ukrajinské abekvy při převodu do češtiny je nutno užít dvojpísmenkový přepis: Є > JE, І > JI,

ІО > JU, Я > JA, ІІІ > ŠČ. Přičemž se „І“ a „ІІІ“ vyslovují vždy dvojhlasčově a v češtině jim odpovídá digraf: І > JI, ІІІ > ŠČ (Іжак – Jižak, Іоуценко – Juščenko).

Grafémy „Є“, „ІО“, „Я“ se vyslovují v některých pozicích dvojhlasčově, v některých jednohlasčově. Jako dvě hlásky se písmena „Є“, „ІО“, „Я“ vyslovují v pozicích na začátku slova, po samohláskách, měkkém znaku a po apostrofu (specifický ukrajinský znak, který označuje tvrdou výslovnost souhlásky před apostrofem) [Myronova 1999: 6]. Jako jeden zvuk se vyslovují po souhlásce, která se před nimi změkčuje (Дяченко > Ťačenko, Тельнюк > Telňuk). Výslovnost písmen „Є“, „ІО“, „Я“ je v ukrajinštině podmíněna pořadím ve slově a předcházejícím grafémem.

Variabilitu ve výslovnosti některých ukrajinských cyrilických znaků v určitých pozicích – jejich jotovanou nebo nejotovanou či změkčenou nebo nezměkčenou výslovnost – lépe vyjádříme v češtině při pomoci transkripce. Transliterace by v uvedených případech nereprodukovala skutečnou výslovnost.

Transkripce a transliterace jsou dvojím možným a správným způsobem převodu ukrajinských jmen vlastních [Knappová: 172]. Transkribovat je ovšem lze na základě určitého stupně zvládnutí čtení a zvukového reprodukování ukrajinského textu v češtině. Transliterace – „přepísmenkování“ – ukrajinských grafémů – je jednodušší, jednoznačnější a naprosto postačující např. při přepisu bibliografických údajů do knihovnických katalogů. Transliterace ukrajinské cyrilice se v České republice řídí ČSN ISO 9 (ČSN 01 0185). Přepis cyrilických ukrajinských grafémů z tabulky této normy nerozlišuje jotovanou – nejotovanou a palatalizovanou – nepalatalizovanou výslovnost některých ukrajinských grafémů. Což pro účely předpokládané pro využití normy, tedy přepis bibliografických údajů, je postačující. Pro reprodukci znění ukrajinských jmen vlastních je vhodnější transkripce, tedy fonetický přepis mluvené řeči podle výslovnosti do psané podoby. Mluvíme o tzv. *běžném přepisu*, doporučeném k užití v matriční praxi [Knappová, 2002: 172]. V matriční praxi, ve veřejné správě a v soudnictví se odpovídající orgány řídí několika nařízeními a zákony, které v několika případech přepisu grafémů ukrajinské abekvy spolu nekorespondují ba si i protirečí. Jedná se o *Pravidla jednotného přepisu cizojazyčných osobních jmen do češtiny*, dále – o *Nařízení vlády č. 594/2006 Sb. a o Zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců*.

Ze zmíněných dokumentů uvádíme příklady z tabulek pro přepis ukrajinských grafémů „Е“, „Є“, „Ю“, „Я“ do češtiny:

Pravidla jednotného přepisu cizojazyčných osobních jmen do češtiny

Cyrilice (ukrajinská varianta)	Přepis	Příklady	Přepis
е	е	Потебня	Potebňa
є	je kromě po н, ь, т	Єрофеїв Коломієць	Jerofejev Kolomijec
не (де, те)	ně (dě, tě)	сине	syně
ю, я	ju, ja	Сосюра Яновський	Sosjura Janovskij

Máme za to, že v tabulce je chybný údaj ve 3. řádku 1. sloupce: místo (де, те) je uvedeno (де, те). U příkladu Потебня se uvádí správný přepis Potebňa, ale není dodržen postup přepisu uváděný ve stejné tabulce o pár řádků níže.

Nařízení č. 594/2006 Sb. o přepisu cyrilických znaků

Cyrilice (ukrajinská varianta)	Přepis	Příklady	Přepis
е	е	Потебня	Potebňa
є не (де, те)	je kromě po н, ь, т ně (dě, tě)	Єрофеїв Коломієць сине	Jerofejev Kolomijec syně
ю, я	ju, ja	Сосюра Яновський	Sosjura Janovskij

Dle dané tabulky je příklad přepisu Потебня > Potebňa ve 2. řádku není v souladu se 4. řádkem té samé tabulky. Přepis ukrajinského grafému „Є“ ve 3. řádku výše uvedené tabulky je zcela chybný v 1. sloupci: místo „Є“ je uvedeno „е“, místo „неЄ“ je uvedeno „не“ (ukrajinská azbuka nemá znak „Э“), místo „дЄ“, „тЄ“ je uvedeno „де“, „те“. Dále ve 3. řádku 3. sloupce tabulky je uveden chybně zapsaný příklad: místo ukrajinsky správného Коломієць je uveden patvar Коломіэць. V jednom řádku tabulky, který by měl být vzorovým a směrodatným pro přepis ukrajinského grafému „Є“, bje 5 chyb. Tímto nařízením se pracovníci na mnohých matričních úřadech České republiky řídí dodnes, i když Nařízení vlády č. 594/2006 Sb. bylo novelizováno zněním č. 100/2007 Sb. o přepisu znaků do podoby, ve které se zobrazují v informačních systémech veřejné správy, příl. 2 PŘEPIS ZNAKŮ CYRILICE tab. III Zvláštní přepis některých znaků cyrilice z ukrajinského jazyka:

Nařízení č. 594/2006 Sb. o přepisu znaků ve znění č. 100/2007 Sb.

Cyrilice (ukrajinská varianta)	Přepis	Příklady	Přepis
е	е	Потебня	Potebňa
є не (дЄ, тє)	je kromě po н, ь, т ně (dě, tě)	Єрофеїв Коломієць сине	Jerofejev Kolomijec syně
ю, я	ju, ja	Коломієць Яновський	Sosjura Janovskij

Přepis vlastního jména Потебня > Potebňa opět není v souladu s posledním řádkem stejné tabulky. Přepis „Є“ je již bezchybný.

Všem výše uvedeným normativním postupům je třeba vytknout neuvedení druhého možného způsobu přepisu ukrajinských „Ю“ a „Я“, nejotovaného. Co se týče jotované / nejotované výslovnosti a změkčení / nezměkčení předcházejícího cyrilického znaku – grafémy „Ю“ a „Я“ se chovají stejně jako grafém „Є“. V řádku u přepisu „Є“ se uvádějí obě možné fonetické hodnoty tohoto písmene – dvojhlasková (jotovaná) a jednohlásková (nejotovaná)

v pozici po předcházející změkčené souhláse. Ukrajínština na rozdíl od češtiny má 9 fonematických dvojic tvrdá – měkká souhlásky: [d] – [d’], [z] – [z’], [l] – [l’], [n] – [n’], [r] – [r’], [s] – [s’], [t] – [t’], [c] – [c’], [dz] – [dz’] (někteří jazykovědci uvádějí pro ukrajínštinu 7 fonematických dvojic tvrdá – měkká souhlásky, např. prof. J. Anderš, str. 38). Čeština má pouze 3 dvojice tvrdá – měkká souhlásky: [d] – [d’], [t] – [t’], [n] – [n’]. V českém

jazyce změkčení souhlásky před písmeny „C“, „Ю“ a „Я“ lze z ukrajinštiny reprodukovat pouze po d, t, n. Pro ilustraci přepisu „Ю“, „Я“ je uveden příklad *Сосюра > Sosjura*. Bylo vhodnějším zvolit příklad s ukrajinskými souhláskami, jejichž změkčenou výslovnost lze vyjádřit i v češtině při pomoci diakritických znamének: *Нюра > Ňura, Тячів > Ťačiv, Тетяна > Teťana*. Zdůraznila by se tím variabilní výslovnost ukrajinských písmen a jejich odlišný přepis by posloužil vzorem pro uživatele.

Výše uvedené úřední postupy pro převod ukrajinských jmen vlastních mnohdy mohou zapříčinit jejich nesprávný přepis jak překladateli, tak i pracovníky úřadů české veřejné správy. **Pokud soudní tlumočník přepíše ukrajinské vlastní jméno bezchybně, nemusí tento jazykově správný převod obhájit na matričním úřadě, protože pracovník tohoto úřadu ověřuje správnost přepisu dle výše uvedených úředně nařízených chybných postupů.** V takové situaci je zpochybněna kompetentnost překladatele a nositeli ukrajinského jména vlastního pak vystávají mnohé nepříjemnosti nebo i finanční výdaje.

Cituji Miloslavu Knappovou, přední českou odbornici a soudní znalkyni v odvětví jazykovědy, specializující se na ověřování

podob jmen a příjmení pro zápis do osobních dokladů [2002: 173]: „*V současné matriční praxi, např. při zápisech narození, sňatků atd. se vychází vždy z rodného listu. Poměrně často je při této administrativě třeba ověřovat správnost přepisu (rodných) jmen a příjmení z cizích matričních dokladů psaných cyrilicí, a to zejména ruský a ukrajinsky. Překladatelé z uvedených jazyků někdy pravopisné zásady přepisu do češtiny nerespektují, resp. je ani neznají, a dokonce se stává, že klienti mívají několik různých podob přepisu. Pak je na matrikářích, aby přepis jmen a příjmení upravili do náležité podoby v souladu se zásadami běžného přepisu...*“.

Myslíme si, že transkripční chyby a nepřesnosti nejsou zdaleka zapříčiněny pouze překladateli, což jsme si zcela jednoznačně výše dokázali poukázáním na nepřesné „návod“ na přepis. Cílem letošního květnového III. terminologického semináře pro soudní tlumočníky – ukrajinštináře bylo sestavit správnou transkripční tabulku pro přepis ukrajinských jmen vlastních. Nakolik se to podařilo, můžete posoudit dle přílohy k dopisu Mgr. Romana Hujera, adresovaného JUDr. K. Guluškinové, vedoucí oddělení státního občanství a matrik, na Ministerstvu vnitra ČR, kde je sestavená transkripční tabulka uvedena.

ODBOURNÝ PŘEKLAD VE VÝUCE ANGLIČTINY NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH NEFILOLOGICKÉHO ZAMĚŘENÍ

Podle prohlášení Rady Evropy by měl každý občan evropského společenství ovládat minimálně dva jazyky kromě jazyka mateřského. Angličtina se dostala do pozice jakéhosi esperanta, a je proto nezbytné, aby výuka angličtiny byla nedílnou součástí studia na vysoké škole jakéhokoliv zaměření a odborný překlad by měl mít svou pevnou pozici ve výuce cizího jazyka nejen u filologických oborů

Lada Klímová

Výuka jazyků je důležitá a potřebná součást odborného vzdělávání budoucích vysokoškolsky vzdělaných odborníků. Potřeba znalosti odborného jazyka, a to mateřského i cizího, je stále aktuálnější. U vysokých škol filologicky zaměřených je situace jazykového vzdělávání znatelně lepší než u vysokých škol nefilologického zaměření. Toto vyplývá již z podstaty těchto škol – humanitní obory jsou, dá se říci, odjakživa spojovány s výukou jazyků, a proto také koncepce této výuky je detailněji metodicky propracována, výukové materiály pro různé úrovně studentů jsou v nepřeberné míře zastoupeny na našem trhu. Jiná situace je ovšem u nefilologických oborů, zde můžeme vnímat jistou absenci metodické propracovanosti výuky odborného jazyka, rovněž menší četnost a rozmanitost potřebných odborných výukových materiálů dle zaměření jednotlivých typů škol.

Zabýváme-li se „politickou podporou“ cizojazyčného vzdělávání, nesmíme opominout ani v roce 2 000 zveřejněný Společný evropský referenční rámec pro výuku jazyků, který je určitým vodítkem pro mezinárodně srovnatelnou úroveň studia cizích jazyků v rámci Evropy. Podle tohoto rámce je mimo jiné určena

náročnost jednotlivých úrovní mezinárodně uznávaných jazykových certifikátů, kterými uchazeč o zaměstnání může na kterémkoli místě v Evropě prokázat úroveň svých jazykových znalostí a dovedností. Podle prohlášení Rady Evropy by měl každý občan evropského společenství ovládat minimálně dva jazyky kromě jazyka mateřského. Je známou skutečností, že v současnosti se celosvětově nepoužívanějším jazykem v interkulturní komunikaci jako „lingua franca“ stala angličtina, která je nyní vlastně v pozici jakéhosi esperanta, nebo-li jazyka, který by měl každý vzdělaný občan ovládat alespoň na minimální úrovni. Z tohoto důvodu je naprosto nezbytné, aby výuka angličtiny byla nedílnou součástí studia na vysoké škole jakéhokoliv zaměření, a to nejen na úrovni komunikativní, ale dle typu dané vysoké školy i profesně zaměřené.

Součástí profesní jazykové přípravy na vysokých školách nefilologického zaměření by měla být kromě práce s cizojazyčným odborným textem, nácviku komunikativních dovedností tzn. schopnosti písemně i ústně se vyjadřovat na profesně žádoucí úrovni, rovněž výuka odborného překladu se zaměřením na profesi, což

bývá v současné době značně opomíjeno. Odůvodněnost takové výuky vyplývá ze současné jazykové situace v Evropě a z celkové jazykové politiky EU. Již Rezoluce Rady Evropské unie z roku 1995 o zlepšení a diverzifikaci výuky a studia cizích jazyků v rámci vzdělávacích systémů EU věnuje hlavní pozornost zejména dvěma cílům:

– zlepšení výuky cizích jazyků

– její diverzifikaci.

(Cink, 1998)

Podle této rezoluce by se mělo dostat jazykové výuce na všech odborných a vysokých školách výrazné podpory, např. zavedením či úpravou specifických metodických postupů odpovídajících potřebám odborného vzdělání.

Pomineme-li již výše zmíněnou angličtinu, i výuka dalších světových jazyků má v rámci vzdělávání vysokoškolsky vzdělaných odborníků své opodstatněné místo. V době celosvětové globalizace, volného trhu a neomezených možností cestování či pracovních příležitostí by se odborná znalost cizího jazyka měla stát nedílnou složkou profilu vysokoškolského absolventa.

Odborné cizojazyčné texty se stávají součástí naší každodenní reality, rozvojem moderních technologií nás cizojazyčné materiály obklopují čím dál víc. Lze tedy říci, že odborný překlad se stal podstatným fenoménem naší současnosti a překladatelský proces nedílnou součástí vzájemné výměny poznatků na mezinárodní

úrovni a jeho význam stále narůstá. Oblasti, ve kterých jsou zaměstnávání absolventi vysokých škol nefilologických směrů, vyžadují kromě odborných znalostí i jazykové dovednosti, které by neměly postrádat zvládnutí alespoň základů překladatelských technik. Důvodem je jednak potřeba odborně se vyjádřit v cílovém – i mateřském – jazyce bez stylistických a gramatických chyb, což je dovednost, která je značné části současných vysokoškolských studentů poměrně cizí, jednak skutečnost, že většina vysokoškolských studentů překládá své myšlenky z jednoho jazyka do druhého, protože není schopna v cizím jazyce uvažovat a tím vyjadřovat přímo své myšlenky. Z tohoto důvodu se pod vlivem výchozího jazyka dopouští chyb, které by výuka základů překladu mohla minimalizovat, popř. zcela odstranit.

Výše uvedené důvody pro začlenění nácviku překladu do výuky odborného jazyka potvrzují výsledky výzkumu, který byl proveden ve skupině 40 studentů v počáteční etapě jejich studia, vybraných z různých oborů studovaných na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Úkolem těchto studentů bylo přeložit do mateřského jazyka následující anglický text:

„Tobacco is one of the most widely used addictive substances in this country. Inhale cigarette smoke and you take tar, nicotine, and poisonous gases into your body. The more you smoke, the more likely you are to suffer from heart disease, blood clots, cancer, stroke, bronchitis, bad circulation and ulcers.“

Nejčastější chyby v překladu jsou pro přehlednost uvedeny v následující tabulce:

Tabulka 1

Originál	Překlad studentů	Počet studentů	Počet studentů (%)
Inhale cigarette smoke	kouření cigaretového kouře	20	50
	inhalujeme cigaretový kouř	16	40
	tahat kouř	2	5
	inhalační cigareta se kouří	1	3
you take tar	ty bereš tar	24	60
	dostáváte tar	12	30
	cigareta dodává dehet	1	3
one of the most widely used	jedna z nejvíc používaných	16	40
	nejčastěji rozšířená závislost	12	30
	jedna z nejvíce užívaných	8	20
Addictive substance	závislé látky	28	70
	používané látky	8	20
the more you smoke	hodně kouření	32	80
	čím více kouře	4	10
the more likely	více se ti bude líbit	24	60
	tím lépe	10	25
	tím jako když máš víc rád	2	5
	tím pravděpodobněji	2	5

Další tabulka ukazuje statistiku správných a chybných variant daného překladu:

Tabulka 2

Originální text	Počet správných variant překladu (%)	Počet chybných variant překladu (%)
Inhale cigarette smoke	0	100
you take tar	5	95
one of the most widely used	10	90
Addictive substance	5	95
the more you smoke	10	95
the more likely	5	95

Tabulka č.3 názorně ukazuje, kolik studentů se nejvíce přiblížilo správné variantě překladu a zároveň počet zcela špatných řešení:

Tabulka 3

Originální text	Počet správných variant překladu (%)	Počet chybných variant překladu (%)
Inhale cigarette smoke	40	8
you take tar	6	60
one of the most widely used	20	5
Addictive substance	7	20
the more you smoke	12	70
the more likely	30	10

Z uvedeného přehledu vyplývá následující:

Z metodického hlediska se jeví jako optimální nacvičovat daný jazykový jev v rámci kontextu, ne izolovaně. Většina cvičení zaměřených na průpravu určitých jazykových jevů je však zaměřena právě opačně. Studenti jsou pak automaticky naučeni pouze dosazovat určitou variantu do jednotlivých vět, jakoby se nejednalo o překlad, ale o jakýsi matematický vzorec. Nejsou nuceni zabývat se významem věty jako celku, natož významem celého textu. Výsledkem jsou velmi omezené jazykové znalosti včetně vyjadřovacích schopností, což je názorně vidět ve výše uvedených tabulkách. Pokud předložíme studentům text určitého (odborného) zaměření, tzn. určité množství jazykových jevů v konkrétním kontextu, vesměs nejsou schopni je správně identifikovat, z čehož plyne celkově negativní dopad na jejich jazykové vyjádření.

Důkazem toho jsou výsledky výše uvedeného experimentu. Z daného počtu studentů nebyl ani jeden schopen poznat imperativ ve 2. větě: „Inhale cigarette smoke...“. Dále je zářející fakt, který ovšem potvrzuje předchozí domněnku o absenci schopnosti odborného vyjádření v cílovém – i mateřském – jazyce, že žádný ze studentů nepoužil v první větě superlativ. Taktéž záměna výrazu „návyková látka“ za zcela irrelevantní „závislá látka“ tuto domněnku potvrzuje.

Bibliografie

CINK, P. (98/99) Jazyková politika v nové Evropě (I, II, III). In *Cizí jazyky*, 98/99, č. 5–6, 7–8, 9–10.

KNITTLOVÁ, D. (1995): *Teorie překladu*. Olomouc, 1995.

NEWMARK, P. (2003): *Translation in a Globalised World*. In *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachunterricht*, 2003.

PTÁČNÍKOVÁ, V. (2004): *Výuka cizích jazyků v nefilologických oborech se zřetelem na Společný evropský referenční rámec*. In: *Výuka*

Jak již bylo zmíněno, v současnosti se v rámci výuky cizích jazyků v nefilologických oborech využívá překladu cizojazyčných odborných textů velmi zřídka. Jedním z důvodů může být nedostatek kvalitních materiálů nejen pro studijní účely. Tvzení, že na trhu obecně neexistují kvalitní překlady, by bylo rozhodně nepravdivé, ale výše zmiňovaný „nedostatek“ se týká překladů odborných. Jak v minulosti, tak v době dnešní, byl, a tento trend zatím stále převažuje, hlavní překladatelský výzkum vyvíjen především na poli literárním a obecném. Překlady odborných textů, a s tím související teorii odborného překladu, dostatečnou pozornost dosud věnována není. Jeden z možných důvodů lze spatřovat v již zmiňovaných odborných nárocích kladených na osobu překladatele odborného textu.

Vzhledem k tomu, že v dnešní době je po zaměstnancích v pozicích, které zastávají absolventi vysokých škol, požadováno, aby uměli převést text do druhého jazyka, jak v písemném, tak i ústním projevu, je třeba, aby odborný překlad měl svou pevnou a nezastupitelnou pozici ve výuce cizího jazyka nejen u filologických oborů, kde tomu tak již dlouhou dobu je, ale rovněž ve zmiňovaných nefilologických směrech. Výsledky uvedeného experimentu zcela jednoznačně poukazují na opodstatněnost tohoto tvrzení.

cizích jazyků v učitelských a neučitelských oborech na vysokých školách v ČR a SR. 1. vydání. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, Pedagogická fakulta 2004.

PTÁČNÍKOVÁ, V. (2009): Odborný překlad při výuce němčiny v nefilologických oborech na vysokých školách. In: Vědecký výzkum a výuka jazyků III. Sborník příspěvků z 3. mezinárodní konference. Vydání první. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, Fakulta informatiky a managementu 2009.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky. Univerzita Palackého v Olomouci 2002.

Resumé

Príspevok sa zaoberá výukou odbornej angličtiny na vysokých školách nefilologického zamčrenia, konkrétne rolí odborneho prekladu v této výuce. Srovnává situaci ve filologických a nefilologických oborech, naznačuje možné rezervy, poukazuje na důležitost začlenění odborného prekladu do výuky. Součástí příspěvku je rovněž analytický rozbor výsledků provedeného

výzkumu na Zdravotně sociální fakultě. Statistické údaje dokládají minimální odborné jazykové dovednosti současných vysokoškolských studentů, a to nejen v jazyce cizím, nýbrž i mateřském. Autorka zdůrazňuje nutnost a opodstatněnost odborného jazykového vzdělávání v nefilologických oborech a použití odborného prekladu jako nástroje.

Mgr. Lada Klímová působí v Jazykovém centru Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích jako odborná asistentka. Vyučuje odborný anglický jazyk, výzkumně se zabývá začleněním odborného prekladu do výuky. Je členkou Komory soudních tlumočnicků ČR, překládá a tlumočí z němčiny a angličtiny.

JAK JSEM POPRVÉ TLUMOČILA PŘES VIDEO

Videokonferenční tlumočení prozatím není rozšířené v rámci poskytování právní pomoci ve styku s cizinou, ale lze předpokládat, že tento trend se pomalu bude měnit. Začínáme svědectvím o této zkušenosti na Ministerstvu spravedlnosti

Milena Horálková

Prvního prosince loňského roku jsem byla pozvána na Ministerstvo spravedlnosti, abych zde tlumočila výslech svědků prováděný pomocí tzv. video-konference. Bylo to na žádost jednoho rakouského soudu, který nechtěl volit klasickou cestu dožádání o poskytnutí právní pomoci. Podle mých informací to bylo na ministerstvu poprvé, takže jsme byli všichni zúčastnění mírně napjatí, jak vše dopadne.

Celé to začalo úsměvně, neboť ještě před začátkem jednání nebyla k nalezení prodlužovací šňůra k magnetofonu, na který se celý průběh na české straně nahrával. Rakouský soudce si později přes obrazovku postěžoval, že my jsme v Čechách vybaveni lépe, neboť on má k dispozici pouze diktafon a tak musel každou větu, kterou jsem přeložila, zopakovat do diktafonu.

Český i rakouský předsedající představili na začátku jednání všechny přítomné.

Naše paní soudkyně byla zkušená profesionálka, celé řízení vedla klidně a bezchybně, pro překlad mi nechávala vždy dostatek času. V tomto smyslu jsem litovala svého rakouského kolegu, který musel někdy čekat velmi dlouho, než mohl začít tlumočit.

K dispozici jsme měli techniku, který vše spustil a hodlal i během řízení na řádný chod dohlížet. Ale když ho uviděl rakouský předseda senátu, protestoval, že podle rakouského soudního řádu je jednání neveřejné a náš technik musel místnost opustit.

M. Horálková, členka dozorčí rady KST ČR, odborná asistentka katedry jazyků PrF UK, tlumočnice a autorka Německo-českého právního slovníku

Nad obrazovkou byla umístěna kamera, která zobrazila celou místnost a podle potřeby se otáčela vždy za mluvící osobou. Naše paní soudkyně měla k dispozici „kouzelné tlačítko“, které mohla stisknout vždy, kdybychom potřebovali přerušit kontakt s druhou stranou. Použila ho jen jednou.

Rakouská strana nejprve namítala, že jsou zbyteční dva tlumočníci, že by býval stačil jen ten jejich, ale naše paní soudkyně je poučila, že podle českého soudního řádu to není možné a tlumočnick musí být přítomen. Stejným způsobem musela poučit jednoho našeho horlivého svědka, který chtěl mluvit rovnou německy, protože to „umí“. Tento svědek mě „potěšil“ ještě dvakrát: poprvé, když se Rakušanů optal, zda může mluvit německy

v případě, že by byl překlad nepřesný a podruhé, když jsem zopakovala jedno jméno, kterému rakouský soudce nerozuměl a pan svědek se ozval, že otázka byla určena jemu a ne paní tlumočnici a že by tedy rád odpověděl sám. Všimla jsem si naštěstí, že jeden ze tří rakouských soudců při těchto jeho dvou „vystoupeních“ nevěřicně zakroutil hlavou – a to mne uklidnilo.

Naopak jiná svědkyně byla velmi vstřícná a spolupracující, když četla např. nějaký komplikovaný text, který měla zároveň v němčině, ihned po svém výstupu mi na ten německý text ukázala prstem, abych se nemusela namáhat!

Celé jednání trvalo téměř dvě hodiny, viděli a slyšeli jsme se velmi dobře, mne trochu zaskočilo, že téměř neslyšíme německého

soudce, ale až český překlad tlumočnicka. Vadilo mi (nejen jako kantorce:-)), že nemohu jeho překlad „kontrolovat“. Ale když se nebránila naše paní soudkyně, smířila jsem se s tím. Na začátku výsledku jsem ji polohlasně upozornila, že když tlumočnick říká „státní návladní“, myslí tím státního zástupce. Asi mne slyšel a už pak tuto chybu neopakoval. Já naopak jsem si během jednání vůbec nemohla vzpomenout na výraz „zbavit mlčenlivosti“. Různě jsem to opisovala dle zásady, kterou vštěpuji i svým studentům: „nesmíte mlčet, nějak to prostě vyjádřit musíte!“, a na správný výraz jsem si samozřejmě vzpomněla ihned po skončení jednání...

Neumím posoudit, jak byla rakouská strana spokojena s výsledkem obsahově, ale technicky proběhlo vše naprosto bez problémů a myslím, že jsme všichni zas o jednu zkušenost bohatší.

TLUMOČENÍ ODPOSLECHŮ

Odposlechy mohou být pořizovány a využívány pouze na zákonném podkladě (§ 88 odst. 1, 3 trestního řádu). I tlumočnick by se mohl vystavit nebezpečí trestního stíhání, pokud by pracoval s odposlechy získanými nezákonným způsobem. Policii ČR slouží telefonní odposlechy především jako prostředek boje s nejzávažnější trestnou činností. Nejen obsah odposlechů, ale i jejich forma mohou být zdrojem užitečných poznatků pro zadavatele, který by měl však jasně vymezit svoji zakázku

Miroslav Grossmann

Ocelové okenice a přehradní ocelové dveře v přízemí budovy Obvodního soudu pro Prahu 1 na Ovocném trhu jsou připomínkou doby, kdy tato budova sloužila vojenskému eráru. Před první světovou válkou zde sídlil štáb VIII. armádního sboru a jeho náčelníkem byl do své sebevraždy v roce 1913 plukovník Alfred Redl. Jeho utajovaná špionážní aféra však neušla pozornosti Egona Erwina Kische.

Alfred Viktor Redl však má co činit s počátkem více než stoletého trvání odposlechů telefonů na českém území. Od roku 1900 byl totiž zástupcem náčelníka rakousko-uherské špionáže (Kundtschaftstelle) a mimo odposlouchávání telefonních hovorů prosadil i využívání fotografické techniky a otisků prstů.

Aktuálně v České republice platná právní úprava umožňuje použití odposlechů na základě souhlasu příslušného předsedy soudního senátu nebo v přípravném řízení soudce, na návrh státního zástupce (§ 88 odst. 1, 3 trestního řádu). Odposlechy mohou být tedy pořizovány a využívány pouze na zákonném podkladě, a i tlumočnick by se mohl vystavit nebezpečí trestního stíhání, pokud by pracoval s odposlechy získanými nezákonným způsobem.

Policii České republiky slouží telefonní odposlechy především jako prostředek boje s nejzávažnější trestnou činností, včetně organizovaného zločinu, kde je podíl pachatelů cizinců stabilně velmi vysoký. Proto do procesu využívání odposlechů telefonních hovorů vstupuje tlumočnick, zprostředkovatel obsahu telefonní komunikace pro policejního zadavatele.

Telefonní hovory jsou obecně pouze fragmentem komunikace telefonujících osob, obvykle velmi zkratkovitým. Jsou pokračováním mnohdy i dlouholetého a blízkého osobního styku telefonujících, obsahují zcela běžně odvolání na minulé („tam u nás, kde jsme se setkali poprvé“). Tlumočení odposlechů se i tímto podstatně liší od klasické tlumočnické a překladatelské práce, kdy se více či méně pracuje s ucelenými texty.

Nejen obsah odposlechů, ale i jejich forma s paralingvistickými znaky (rychlost mluvy, tón, barva hlasu, skákání do řeči a podobně), ale i možná dvojná vazba v telefonické komunikaci (protichůdný obsah s formou telefonického hovoru) mohou být zdrojem řady užitečných poznatků pro policejního zadavatele, který by měl však jasně vymezit svoji zakázku.

Vyhodnocení telefonních odposlechů může přispět i k dílčímu profilování osobnosti (jestliže podezřelý není ztotožněn). Platí prakticky obdobně pro každý jazyk, to co pro češtinu, že dle přízvuku, ale i slovní zásoby, je poměrně snadné rozlišit, kdo je z Plzně, Prahy, Ostravy nebo Brna. A brněnský „hantec“ není také ve světě jazyků nijak ojedinělý. Použití mládežnického slangu je informací o věku uživatele a kriminálního slangu – argotu, o sociálně-profesním zařazení mluvčího. Přitom znalost argotu tlumočnickem, včetně jeho jednotlivých součástí (argot ekonomických „tunelářů“, zlodějů aut, vyděračů, nájemných vrahů atd.), je při tlumočení odposlechů nezbytná, jenom tak je možné skutečně věrně zprostředkovat obsah policejnímu zadavateli. Tlumočnick nejen že musí znát terminologii příslušného

kriminálního oboru, ale musí se alespoň rámcově orientovat i v oboru samém.

Mnohdy zvláštní přístup od tlumočnicka vyžaduje překlad zachycené písemné komunikace (SMS). Například ruskojazyční velmi často vedou písemnou korespondenci v mateřském jazyce, však s využitím českého či jiného latinku užívajícího písma. Problém pouhého přečtení nečiní shodná písmena v latině a cyrilice, ale to, že u rozdílných používají ty, která jsou podobná, bez ohledu na jejich skutečný význam, například:

Ww	místo	Шш	Rr	místo	Гг
Uu	místo	Цц	Yy	místo	Уу

Paralingvistické znaky, tedy způsob vedení telefonických hovorů, forma oslovení, intonace, zvolená slovní zásoba atd., umožňuje i poměrně přesné stanovení pozice podezřelé osoby v rámci hierarchie skupiny osob, se kterými komunikuje.

Tlumočnick by měl formou poznámek (pokud se na tom se zadavatelem dohodne) podávat vysvětlení k obsahu přeloženého textu, jestliže to vyžadují sociokulturní rozdíly, tedy zvyky, vzorce chování, hierarchie hodnot atd. rozdílné od českého či evropského prostředí (snad klasickým příkladem mohou být „bílé šaty“, které v čínském prostředí jsou však šaty smuteční).

Obdobně si zaslouží poznámku tlumočnicka i křestní jména, která se v telekomunikaci používají takřka výhradně v domácké či hovorové formě, které se mohou značně lišit od základní podoby v dokladech totožnosti. Například ruské mužské jméno Alexandr (Александр), má odvozené podoby Lexandr (Лександр), Alexandruška (Александрюшка), Alexaň (Алекса́ня), Saša (Саша), Saňa (Са́ня), Saňura (Санюра), Saňuta (Санюта), Saňucha (Санюха), Saňuša (Санюша), Alexacha (Алекса́ха), Alexaša (Алекса́ша), Sašucha (Сашуха), Sašulja (Сашуля), Sašuta (Сашута), Sašura (Сашура), Šura (Шура), Šuruňa (Шуруня), Sašuta (Сашута), Sašura (Сашура), Škruňa (Шкру́ня), Alexa (Алекся), Alexucha (Алексю́ха), Alexuša (Алексю́ша), Alja (Аля), Asja (Ася), Lexa (Лекса), Lexaň (Лекса́ня), Lexaša (Лекса́ша), Šurik (Шури́к), Šurjonok (Шурёнок), Alex (Алекс),

Alek (Алек), Alík (Алик), Sašok (Са́шок), Saška (Сашка), Saňka (Са́нька), Soňa (Шо́ня), Šoňka (Шо́нька) – přičemž podtržené podoby patří ke spíše oblíbeným v ruskojazyčném kriminálním prostředí.

Při naprosto zřejmém užití v telekomunikaci kriminálního slangu by toto měl tlumočnick vždy označit a opatřit vysvětlující poznámkou, i proto, že se jedná o příznak příslušnosti ke kriminálnímu prostředí.

K tlumočení odposlechů je třeba také poznamenat, že cizinci na českém území si často přizpůsobují místní názvy (pro ruskojazyčné, když někdo je ve vazbě v Ruzyni, tak je „na Ruzynach“, Václavské náměstí je „Vaclavka“) nebo používají přejaté české argotové výrazy („elpaso“, „čórka“), které prozrazují prostředí, ve kterém se pohybují.

Práce tlumočnicka s odposlechy vyžaduje přesah jeho klasických jazykových znalostí směrem k argotu, ale i aktuální znalost reálií příslušného jazykového prostředí, včetně sociokulturních odlišností. Nezbytností je internet, který umožňuje najít terminologii, která ještě není v „papírových“ slovnících, ale především dovoluje verifikovat prakticky jakékoli reálie, i na základě nepřesných a zkomolených informací z odposlechu.

Cizinci ve svých hovorech, zachycených odposlechem, velmi často reagují na události v domovské zemi (zvláště kriminálního charakteru). Tlumočnick v zájmu přesného překladu musí také sledovat aktuální události v domovské zemi odposlouchaného, což dnes umožňuje jak internet či satelitní televize.

Mimořádně náročné jsou pro tlumočnicka odposlechy „na živo v terénu“, kdy pracuje v reálném čase a bez elektronického i „papírového“ informačního zázemí. A hluk ulice se nedá překonat i sebelepším dalekohledem, i když ten může napomoci alespoň odezíráním úst.

Tlumočení odposlechů vyžaduje stálou aktualizaci znalostí tlumočnicka přesahující úzký lingvistický rámec a technickým minimem je kvalitní počítač a rychlý internet.

QUO VADIS, PRAŽSKÁ TRANSLATOLOGIE?

Ještě letos, v akademickém roce 2011/2012, bude na Ústavu translatologie FF UK zahájena výuka v rámci 20 inovovaných studijních oborů. Uchazeči se na ně mohou hlásit v přijímacím řízení již v červnu 2011

Stanislav Rubáš

Ústav translatologie v současné době realizuje projekt, podpořený Evropským sociálním fondem a Hlavním městem Prahou, který je zaměřen na inovaci a rozvoj studijního programu překladatelství a tlumočnictví v šesti jazycích – angličtině, češtině (pro cizince), francouzštině, němčině, ruštině a španělštině.

Hlavním cílem projektu je inovace celkem 20 bakalářských a navazujících magisterských oborů, určených jak českým, tak zahraničním studentům žijícím v České republice. Při tvorbě nové koncepce studia jsme vycházeli především ze snahy vytvořit skladbu takových předmětů, které by v profesní i akademické

rovině odrážely současnou překladatelskou a tlumočnickou praxi a zahrnovaly i dosud málo rozvinuté aspekty profesní přípravy.

V bakalářském stupni bude studium výrazněji než dříve věnováno (1) specifickým dovednostem spojeným s překladatelskou prací (např. vytvoření překladu obsahově a graficky přizpůsobeného požadavkům klienta), (2) práci s informačními zdroji, (3) osvojení profesních návyků a etiky (uzavírání smluv, platební podmínky, jednání s klientem atp.) a (4) práci s nástroji pro počítačem podporovaný překlad.

V magisterském stupni se nově počítá především (1) s možností silně diferencovaného zaměření studentů podle hlavních směrů překladatelské a tlumočnické práce a (2) se zavedením nových předmětů umožňujících osvojit si znalosti a dovednosti v řadě specializovaných oblastí překladu, tlumočení a navazujících disciplín (např. ve sféře tzv. komunitního tlumočení, jehož smyslem je zprostředkovat komunikaci s poskytovateli veřejných služeb imigrantům, žadatelům o azyl a dalším lidem neovládajícím úřední jazyk dané země).

Prakticky orientované kurzy pro budoucí magistry dohromady zahrnují šest tematických skupin. V případě překladatelství jde o (a) překlad v oblasti vědy, ekonomiky a státní správy, (b) překlad pro mezinárodní instituce a (c) umělecký překlad; v případě tlumočnictví se jedná o (a) odborné tlumočení, (b) konferenční tlumočení pro institucionální trh a (c) komunitní tlumočení ve styku s cizinci a menšinami. V rámci těchto skupin si pak každý student může zvolit takové předměty, jež nejlépe odpovídají jeho zájmům a talentu. Buď se rozhodne pro větší vyhraněnost (a absolvuje pouze jednu skupinu kurzů), nebo pro co nejširší spektrum dovedností (a bude kombinovat různé kurzy napříč jednotlivými skupinami).

V souvislosti s rozvojem skupiny kurzů zacílených na překlad pro mezinárodní instituce jsme počátkem prosince 2010 podali přihlášku do evropského programu European Master's in Translation (pod patronací Generálního ředitelství pro překlad Evropské komise). Jedním z cílů tohoto programu je rovněž zapojení lektorů z evropských institucí do výuky, což by mělo do našich kurzů vnést tematicky i obsahově vítané oživení.

Rozšířili jsme také nabídku kurzů poskytujících přesahy do dalších oborů, s nimiž se překladatelé a tlumočníci v praxi často setkávají: kromě přednášek z mezinárodních vztahů, které jsou již tradiční součástí studia u nás, budou studenti moci absolvovat také základy ekonomie a práva či specializovaný kurz, kde se seznámí s rozhodovacími procesy a kompetencemi v institucích EU.

Při tvorbě nové koncepce studia i vlastní náplně jednotlivých předmětů jsme se snažili vycházet z konkrétní zkušenosti našich učitelů, kteří jsou nezřídka sami aktivními překladateli a/nebo tlumočníky. Vycházeli jsme však i z našich intenzivních kontaktů

a zkušeností s řadou univerzit v Evropě, jež mají své překladatelské a tlumočnické instituty, s orgány EU, jejichž pracovníci u nás pravidelně působí jako hostující pedagogové, a v neposlední řadě s profesními organizacemi zaměřenými na překlad a tlumočení, mimo jiné s **Komorou soudních tlumočnicků České republiky, s níž jsme před necelými dvěma lety uzavřeli smlouvu o spolupráci.**

V souvislosti s rostoucím významem kurzů seznamujících studenty s překladatelskými nástroji a lokalizačním softwarem jsme díky realizovanému projektu k začátku tohoto akademického roku kompletně inovovali naši překladatelskou laboratoř: studenti si na výkonnějších počítačích mohou např. vyzkoušet práci s nejaktuálnější verzí překladatelského softwaru Trados, na který se zaměřuje specializovaný kurz věnovaný počítačem podporovanému překladu.

Součástí nové podoby studia je ovšem i tvorba chybějících studijních příruček. Učitelé Ústavu translatologie v současnosti pracují na tvorbě pěti učebnic, které zahrnují (a) češtinu pro překladatele, (b) francouzsko-českou kontrastivní stylistiku, (c) španělsko-českou kontrastivní stylistiku, (d) německo-český odborný překlad a (e) rusko-český odborný překlad. Společně s databází českých a slovenských prací z oboru translatologie a audio-video databází nahrávek pro konsekutivní a simultánní tlumočení, jež naši učitelé vytvořili v minulých letech, a spolu s databází českého uměleckého překladu po roce 1945 (zahrnující více než 80 jazyků), na níž čtvrtým rokem pracují naši doktorandi, budou tyto učebnice tvořit důležitou oporu ve výuce i samostatné přípravě studentů.

Zatímco tvorba studijních příruček potrvá ještě zhruba jeden rok, nová koncepce studia již byla schválena akreditační komisí MŠMT ČR. Výuku v rámci 20 inovovaných studijních oborů tak zahájíme ještě letos, resp. v akademickém roce 2011/2012. Uchazeči se na ně mohou hlásit v přijímacím řízení, které proběhne za několik málo měsíců, v červnu 2011.

Článek vznikl v rámci projektu „Inovace a rozvoj studijního programu Překladatelství a tlumočnictví na Ústavu translatologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze“ financovaného v rámci Operačního programu Praha – Adaptabilita z Evropského sociálního fondu a spolufinancovaného Hlavním městem Prahou pod reg. číslem CZ.2.17/3.1.00/32137.

ZÁVAZNÁ RUSKO-ČESKÁ TRANSKRIPCE

Nařízení vlády ze dne 25. dubna 2007, kterým se mění nařízení vlády č.594/2006 Sb., o přepisu znaků do podoby, ve které se zobrazují v informačních systémech veřejné správy

Příloha č.2 k nařízení vlády č.594/2006 Sb.

I. Přepis znaků cyrilice

II. Zvláštní přepis některých znaků cyrilice z ruského jazyka

Cyrilice	Přepis	Příklady	Přepis
е	je na začátku slova, po samohláskách a po jerech ě po д, т, н е po д, т, н u jmen západoevropského původu a u jmen Ukrajinců е po ostatních souhláskách* * Pozn. Po retnicích v některých jménech, která ve svém povědomí spojujeme s domácími slovy, v nichž se píše ě, je přípustné tradiční psaní s ѐ: Белинский – Bělinskij vedle Belinskij, Бедный – Bědnij vedle Bednyj.	Есенин Вересаев Арсеньев Державин Рождественский Теплов Тургенев Венера Штенрберг Цандер Потебня Известия Лермонтов Менделеев Петровка Сергей	Jesenin Veresajev Arseňjev Děržavin Rožděstvenskij Těplov Turgeněv Veněra Šternberg Cander Potebňa Izvestija Lermontov Mendělejev Petrovka Sergej
ѐ дѐ, тѐ, нѐ жѐ, шѐ, чѐ, щѐ	jo kromě po д, т, н a po ж, ш, ч, щ d'o, t'o, n'o žo, šo, čo, ščo	ѐлка Королѐв Семѐнов-Тян-Шанский Фѐдоров Будѐнный Тѐркин Огонѐк Жѐлтые Воды шѐлк Лихачѐв Щѐголев	jolka Korol'jov Semjonov-Ťan-Šanskij Fjodorov Bud'onnyj Ťorkin Ogoňok Žoltyje Vody šolk Lichačov Ščogolev
э	e	Эрмитаж Эренбург поэзия	Ermitaž Erenburg poezija
и	i všude kromě po ъ ji po ъ	Иваново Иоффе станции Ильич	Ivanovo Ioffe stancii Iljič
ъ	vynechává se	съезд адъютант	sjezd adjutant
ъ дъ, тъ, нъ	vynechává se kromě po д, т, н d', t', n'	Горький Кольцов Аркадьев Третьяков Усть-Илимск Арсеньев	Gorkij Kolcov Arkad'jev Treťjakov Ust'-Ilimsk Arseňjev
ы	y	Быковский	Bykovskij
ю, я дю, тю, ню дя, тя, ня	ju, ja všude kromě po д, т, н d'u, t'u, n'u d'a, t'a, n'a	Юрий Любовь Яковлев Маяковский Ляпунов Дюр Тютчев Нюра Володя Тябликов Ваня Зализняк	Jurij Ljubov Jakovlev Majakovskij Ljapunov Ďur Ťutčev Ňura Volod'a Ťablikov Vaňa Zalizňak
г	g	Гайдар	Gajdar
х	ch	Шолохов	Šolochov
щ	šč	Щерба	Ščerba

CO VÁS MŮŽE ZAJÍMAT

kc	x ve slovech, kde je zřetelný západoevropský nebo řecký původ ks v ostatních případech	Александр(ов) Алексей Аксаков саксаул	Alexandr(ov) Alexej Aksakov saksaul
----	---	--	--

ČESKO-RUSKÁ PRAKTICKÁ TRANSKRIPCE

doc. PhDr. Jelena Alexandrovna Celunova, CSc

Буква сочетание	Примечание	Передача	Примеры
a, á	Кроме случаев после d', ň или t'	a	Majerová Маерова
a, á	После d', ň, t'	я	Kňázek Княжек
b		б	
c		ц	Hornictví Горництви
č		ч	Čaloud Чалоуд
d		д	
d'	В конце слова или перед согласными	дь	
d'	Перед гласными	д	Ďubinka Дюбинка
e, é	После согласных	е	Sládek Сладек
e, é	В начале слова и после гласных	э	Emanuel Эмануэль
ě		е	Anděl Андел
f		ф	
g		г	
h		г	Praha Прара; Flajšhans Флайшганс
ch		х	Pichlík Пихлик
i, í	(кроме фамилий-прилагательных на -ši и -čí и т.п.)	и	
í	в фамилиях-прилагательных на -ši, -čí и т.п.	ий, и	Krejčí Крейчий (также Крейчи), Dolejší Долейший
j	В конце слова и перед согласными	й	Balajka Балайка, Ondřej Ондрей
ja	В начале слова и после гласных	я	Janeček Янечек
ja	После согласных	ья	Kavuljak Кавульяк
je	В начале слова и после гласных	е	Jelínková Елинкова
je	После согласных	ье	
jo	В начале слова	йо	Jovsa Йовса
jo	После гласных	ё	Kyjov Киёв
jo	После согласных	ье	Aljo Альё
ju, jů	В начале слова и после гласных	ю	Jůza Юза
ju, jů	После гласных	ью	
k		к	
l	В конце слова и перед согласными	ль	Palkosková Палькоскова
l	Перед гласными	л	Lucký Луцкий
m		м	
n		н	
ň	В конце слова и перед согласными	нь	
ň	Перед гласными	н	Kostroň Костронь
o, ó	Кроме случаев после d', ň или t'	о	Vodňany Водняны
o, ó	После d', ň, t'	ё	Netoušek Нетоушек
p		п	Topan Тёпан
qu		ку	

г		р	
ř		рж	
ř	После глухих согласных	рш	Bedřich Бедржих
s		с	Třeblický Тршеблицкий
š		ш	Kobuc
t		т	Netoušek Нетоушек
t'	В конце слова и перед согласными	ть	
t'	Перед гласными	т	Baťha Батьга
u, ú, ů	Кроме случаев после d', ň или t'	у	Topan Тёпан
u, ú, ů	После d', ň, t'	ю	Úlehlová Улеглова
v		в	
w		в	
x		кс	
y, ý	(кроме сочетаний -gy, -gý, -chy, -chý, -hy, -hý, -ky, -ký, окончаний фамилий-прилагательных [имён прилагательных мужского рода] на -chý, -cký, -ský, -ný, -lý и т.п.)	традиционно -ы	Vyskočil Выскочил, Ryba Рыба
y, ý	в сочетаниях -gy, -gý, -chy, -chý, -hy, -hý, -ky, -ký	и	Kyselina Киселина, Hupnek Гинек, Hýbl Гибл
ý	В окончаниях фамилий-прилагательных (имён прилагательных мужского рода) на -chý, -cký, -ský, -ký, -hý	ий	Tichý Тихий, Kozuský Козуский, Krátký Краткий, Nahý Нагий
ý	В окончаниях фамилий-прилагательных (имён прилагательных мужского рода) на -ný, -lý	-ый предпочтительно, -ы распространено	Novotný Новотный (также Новотны), Nejedlý Неедлый (также Неедлы)
ž		ж	Žižka Жижка

Výše uvedené tabulky doplníme v dalším čísle Soudního tlumočníka odborným komentářem Slovanského ústavu a Ústavu pro jazyk český AV ČR.

NĚKOLIK POZNÁMEK K PŘEKLADŮM DOKLADŮ O VYSOKOŠKOLSKÉM VZDĚLÁNÍ

Vedoucí Střediska pro ekvivalenci dokladů o vzdělání ENIC/NARIC (European National Information Centre/National Academic Recognition Information Centre), Ing. Štěpánka Skuhrová, se vyjádřila k překladům dokladů o vysokoškolském vzdělání, které mohou způsobit uznávacím orgánům problémy při posuzování zahraničního vzdělání za účelem jeho uznání v ČR

Štěpánka Skuhrová

1) **Překlady jsou často předkládány bez dokumentů v původním jazyce.** Překlad by měl být pevně spojen s ověřenou kopií původního dokumentu.

2) **Jméno a příjmení držitele dokumentu** by nemělo být překládáno. V případě, že dokument není psán v latince, bylo by vhodné uvést vedle původního jména a příjmení přepis do latinky.

3) **Název instituce, která doklad vydala, by neměl být překládán.** V případě názvu v azbuce by bylo vhodné uvést, vedle původního názvu, jeho přepis v latince.

4) **Název označení absolventa.** V překladech je často uváděn jako titul i údaj o názvu kvalifikace nebo stupni vysokoškolského vzdělání, a to i v případech, kdy v době vydání překladu nebyl ve vysokoškolském systému země, ze které

doklad pochází, žádný akademický titul udělován. Vzhledem k tomu, že není možno od překladatelů požadovat, aby znali zahraniční vysokoškolské systémy v závislosti na době vydání dokumentu, bylo by pro následné posouzení dokladu o vzdělání vhodné, aby kromě překladu do češtiny byl uveden i přepis původního názvu v latince.

5) **Označení absolventa.** Prosím nepřekládat, ponechat v původním jazyce a doplnit přepis do latinky, např. (bakalavr). V překladu by také neměla být uvedena zkratka, pokud není v původním textu uvedena.

Překladatelé by měli dbát na to, aby překladem nedocházelo k pozměňování původního dokumentu, ani aby nebyl předjímán nebo navozován způsob uznání.

O PROBLÉMECH S ÚČTOVÁNÍM STEJNOPISŮ

Kolegové si často stěžují, že státní orgán jim odmítne uhradit odměnu za stejnopis překladu a to i při použití analogie s odkazem na zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

Dagmar De Blasio Denčíková

Jak jistě víte, pro účtování stejnopisů, respektive dalších vyhotovení, neexistuje žádná opora nejen v zákoně č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ale ani v příslušné prováděcí vyhlášce č. 37/1967 Sb. Použití analogie s odkazem na zákon č. 634/2004 Sb., část I., položka 3, písmeno a), o správních poplatcích, který se mimo jiné soudních tlumočnicků netýká, je pouze doporučením, kterým se Komora při absenci zákonného předpisu snažila najít řešení pro tento problém. Jak píšeme ve skriptech, na toto plnění není právní nárok a záleží na rozhodnutí objednatele, zda tuto odměnu přizná, či nikoliv.

Na druhé straně, můžeme uvažovat i takto: tím, že zákon u tlumočnicků nepočítá s vyhotovováním stejnopisů, tlumočnick není povinen takové zadání od státního orgánu přijmout a může objednatele odkázat na notáře. Víme, že není jednoduché takovýto postoj v praxi zaujmout, ovšem je dobré o této možnosti vědět. Vzhledem k tomu, že státní orgán ve většině případů žádá o vyhotovení překladu včetně určitého počtu dalších vyhotovení, mohli bychom mu vyhovět tak, že úkon necháme provést notářem a pak vyúčtujeme prokazatelně vynaložené náklady. S náhradou prokazatelně vynaložených nákladů zákon počítá, my bychom je vynaložili na základě požadavku státního orgánu, který nám je pak musí uhradit.

Není totiž myslitelné, aby státní orgán objednával něco, co nemůže zaplatit. Z tohoto důvodu případné krácení částek stojí pouze na svévoli úředníka, který ve skutečnosti nemá oporu v legislativě, jež by se nás týkala a tudíž jakékoliv vyjednávání není ani otázkou interpretace, je jednoduše nepodložené.

Podle zkušeností mnoha kolegů však můžeme říct, že pokud si účtujeme 50 Kč za každou započatou stranu dalšího vyhotovení (nikoli kopie – terminologie hraje velikou roli!), i bez toho, abychom se odvolávali na zákon o správních, či jiných poplatcích, přiznání odměny ze strany státních orgánů zpravidla nebývá problémem. Ve většině případů problém vzniká tehdy, kdy tlumočnick uvede, že účtuje odměnu za kopie.

V této souvislosti zmíníme bod b) připomínek Komory k rychlé novele ministra spravedlnosti JUDr. Pospíšila, týkající se § 17 vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, který najdete na straně 58 tohoto čísla Soudního tlumočnicka. Protože však naše připomínky nebyly vzaty v potaz, nezbyvá nám nic jiného než bojovat dál za prosazení zcela nového zákona o znalcích a tlumočnících (viz str. 7)

UPOZORNĚNÍ – PRO SOUDNÍHO TLUMOČNÍKA JE SNADNÉ DOPUSTIT SE PROTIPRÁVNÍHO JEDNÁNÍ

Doporučujeme kolegům, aby nepřistupovali na „nabídku ke spolupráci“ rozesílanou soudním tlumočnickům koncem roku 2010 poměrně známou překladatelskou agenturou, která si vymyslela jakéhosi „vyškoleného projektového manažera“ ke svazování soudních překladů

Dagmar De Blasio Denčíková

Předmětnou agenturu jmenovat nebudeme, protože i negativní reklama je reklama. Z rozhořčených mailů, které jsme ve věci obdrželi však usuzujeme (a doufáme!), že nikdo dosud na lep nesedl. Ostatně, z hlediska finančního to nebyla nikterak vábná nabídka. Naopak, nabízených 150–170 Kč za normostranu je výsměch a, navzdory slibované „garanci pravidelného přísunu zakázek“, je to dokonce urážející.

Pro ty, kteří „nabídku“ neobdrželi, citujeme klíčový odstavec zmiňovaného mailu: „... (mimoměstským) dodavatelům nabízíme možnost spolupráce na těchto překladech také, a to prostřednictvím úschovy doložek a svazání soudního překladu vyškoleným projektovým manažerem. Tento způsob umožňuje zapojit se do spolupráce i soudním tlumočnickům, pro které je svazování na pobočce firmy nepohodlné. Mnoho z našich současných překladatelů této možnosti úspěšně využívá.“

Není jasné jakým způsobem „vyškolený projektový manažer“ razítkuje překlad svázaný s originálem a „uschovanou“ doložkou. Buď disponuje padělanými razítky nebo překladatelé, kteří nabízené možnosti „úspěšně využívají“, mu kromě svých bianco podepsaných doložek svěřili i tlumočnické pečete. V tomto případě tito úspěšní soudní tlumočníci zřejmě nevyhotovují jiné soudní překlady, dokonce ani pro soud, který je jmenoval. Zůstává nezodpovězena otázka, že u koho leží tlumočnické deníky a kdo v nich, zřejmě vyškoleně, dělá záznamy.

Po přečtení posledního odstavce i malé dítě pochopí, že popsaná jednání obsahují celou řadu přestupků, či dokonce trestných činů. Pokusíme se zde níže připomenout, že s trochou nadsázky je možné vidět celou věc hodně nevesele.

Tlumočník je povinen vykonávat svou činnost osobně (§ 10 bod 1 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů) a, pokud bychom soudního tlumočníka teoreticky vnímali jako úřední osobu v širším slova smyslu, jelikož „plní úkoly státu nebo společnosti a používá při tom svěřené pravomoci pro plnění těchto úkolů“, tak pokud by překročil svou pravomoc, nebo nesplnil povinnost vyplývající ze své pravomoci,

mohl by se dopustit trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329 písmeno b) a c) zákona č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku) a mohl by být potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta, nebo zákazem činnosti.

Vzhledem k tomu, že **žádné neoprávněné osobě není dovoleno držení úředního razítka** a „vyškolený projektový manažer“ není nikterak osobou oprávněnou, mohl by se tedy na něj vztahovat § 176a zákona č. 140/1961 Sb. tr.z. a mohl by být potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem. U jednatele uvedené překladatelské agentury by se zase mohlo jednat o **trestný čin присвоjení pravomoci úřadu**, pro který je pachatel potrestán odnětím svobody až na dvě léta (§ 328 zákona č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku). O vystavování a držení tlumočnických bianco doložek se už snad ani zmiňovat nebudeme...

Zvažte sami, zda podobné kreativní nabídky chcete přijímat a ti, kteří byste se snad již byli z jakéhokoli důvodu chytili do léčky, zda v protiprávním jednání miníte pokračovat.

NAKLADATELSTVÍ LEDA VYDALO PRÁVNICKÉ SLOVNÍKY BEZ VĚDOMÍ AUTORŮ

Důležitá informace o nepravdivých upoutávkách k tzv. zcela nově zpracovanému německo-českému, česko-anglickému a anglicko-českému právníckému slovníku

Milena Horálková

Nakladatelství Leda vydalo bez vědomí autorek 2. vydání Německo-českého právníckého slovníku (autor Milena Horálková) a 3. vydání Česko-anglického právníckého slovníku a Anglicko-českého právníckého slovníku (autor Marta Chromá).

S politováním upozorňujeme, že se ve srovnání s předchozími vydáními jedná o zcela NEZMĚNĚNÝ TEXT, pouze s jinou obálkou a s jiným ISBN!

EVROPSKÁ KOMISE ODPOVĚĎELA PO PŮLROCE

Otiskujeme odpověď Pieta Verleysena, ředitele generálního ředitelství pro překlady při EK, předsedkyni JTP Amalaine Diabové, která v dubnu 2010 vznesla protest proti špatné kvalitě českého překladu na webových stránkách „Evropské soudní sítě“

Dagmar De Blasio Denčíková

V předchozím čísle Soudního tlumočníka jsme se ve stejné rubrice zmiňovali o nekvalitních překladech do češtiny zveřejněných na portálu Evropské komise, které byly zjištěny v průběhu

našeho loňského semináře pro italštináře. Slíbili jsme, že budeme vážené čtenáře informovat o vývoji situace. Dopis laskavě přeložila z francouzštiny kolegyně Blanka Černá:

Brusel, dne 20. října 2010

DGT/PV/mf – (2010)797302

Předmět: Váš dopis ze dne 26. dubna 2010

Vážená paní předsedkyně,

děkuji Vám za dopis uvedený výše, v němž se zmiňujete o špatné kvalitě české verze dokumentu „Organizace soudnictví v Itálii“ zveřejněné na webových stránkách „Evropské soudní sítě“, které jsou součástí portálu Evropské komise.

Pan Otto Pacholík, vedoucí českého odboru, mě upozornil na Váš dopis, který, jak se zdá, nebyl doručen do mého sekretariátu. Rád bych Vás informoval, že jsem nicméně informoval kolegy z generálního ředitelství, které odpovídá za obsah těchto webových stránek, o Vaši kritice. Společně zajistíme opravu uvedených pasáží.

Využívám této příležitosti, abych Vám poděkoval za Vaši iniciativu, a rád bych zdůraznil, že veškeré komentáře týkající se kvality textů uvedených na internetu jsou vždy vítány.

S pozdravem

Piet Verleysen

EVROPSKÁ KOMISE

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO PŘEKLADY

Dle našeho zjištění, k datu kdy toto číslo Soudního tlumočníka jde do tisku, na webových stránkách „Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci“ (http://ec.europa.eu/civiljustice/org_justice/org_justice_ita_cs.htm) dosud visí nekvalitní a zavádějící český překlad z italštiny o Organizaci soudnictví v Itálii. Bohužel, otázka „KDO PŘEKLÁDÁ PRO STRUKTURY EU

NA ČESKÉM TRHU?“, kterou předsedkyně JTP Amalaine Diabová veřejně položila na panelové diskusi „Překlady pro EU“ (viz článek na str. 42) zůstává nadále nezodpovězena a výše zmíněná situace jen podporuje přesvědčení, že pro Evropské struktury skutečně nepracují profesionální překladatelé.

ODVOLAT SE STOJÍ ZA TO

Kolegové nám píší, jak jim někteří soudci či pracovníci policie odmítají uhradit čas strávený na cestě

Dagmar De Blasio Denčíková

Přinášíme zkušenost kolegy Petra Veselého, který v říjnu 2010 tipně napsal:

„Pro zajímavost či pobavení, ovšem i jako povzbuzení pro podobné případy do budoucna, zde shrnu výsledek mého odvolacího snažení proti nepřiznání odměny za čas strávený cestou na a z tlumočení, a neuznání nákladů na poštovné a tisk.

V květnu 2010 jsem se odvolal ke krajskému soudu, dnes mi přišlo 4stránkové usnesení :-), že mou supliku posoudil senát složený ze 3 JUDrů, shledal odvolání odůvodněným a vyčinił v něm okresnímu soudu, že pochybil. Ovšem je to takové Pyrrhovo vítězství, aby mi proplatili cestu na tlumočení, musím prý doložit platový výměr z finančáku, jinak mi zaplatí podle minimálních hodinových sazeb dle sazebníku. Nechám se překvapit. Aby mi uhradili tisk, prý mám doložit doklad o cenách od firmy, která tiskové služby nabízí.

Ovšem dobrá zpráva ohledně poštovného. Prý soudu musí jako důkaz o zaplacení poštovného stačit obálka, ve které překlad dorazí, a pokud ji nepřiloží ke spisu a vyhodí (jako v mém případě), je to chyba dotyčného soudu.

No je to taková úsměvná žabomyší válka, neuznaná částka je cca pětistovka, přitom náklady jen na to přezkoumání odvolání jsou určitě desetinásobné a nekončí, další elaborát dorazí od okresního soudu, ve kterém budou zpracované výtky krajského soudu.

Každopádně mě mile překvapilo, že krajský soud mé odvolání uznal a že tzv. „nedrží basu“ s okresem.“

Ke dni redakční závěrky víme, že okresní soud se podřídil rozhodnutí krajského soudu s tím, že čas strávený na cestě proplatí podle minimální hodinové mzdy, tj. asi 43,50 Kč. „Vysouzenou“ částku však dosud neproplatil.

V této souvislosti citujeme formulace § 17 prováděcí vyhlášky č. 37/1967 Sb., které Komora navrhla, ale MS nevzalo v potaz s tím, že toto bude řešeno až v novém zákoně a nové vyhlášce:

(1) *odměna za tlumočnický úkon činí:*

a) *při ústním tlumočení 350,- Kč za jednu, resp. každou započatou hodinu; tato odměna je vždy přiznávána včetně času stráveného na cestě k jednání a zpět (tj. nejméně za tři hodiny), a to i v případě, že se tlumočnické jednání dostaví a jednání se konat nebude.*

b) *při písemném překladu 350,- Kč za jednu normostranu (1500 znaků bez mezer, resp. 1800 s mezerami) + 30 % (paušální náhrada nákladů); v případě požadavku na více vyhotovení činí*

odměna za každou započatou normostranu každého dalšího vyhotovení 50,- Kč (originály musí být dodány v požadovaném počtu exemplářů).

c) *orgán, který tlumočnicka přibral, rozhodne o přiznání odměny tlumočnicku nejpozději do dvou měsíců od vyúčtování náhrady a odměny tlumočnicka. Náhradu a odměnu tlumočnicka je třeba uhradit bez zbytečného odkladu po jejich přiznání, nejpozději do 30 dnů.*

Odůvodnění k jednotlivým bodům:

ad a) Čas strávený na cestě k jednání musí být zohledněn a započten do celkové doby nasazení tlumočnicka ve stejné výši jako odměna za tlumočení. V běžné komerční praxi je tlumočení účtováno po půl dnech pracovní doby, tj. minimálně 4 hodiny (v dnešní době pracuje většina tlumočnicků jako OSVČ, často bez jiných příjmů než z tlumočení). Je-li tlumočnick ustanoven tlumočnickem v jednání před státními orgány (soudy, policie apod.) nikdy nemůže předem vědět, jak dlouho tato jednání budou trvat, tudíž nemůže na stejný den přijmout jinou práci.

ad b) Od roku 2002, kdy došlo k navýšení odměn tlumočnicků na částku 100–350 Kč, se zvedly platy ve všech oborech a odvětvích ekonomiky, projevuje se vliv inflace, vzrostly ceny médií i kancelářských potřeb. Navrhovaná 30% paušální náhrada nákladů zahrnuje náklady na spotřební kancelářský materiál (papíry, tonery do tiskáren, obálky, vázací šňůru, lepidlo), nezbytné vybavení kanceláře, kancelářskou techniku a její opotřebení (minimálně PC a tiskárna), elektrickou energii, obálku, poštovné apod.

Další vyhotovení: Notáři si za stránku stejnopisu účtují 100,- Kč, soudy za vyhotovení opisů ze spisu 70,- Kč. Částka 50,- Kč zahrnuje nejen kancelářský materiál k vypracování dalšího vyhotovení, ale i čas potřebný na vizuální kontrolu konečného výtisku (při tisku může dojít ke změně formátování, kvalita tisku nemusí být vždy v pořádku...), svázání dokumentů, opatření doložkou, razítkem a podpisem, zapsání do tlumočnického deníku.

ad c) Stanovení lhůty k proplacení vyúčtované odměny je v současné době zákonem řešeno pouze u trestního řízení (trestní řád § 29, odst. 2 a 3), kdežto u řízení civilního lhůty řešeny nejsou, a tak není bohužel výjimečným jevem, že tlumočnick čeká na svou odměnu rok i déle. Obzvláště pikantní situace nastává u plátců DPH, kteří jsou povinni z vyúčtované odměny v zákonné lhůtě odvést státu 20% DPH, ale na úhradu někdy čekají roky. Proto navrhuje převzít znění ustanovení trestního řádu § 29, odstavec 2 a 3 (citováno v bodě c), aby byl v otázce proplácení odměny tlumočnicka uplatňován stejný postup v obou typech řízení.

JSME ŘÁDNÝM ČLEMEM EVROPSKÉ ASOCIACE „EULITA“

7. září 2010 jsme obdrželi informaci, že naše Komora byla přijata za řádného člena

Ilona Šprcová

Jak jsme již informovali členy KST ČR v bulletinu Soudní tlumočník č. 2/2009, byla pod záštitou Generálního ředitelství EK pro spravedlnost, svobodu a bezpečnost dne 26. listopadu 2009 v belgických Antverpách založena Evropská asociace právních tlumočnicků a překladatelů EULITA. Prohlášení o poslání EULITY bylo otištěno ve stejném čísle bulletinu. Již na ustavující konferenci EULITY podepsaly zástupkyně KST ČR prohlášení o předběžném zájmu KST ČR o vstup do této organizace. Jakmile jsme tedy na jaře 2010 obdrželi informaci o tom, že EULITA byla řádně zaregistrována příslušnými belgickými orgány a národní organizace soudních tlumočnicků a překladatelů mohou podávat své přihlášky ke členství, učinili jsme tak a 7. září 2010 jsme obdrželi informaci, že KST ČR byla přijata za řádného člena asociace.

Na podzim jsme pak měli tu čest přivítat mezi námi na česko-německém semináři v Třešti vzácného hosta paní Liese Katschinku, prezidentku Evropské asociace EULITA a místopředsdkyni Rakouského svazu soudních tlumočnicků.

Předsedkyně KST ČR J. Oleárníková zdraví prezidentku výkonného výboru EULITY L. Katschinku

Níže otiskujeme, v překladu Ilony Šprcové, tiskovou zprávu EULITY vydanou k prvnímu výročí založení této mezinárodní asociace.

EULITA slaví první výročí

26. listopadu 2009 byla v budově Soudu první instance v Antverpách založena Evropská asociace právních tlumočnicků a překladatelů EULITA. Do dnešní doby vstoupilo do Eulity 14 profesních asociací právních tlumočnicků a překladatelů z 12 členských států EU (Rakousko, Belgie, Česká republika, Německo, Finsko, Francie, Nizozemí, Polsko, Rumunsko, Španělsko, Švédsko a Velká Británie) jako řádní členové. Mezi 20 přidruženými členy jsou 2 evropské organizace (Evropské fórum tlumočnicků znakového jazyka EFSLI, nevládní organizace působící ve Velké Británii – Fair Trials International), 2 organizace tlumočnicků a překladatelů, 3 university a 13 individuálních členů i ze zemí, které nejsou členy EU, např. z Číny, USA a Kolumbie.

Zorganizování a zahájení činnosti asociace bylo jedním z hlavních úkolů výkonného výboru, jehož členové působí v organizaci jako dobrovolní neplacení funkcionáři. Návrh textů podmínek pro přijetí, mezinárodních předpisů atd. bude předložen ke schválení první valné hromadě, která se bude konat v Hannoveru v Německu dne 27. března 2011 u příležitosti konference o soudním tlumočení organizované BDÜ.

EULITA se zapojila do činnosti platformy EU Justice Forum jako jedna z organizací profesionálů pracujících ve sféře soudnictví. V rámci platformy přispěla k dopracování Směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení, která byla konečně přijata 26. října 2010. Asociace nyní plánuje

zorganizovat regionální semináře s cílem podpořit implementaci Směrnice. V souvislosti s plány zveřejnit na portálu e-Justice národní a regionální registry soudních tlumočnicků pro účely zlepšení přeshraniční dosažitelnosti jazykových profesionálů pro soudní řízení informovala EULITA pracovní skupinu e-Justice o svém rozvoji za posledních 12 měsíců.

V průběhu roku byla EULITA vyzvána, aby se zapojila do celé řady projektů EU jako přidružený partner, a již spolupracovala, například, s CCBE (Rada evropských advokátních komor) na projektu soupisu základních informací pro obžalované v trestních řízeních. Asociace bude i nadále pokračovat v interdisciplinární spolupráci jako jedné z priorit nadcházejícího roku, neboť takováto spolupráce napomáhá lepšímu vzdělávání a celoživotnímu odbornému růstu tlumočnicků a překladatelů právních textů a také přispívá k efektivnější komunikaci prostřednictvím tlumočení.

Práce na modelových osnovách pro vzdělávání tlumočnicků a překladatelů právních textů, na Evropském etickém kodexu, společně se šířením nejlepší praxe v oblasti jazykových služeb ve sféře soudnictví – to jsou hlavní úkoly, které asociaci čekají v druhém roce jejího působení

Liese Katschinka, prezidentka jménem výkonného výboru EULITA

Antverpy, 26. listopadu 2010

KST ČR V MEZINÁRODNÍ FEDERACI PŘEKLADATELŮ „FIT“ A BRUSELSKÉ FÓRUM „FIT EUROPE“

Prozatím jako kandidátský člen FIT požíváme všech výhod členů FIT s výjimkou práva hlasovat na Kongresu FIT. Na fóru FIT Europe v Bruselu, kterého se zúčastnily naše místopředsdkyně Eva Gorgolová a Ilona Šprcová, byly členské organizace seznámeny s návrhem Směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení

Ilona Šprcová

V souladu s plánem priorit své činnosti na další období, který si představenstvo KST ČR stanovilo již na počátku roku 2010 a představilo jej valné hromadě konané v březnu 2010, podalo představenstvo Komory v lednu 2010 žádost o přijetí KST ČR do Mezinárodní federace překladatelů FIT.

V srpnu 2010 jsme obdrželi od sekretariátu FIT potvrzení o tom, že naše přihláška byla Radou FIT přijata a do příštího řádného zasedání Kongresu FIT, který se bude konat na přelomu července a srpna v USA a kde bude hlasováno o našem přijetí za řádného člena FIT, jsme vedeni jako kandidátský člen. Jako kandidátský člen FIT požíváme všechny výhody členů FIT s výjimkou práva hlasovat na Kongresu FIT.

V nejbližší době hodláme na webových stránkách KST ČR zřídít sekci zpráv z FITu, kde budeme otiskovat informace o akcích, konferencích a seminářích pořádaných FIT pro členy svých členských organizací.

Ve dnech 4. – 5. června 2010 pořádala Belgická komora tlumočnicků, překladatelů a filologů pod záštitou evropské sekce FIT (FIT Europe) Fórum k otázkám soudního tlumočení v členských zemích EU a seznámení evropských členských organizací FIT s návrhem Směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení.

Fóra se účastnili představitelé komor a asociací soudních tlumočnicků z Belgie, České republiky, Dánska, Francie, Nizozemska, Německa, Rakouska, Rumunska, Švédska a Švýcarska,

Bruselské fórum pod záštitou FIT Europe k otázkám soudního tlumočení v členských zemích EU

předsdkyně a místopředsdkyně EULITY, předseda Řídícího výboru FIT Europe a také zástupkyně Evropského parlamentu. KST ČR zastupovaly obě místopředsdkyně Eva Gorgolová a Ilona Šprcová.

V první části fóra seznámila zástupkyně Evropského parlamentu Emily Tullberg přítomné se zněním a hlavními principy návrhu Směrnice EP a Rady o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení, který byl předložen Evropskému parlamentu ke schválení v červnu 2010 (nakonec byla směrnice schválena na podzim 2010). Po schválení směrnice Evropským parlamentem budou mít členské státy 3 roky na její implementaci do národních právních systémů. Evropský parlament by přivítal, kdyby do implementace této směrnice byly zapojeny i evropské a národní asociace soudních tlumočnicků. Mimo jiné jsme se dozvěděly, že EP rovněž podporuje myšlenku „akreditace“ soudních tlumočnicků na definované období s možností obnovení akreditace po uplynutí lhůty platnosti akreditace na základě jasně stanovených kritérií.

Následovalo představení právní situace a postavení soudních tlumočnicků v jednotlivých státech EU. Jednotliví zástupci organizací soudních tlumočnicků otevřeně hovořili o situaci ve svých zemích, o podmínkách a způsobech jmenování soudních tlumočnicků a překladatelů, o problémech, se kterými se ve své praxi potýkají, o potenciálně možných řešeních stávající situace, ale také o otázkách, jejichž řešení je zatím v nedohlednu. Byla to velmi zajímavá a plodná diskuse, ve které také vystoupila předsdkyně výkonného výboru EULITA paní Liese Katschinka a předseda řídicího výboru FIT Europe Reiner Heard. Oba nastílnili možnosti

L. Katschinka z EULITY a I. Šprcová, místopředsdkyně KST ČR, v Bruselu při pracích na fóru, které pořádala Belgická komora tlumočnicků, překladatelů a filologů v rámci FIT

spolupráce a cíle obou organizací na poli sjednocování a standardizace praxe v oblasti soudního tlumočení v členských státech EU.

Na závěr jednání účastníci Fóra podpořili myšlenku zřízení pracovní skupiny sekce právního tlumočení a překladů FIT Europe pro spolupráci s EULITOU.

Pro nás osobně byla účast na Fóru o to přínosnější, že jsme poprvé měli možnost setkat se v takovémto užším kruhu s předsedy či místopředsedy organizací soudních tlumočnicků a překladatelů členských států EU a navázat s nimi osobní kontakt.

SEMINÁŘE V BRNĚ – SPOLUPRÁCE KST ČR S PRÁVNICKOU FAKULTOU MASARYKOVY UNIVERZITY

V roce 2010 naše Komora uzavřela s Masarykovou univerzitou v Brně smlouvu o spolupráci, na základě které zaštiťuje vysoce kvalitní semináře pro odbornou veřejnost, pořádané Právnickou fakultou. Je to příjemná novinka zejména pro kolegy z Moravy

Dagmar De Blasio Denčíková

Jsmo přesvědčeni, že iniciativu uvítají především naši moravští kolegové a samozřejmě nejen oni. Spolupráce s vedoucí oddělení Centra celoživotního vzdělávání **Mgr. Naděždou Špirudovou** Matějkovou a referentkou **Ing. Naděždou Švihelovou** se od prvopočátku jevila příjemná a efektivní.

Členové Komory mohou získávat veškeré informace o plánovaných jednodenních a dlouhodobých kurzech na webových stránkách Komory v sekci „Akce jiných organizací“. Přihlásí-li se na kurz a uvedou, že jsou členy KST ČR, je jim poskytována sleva. Členství je automaticky ověřováno dle databáze našich členů zveřejněné na webových stránkách Komory (www.kstcr.cz).

Od října 2010 do června 2011 je v Brně v běhu dvousemestrální kurz **PRÁVNÍ MINIMUM pro překladatele a tlumočníky** (říjen 2010 – červen 2011). Každý semestr obsahuje šest modulů v českém jazyce zaměřených na jednotlivé právní oblasti a jeden modul zaměřený pouze na jazykovou terminologii. Jazykové moduly, vedené v **anglickém, německém** a případně **francouzském** jazyce, jsou v kompetenci učitelů odborného jazyka z Centra jazykového vzdělávání PrF MU. Všechny odborné přednášky jsou

vedeny lektory PrF MU. Kurz je vhodný především pro překladatele a tlumočníky se zájmem o odbornou právní terminologii a také pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem. Končí závěrečným testem a úspěšní absolventi získávají osvědčení o absolvování kurzu, které budou mnohé krajské soudy vyžadovat k doložení kvalifikace právě od uchazečů o jmenování soudním tlumočnickem.

Na podzim roku 2010 se taktéž v Brně opakovaně konal zajímavý jednodenní seminář na téma **Změny v trestním zákoníku**, o němž se podrobněji zmiňujeme na str. 29. Zúčastnili se ho tři členové představenstva Komory i řada našich členů, a to nejen z Moravy.

Jednodenní seminář, určený především pro stávající i budoucí tlumočníky a překladatele a pro další zájemce o tuto problematiku, s názvem **Základní terminologie rodinného práva** se konal **31. ledna 2011**. Cílem bylo seznámit posluchače se základními instituty českého rodinného práva (manželství – vznik, zánik, práva a povinnosti manželů; neplatné a zdánlivé manželství; rodičovství – mateřství; určování a popírání otcovství; vztahy mezi rodiči

Zahájení kurzu Právní minimum s lektorem M. Večeřou a paní vedoucí N. Špirudovou Matějkovou

N. Špirudová Matějková, vedoucí oddělení Centra celoživotního vzdělávání PrF MU a D. De Blasio Denčíková, členka představenstva KST ČR

a dětmi; rodičovská zodpovědnost; instituty náhradní rodinné péče; pěstounská péče, osvojení; ústavní a ochranná výchova; sociálně-právní ochrana dětí; ochrana před domácím násilím). Výklad se soustředí jak na pojmy užívané výhradně rodinněprávními předpisy, tak i na pojmy, jež jsou užívány i dalšími soukromoprávními odvětvími. Přednášel **JUDr. Ing. Radovan Dávid**, asistent katedry občanského práva PrF MU.

Další jednodenní seminář s názvem **Základní terminologie a průběh trestního řízení** se bude konat **10. března 2011**. I tento seminář je určen především pro stávající i budoucí soudní tlumočníky a překladatele, kteří se seznámí se základní terminologií týkající se trestního řízení a jeho samotným průběhem. **JUDr. Marek Fryšták, Ph.D.** z katedry trestního práva PrF MU objasní posluchačům pojmy jako: subjekty trestního řízení, zajištění osoby a věci, dokazování, přípravné řízení, předběžné projednání obžaloby, hlavní líčení, řízení o opravných prostředcích, vykonávací řízení atd.

M. Fryšták z katedry trestního práva PrF MU přednáší o terminologii a průběhu trestního řízení

JAK ZÍSKÁTE NAŠE PUBLIKACE

Časopis **Soudní tlumočník** je našim členům rozesílán zdarma. Jiní zájemci si jej mohou zakoupit za 50 Kč.

Skriptu pro soudní tlumočníky **Soudní tlumočení v teorii a praxi** stojí 200 Kč.

Obojí si můžete zakoupit buď přímo na akcích Komory nebo kdykoli v úředních hodinách v naší kanceláři v budově Justiční akademie, Hyberská 18, Praha 1.

Zvolenou publikaci Vám na vyžádání můžeme zaslat dobírkou na Vaši adresu. V současné době tato služba stojí 71 Kč.

Přejete-li si zveřejnit v Soudním tlumočnicku svoji inzerci, napište na kstcr@kstcr.cz

JURIDIKUM – PRAŽSKÉ KURZY CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ NA PRÁVNICKÉ FAKULTĚ UK POKRAČUJÍ

Marta Chromá

V akademickém roce 2011–2012 se na Právnické fakultě Univerzity Karlovy bude konat již jubilejní 15. běh **Doplňkového studia pro překladatele právních textů**.

Bližší informace budou uveřejněny na přelomu března/dubna 2011 na webu PF UK www.prf.cuni.cz/dokumenty/juridikum-kurzy/juridikum_seznam.php.

Nezapomeňte pravidelně sledovat webové stránky Komory www.kstcr.cz.

VÍTÁME NOVÉ ČLENY

V druhé polovině roku 2010 rozšířili naše řady tyto noví členové (podle pořadí přihlášek):

Mgr. Marie Horáková – jazyk znakový
Mgr. Martina Kučerová – jazyk anglický
RNDr. Sodikjon Kurbanov, PhD. – jazyk uzbecký
Dipl. Ing. Jaromír Rux – jazyk německý
Mgr. Sławomira Wendrinska – jazyk polský
Mgr. Lucie Vrbová – jazyk japonský
RNDr. Kateřina Gágyorová – jazyk maďarský
Mgr. Kristina Farris – jazyk anglický
Lenka Bauerová – jazyk německý, anglický, francouzský
Mgr. Eva Kučerová – jazyk španělský, německý
Dr. Achille Bucci – jazyk italský
Mgr. Michaela Lemeškinová – jazyk ruský
Ing. Marina Hrubá – jazyk ruský
Mgr. Karolina Juráková – jazyk španělský
Mgr. Petra Marxová – jazyk anglický
Martina Šubrtová – jazyk italský
Mgr. Jana Šimuničová – jazyk anglický
Mgr. Eva Staňková – jazyk španělský

Gratulujeme jubilantům,
kteří v druhé polovině roku oslavili kulatá výročí:

Margit Benešová
PhDr. Jitka Cvejnová
Dagmar De Blasio Denčíková
Ing. Věra Fialová
Vladimír Hanuš
Norbert Hirschbrich
Mgr. Yveta Linhartová
Mgr. Ludmila Markesová
Ing. Jaroslava Marková
PaedDr. Jana Nová
Mgr. Jana Petráčková
Ing. Mgr. Eszter Plašilová
Ing. Miloš Řehořek
Alfred Sollich
Ing. Valentýna Štípková

espressione
tutta italiana

SC
SWEETCOFFEE

DOMA I V KANCELÁŘI JAKO V ITALSKÉM BARU

...ideální řešení díky kávě v kapslích
široký výběr kávy a čajů v kapslích
servis, dodávky do domu zdarma
bezplatné zapůjčení kávovarů

...již od 4 káv denně

kontakt

SWEETCOFFEE s.r.o.

Kanceláře a Showroom
Povítauská 5/74, 171 00 P-7
(residence trojský mlýn)

tel.: +420 222 714 003

fax: +420 222 711 581

www.sweetcoffee.cz

info@sweetcoffee.cz

made in italy

Vydává Komora soudních tlumočnicků České republiky

Hybernská 1006/18, 110 00 Praha 1

Grafická úprava: Jakub Novotný cr8

Tisk: VS Tisk Praha – Vazební věznice Pankrác

Tištěno v únoru 2011 – náklad 1000 výtisků

www.kstcr.cz

e-mail: kstcr@kstcr.cz